

ZA ORGANE ZPM MARIBOR

Razlagova 16, 2000 Maribor

**LETNO POROČILO
ZVEZE PRIJATELJEV
MLADINE MARIBOR
ZA LETO 2023**

Pričujoče Letno poročilo Zveze prijateljev mladine Maribor za leto 2023 je pripravljeno za obravnavo na predsedstvu in drugih organih ZPM Maribor.

Sestavljeno je iz:

- **POSLOVNEGA POROČILA ZPM MARIBOR ZA LETO 2023**
in
- **POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM 2023**

Po oddaji podatkov AJPES-u je dopolnjeno z dokumenti:

- **PODATKI IZ BILANCE STANJA na dan 31.12.2023**
- **PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA v obdobju od 1.1. do 31.12.2023**

Po opravljeni reviziji, bo predvidoma do 15.6.2024 dopolnjeno z dokumenti

- **POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA**
- **POROČILO NADZORNEGA ODBORA ZPM MARIBOR**
- **ZAKLJUČEK**

Razlagova 16, 2000 Maribor

**POSLOVNO POROČILO
Z P M MARIBOR
ZA LETO 2023**

VSEBINA

SPLOŠNI DEL	6
OSNOVNO O ZVEZI PRIJATELJEV MLADINE MARIBOR	6
PREDSTAVITEV	6
CILJI DELOVANJA	6
ORGANIZIRANOST	6
VODSTVO	6
IZVAJALCI PROGRAMOV	7
PREGLED IZVAJANJA DEJAVNOSTI	7
DOSEŽENO V LETU 2022 – SPLOŠNI POUČENKI	8
POSEBNI DEL	14
I. POSEBNI PROGRAMI V DOMU USTVARJALNOSTI MLADIH MARIBOR	14
1. PROGRAMI ZA USTVARJALNE V DUM-u	15
1.a USTVARJALNE DELAVNICE ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE	15
1.b PROGRAMI ZA STAREJŠE OTROKE IN SREDNJEŠOLCE	17
2. USTVARJALNE IN ZANIMIVE POČITNICE	19
2.a POČITNICE S PRIJATELJI	19
2.b POČITNIŠKO VARSTVO	21
3. BRALNA ZNAČKA* – PREŽIHOVA BRALNA ZNAČKA IN PALČEK BRALČEK	23
4. OTROŠKI PARLAMENT*	26
5. PRIREDITVE	28
5.a PUSTOVANJE	28
5.b DEJAVNOSTI NA FESTIVALU LENT	29
5.c TEDEN OTROKA*	31
5.d VESELI DECEMBER	33
II. PROSTOVOLJSTVO	36
III. MLADI ZA NAPREDEK MARIBORA	40
IV. TOM* - TELEFON OTROK IN MLADOSTNIKOV	46
V. MENTORSKI PROGRAM TI TO ZMOREŠ	49
VI. MLADINSKI PROGRAMI	50
MLADI, ARHITEKTI SVOJE IN SKUPNE PRIHODNOSTI	50
LETOVANJE ZA MLADOSTNIKE	53
VII. INFORMIRANJE	55
1. INFO DUM	55
2. GLASILO PRIJATELJI	55
3. SPLETNA STRAN IN DRUGE OBLIKE E- KOMUNIKACIJ	55
VIII. PROJEKTI VARSTVA NARAVE IN OHRANJANJA OKOLJA	57
IX. PROGRAMI LETOVANJA Z ZPM MARIBOR – DEJAVNOSTI V POČITNIŠKIH CENTRIH VIRC POREČ IN DMZ POHORJE	58
ŠTEVILO OTROK IN MLADOSTNIKOV NA LETOVANJIH	58
SUBVENCIONIRANO LETOVANJE	61
POMEŽIK SONCU* IN DRUGE HUMANITARNE AKCIJE	62
ZDRAVSTVENO LETOVANJE	62
VSEBINSKA PREDSTAVITEV LETOVANJ	63
SODELOVANJE S PROSTOVOLJCI – SPREMLJEVALCI NA LETOVANJIH	66

X. ŠOLA TUDI OB ŠOLI	67
ŠOLA, VRTCI TER DRUGE SKUPINE V NARAVI - ZIMA-POMLAD-JESEN	67
VIRC POREČ	67
DMZ POHORJE	68
XI. MEDNARODNO SODELOVANJE	69
XII. PODPORNİ PROGRAMI ZA OTROKE, MLADOSTNIKE IN DRUŽINE	70
PRAZNOVANJE ROJSTNIH DNEVOV	70
SKLAD IN PROGRAM OMOGOČIMO SANJE	70
HUMANITARNA DEJAVNOST	71
VEČGENERACIJSKI CENTER ŠTAJERSKA	72
JAVNA DELA	72
PROGRAMI ZA MENTORJE INTERESNIH DEJAVNOSTI IN NEFORMALNO IZOBRAŽEVANJE	73
XIII. CENTRI DELOVANJA	75
1. DOM USTVARJALNOSTI MLADIH (DUM) MARIBOR	75
2. VZGOJNO IZOBRAŽEVALNI IN REKREACIJSKI CENTER (VIRC) POREČ	75
3. DOM MILOŠA ZIDANŠKA (DMZ) POHORJE	77
XIV. ORGANIZIRANOST	79
XV. TRŽENJE IN FINANČNO POSLOVANJE	84

IZVLEČEK POJASNIL K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM 2022

NAPAKA! ZAZNAMEK NI DEFINIRAN.

SPLOŠNI DEL

OSNOVNO O ZVEZI PRIJATELJEV MLADINE MARIBOR

PREDSTAVITEV

Zveza prijateljev mladine Maribor (v nadaljevanju uporabljamo skrajšano ime ZPM Maribor ali naziv zveza) je samostojna, prostovoljna, nevladna, neprofitna in humanitarna zveza društev, v katero so kot člani vključena društva prijateljev mladine z območja Mestne občine Maribor (MOM) in primestnih občin. Registrirana je po Zakonu o društvih in vpisana v register društev pri UE Maribor. Dejavnosti ZPM Maribor so usmerjene v javno dobro. ZPM Maribor je nevladna organizacija (NVO), ki ji je bil s strani pristojnih ministrstev Republike Slovenije podeljen Status delovanja v javnem interesu na področjih vzgoje in izobraževanja ter družine. ZPM Maribor je članica Zveze prijateljev mladine Slovenije, ene največjih in najštevilnejših organizacij civilne družbe v Sloveniji.

ZPM Maribor je bila ustanovljena leta 1953, v času od ustanovitve do danes je v skladu z aktualnimi predpisi in lokalnimi vplivi nekajkrat spremenila naziv. Tako je bil njen naziv tudi ZPM občine Maribor, Občinska ZPM Maribor in Mestna ZPM Maribor, od leta 1990 pa deluje zveza pod sedanjim nazivom. Sedež ZPM Maribor je na Razlagovi 16, Maribor.

Leta 2023 smo tako obeležili 70. obletnico ustanovitve in delovanja ZPM Maribor, hkrati pa smo beležili še nekaj drugih pomembnih jubilejev. O vsem poročamo v nadaljevanju.

CILJI DELOVANJA

Temeljni cilj delovanja zveze, njenih članov in članic je skrb za otroke in mladostnike, za družine, v katerih živijo, za dvig kakovosti življenja, za zaščito njihovih pravic, izhajajočih tako iz mednarodnih dokumentov kot Ustave Republike Slovenije in zakonov te države.

ORGANIZIRANOST

Najvišji organ ZPM Maribor je **skupščina zveze**, ki jo sestavljajo predstavniki društev članov zveze. Organi zveze in člani organov so voljeni za mandatno obdobje štirih let, člani organov so lahko ponovno izvoljeni. Zadnja volilna skupščina je bila 30. junija 2021.

V skladu s Statutom ZPM Maribor aktivno delujejo v okviru zveze predsedstvo, nadzorni odbor in častno razsodišče ter pet stalnih komisij, en odbor in en aktiv. V naštetih organih zveze je vključenih 43 predstavnikov društev ter strokovne in splošne javnosti.

VODSTVO

Zakoniti zastopnik ZPM Maribor, predsednica Nina Babič, dipl. psih., predstavlja in zastopa zvezo z vsemi pooblastili

V mandatu, ki se izteče leta 2025, so članice in člani predsedstva ZPM Maribor, ob predsednici Nini Babič, podpredsednica mag. Maja Krajnc Ružič, podpredsednik Štefan Muraus, prof., mag. prim. Martin Bigec, dr. med. spec., mag. Gorazd Gumzej, Damir Orehovec, prof., Majda Struc, dipl. nov., mag. Rosvita Svenšek, dipl. oec. in Davorin Ferik.

Predsednik **nadzornega odbora** ZPM Maribor je Tine Šalamon, članici nadzornega odbora pa sta Marija Podhostnik in Erika Jovanovski.

IZVAJALCI PROGRAMOV

V večino programov ZPM Maribor se vključujejo tudi občasni ter bolj ali manj stalni **prostovoljci**. Gre za ljudi dobre volje, ki svoje delo opravljajo z namenom pomagati otrokom in mladini in so svojo energijo pripravljeni združevati pri doseganju ciljev, ki si jih je kot temeljne cilje delovanja zastavila ZPM Maribor.

O obseg prostovoljskega dela v letu 2023 poročamo posebej v nadaljevanju v poglavju o prostovoljstvu. V letu 2023 je na različne načine evidentiranih okrog 400 prostovoljcev, kar je ocenjeni zbirni podatek za vse dejavnosti, ki jih navajamo v tem poročilu. .

ZPM Maribor je vpisana v register prostovoljskih organizacij in o prostovoljskem delu poroča AJPES-u skladno z zakonom.

Prostovoljci so vključeni v večino programov ZPM Maribor, kjer bodisi izvajajo ali koordinirajo delo posameznih programov (Letovanja, Bralna značka, Mladi za napredek Maribora, TOM, Programi za ustvarjalne v DUM, Omogočimo sanje, Ti to zmoreš, Humanitarna pomoč skozi DPM MB...) in s svojim prostovoljnimi delom ustvarijo veliko dodano vrednost.

ZPM Maribor je v skladu z aktualno zakonodajo ustanovila **Delovno skupnost – strokovno službo zveze**, v kateri so skladno z Aktom o sistemizaciji zaposleni strokovni in tehnični delavci ZPM Maribor. V letu 2023 je bilo v strokovni službi skupno naenkrat zaposlenih največ 14 delavcev (od tega hkrati 4 za določen čas). Skupno je bilo v strokovni službi zveze zaposlenih v letu 2023 15 delavcev, 10 od njih za nedoločen čas. Leto je bilo zaznamovano s fluktuacijo, daljšimi odsotnostmi delavce zaradi bolezni, neuspešnim poskusnim delom in tudi s projektnim delom. Ob izteku leta 2023 je bilo zaposlenih 11 delavcev, enako kot v začetku leta

V treh programih **javnih del** namenjenih izvajanju osnovnih dejavnosti zveze pa so bili v letu 2023 na podlagi posebnih pogodb o zaposlitvi dodatno zaposleni pri ZPM Maribor mesečno največ še 4 delavci.

Delo strokovne službe zveze vodi kot **poslovodni delavec sekretar zveze** Božidar Raušl, dipl. oec., njegova **namestnica** je Urša Žiger, prof., koordinatorica dejavnosti pri ZPM Maribor, **delavka s posebnimi pooblastili** je tudi računovodkinja zveze Alenka Tršavec.

Sekretar zveze je **stalni pooblaščenec** predsednice zveze in je skladno s statutom zveze **odgovoren za zakonitost finančnega, materialnega in tehničnega poslovanja zveze**.

PREGLED IZVAJANJA DEJAVNOSTI

ZPM Maribor izvaja svoje dejavnosti s pomočjo virov dohodkov iz javnih sredstev za programe, ki se izvajajo v javnem interesu; s pomočjo donacij, daril, volil, sponzorskih in drugih sredstev; sredstev pridobljenih na javnih in drugih razpisih ter z dohodki, ki jih ZPM Maribor ustvarja z lastno pridobitno dejavnostjo.

ZPM Maribor opravlja svoje dejavnosti predvsem v **treh centrih** - v domicilnem Domu ustvarjalnosti mladih Maribor (v nadaljevanju DUM), na Domu Miloša Zidanška na Pohorju (v nadaljevanju DMZ Pohorje) in v Vzgojno izobraževalnem in rekreacijskem centru Poreč (v nadaljevanju VIRC Poreč).

DUM je v občinski stavbi (nekdanja šola), namenjen ustvarjalnemu preživljanju prostega časa mladih Mariborčanov. ZPM Maribor je do konca leta 2007 upravljala zgradbo na podlagi ustrezne pogodbe z domicilno občino, od takrat naprej pa ima ZPM Maribor to nepremičnino, skladno s pogodbami, v **brezplačni uporabi**. Aktualna pogodba se je iztekla s koncem leta 2023. Skladno prenehanju pogodbe, je MOM pripravila javni poziv za oddajo stavbe, na

katerega se je ZPM Maribor odzvala in ponovno smo bili izbrani za brezplačnega uporabnika stavbe. Nova pogodba je podpisana za obdobje 1.1.2024 do 31.12.2025.

Centra DMZ Pohorje in VIRC Poreč sta počitniška objekta **v lasti ZPM Maribor**.

Del programov ZPM Maribor izvaja tudi na različnih stalnih lokacijah v Mariboru in okolici, nekateri programi potekajo kot prireditve, nekateri pa potekajo kot dopolnitev programov v šolah in vrtcih. Natančneje so posamezni programi opisani v nadaljevanju tega poslovnega poročila.

Pridobitno dejavnost, ki se veže na lastno dejavnost, izvaja ZPM Maribor skladno s svojim statutom, predvsem na centru DMZ Pohorje in v centru VIRC Poreč, delno tudi v domicilnem centru DUM.

Center **DMZ Pohorje** je mladinski dom v sredogorju, v osnovi namenjen počitnikovanju otrok in mladine. Praktično celo obdobje, odkar ga ima ZPM Maribor v posesti, je dom deloval preko celega leta, decembra 2022 pa smo ga zaradi napovedanih velikih podražitev energentov in kadrovskih zapletov, zaprli preko zimsko/pomladanske sezone. V mesecu juliju 2023 je bil dom ponovno odprt, in je občasno deloval za skupine do konca božično-novoletnih počitnic 2023. Po tistem smo ga ponovno zaprli za skupine.

Center **VIRC Poreč** je sezonski počitniški obmorski center, ki deluje od aprila do konca septembra. Ker VIRC Poreč deluje na ozemlju druge države (Republika Hrvaška), je za upravljanje s centrom VIRC in za izvajanje operativnega poslovanja ZPM Maribor v Poreču ustanovila **podjetje VIRC d.o.o.**, katerega edini lastnik je sama ZPM Maribor. **Center VIRC je počitniški dom**, v skladu s hrvaško zakonodajo kategoriziran kot **mladinski hostel**. Neprofesionalni direktor hrvaškega podjetja je sekretar zveze, v podjetju sta bili konec leta 2023 za nedoločen čas od zaposleni 2 delavki (upravnica in gospodinja), s hišnikom pa smo po dalj časa trajajočih zapletih sklenili sporazum o prekinitvi delovnega razmerja. Na podlagi ustreznih pogodb je bilo v glavni sezoni poletnega poslovanja leta 2023 v centru oziroma v podjetju zaposlenih mesečno sočasno največ 20 delavcev (od tega 2 upokojenki, 2 agencijski delavke in 3 študenti). Zaradi zdravstvenih težav upravnice, je ZPM Maribor napotila na delo v VIRC, kot upokojenca, bivšega upravnika centra VIRC. V celi sezoni leta 2023 se je izmenjalo dodatno še 5 delavcev, fluktuacija je seveda povezana s sezonskim značajem dela in boleznimi.

DOSEŽENO V LETU 2023 – SPLOŠNI POUČENKI

Leto 2023 je bilo planirano previdno, še vedno kot post Covidno obdobje.

Po obdobju izjemnih situacij med 2020 do 2022, ki jih je povzročil virus in borba zoper Covid-19, nekaterih posebnih skrbi več ni bilo potrebno restriktivno upoštevati (kot npr. PCT pogoji, preverjanje zdravstvenega stanja zaposlenih in obiskovalcev, distanca med obiskovalci, obvezno razkuževanje), kar je planiranje olajšalo. **Dejavnosti ZPM Maribor bi lahko bile spet še bolj odprte**, kot smo beležili v drugi polovici 2022. **Izrazito smo pričakovali povečan interes uporabnikov za vključitev v vse naše programe.**

Hkrati pa je bilo leto 2023 zelo močno zaznamovano s težavami oblikovanja proračunov občin, ki sofinancirajo naše programe. Predvsem so bile velike težave s programi, ki jih podpira MOM, saj je nekaj časa kazalo celo tako, da bi morali pri ZPM Maribor nekatere programe opustiti ali pa oklestiti do take mere, da jih ni bilo smiselno pripravljati. Večina programov ZPM Maribor je v največji meri namenjena Mariborčanom, sofinanciranje pa temelji na uspešnih prijavih na občinski razpis. Več kot polovico leta 2023 so mnoge mariborske nevladne organizacije, med njimi ZPM Maribor, morale preživeti brez finančne podpore, ki jo sicer daje MOM za izvajanje programov, proračun namreč ni bil sprejet in zato občina tudi ni objavila razpisov za sofinanciranje.

ZPM Maribor se je odločila, da programe za MOM planira previdno, vsebinsko podobno kot v minulih letih. Za posledico pa je taka odločitev imela, da program izvedemo, stroške začasno sami pokrijemo, hkrati pa tvegamo, da MOM kasneje, ob prijavi na razpis, ne bo potrdila našega programa. Rizike smo prevzeli nase in zagotavljali likvidnost.

Zelo dolgo je trajalo, da je bil proračun MOM sprejet. Nato pa je trajalo še, da se objavijo razpisi, izvede postopek prijave in opravijo izbire. Pri prijavih na občinske razpise smo bili potem uspešni. Pogodbe za izvajanje letovanj smo podpisali tik pred pričetkom letovanj, podobno tudi za sklop Dopolnilnih programov ZPM Maribor na področju socialnega varstva v MOM, pa šele konec julija.

Razen stroškov programa Mladi za napredek Maribora, za katerega je veljala triletna pogodba iz leta 2022, nam MOM do sredine avgusta ni nakazala prav nobenih sredstev.

Leto 2023 je bilo za ZPM Maribor eno najtežavnejših v minulih letih. Že predhodno smo opisali vidik negotovosti v smislu, ali bomo programe sploh lahko izvajali. Opisali smo likvidnostne težave. Ob tem smo bili močno obremenjeni še stroški energentov v energetsko potratnih objektih, z nujnimi adaptacijskimi vlaganji in še s številnimi kadrovskega zadregami, ki so se vrstile od januarja do decembra.

Dopolnilne programe na področju socialnega varstva v MOM smo izvajali na osnovi vsebin prijavljenih na javni razpis za leto 2023 in 2024 in predmetne pogodbe za 2023. **Programi letovanj** so temeljili na pogodbah sklenjenih med ZPM Maribor in občinami, ki so subvencionirale letovanja ter na podlagi pogodbe podpisane z Ministrstvom za zdravje RS. O številnih drugih programih in pogodbah za njihovo izvedbo **poročamo v nadaljevanju**.

Poročilo o delu ZPM Maribor za leto 2023 je prilagojeno vsebini Programa dela ZPM Maribor za leto 2023, kateri je bil strukturiran tudi na podlagi plana dejavnosti ZPM, katere smo prijavljali na javne razpise oziroma samostojno izvajali.

Ob planiranju dejavnosti smo ocenili, da se bo interes uporabnikov za vključevanje še povečal, tudi potem, ko je leta 2022 skorajda že dosegel leto 2019, kjer smo prav tako beležili visoke rezultate obiskovalcev.

Planirano realizacijo zastavljenega programa, predvsem po planu obiskov na letovanjih, kot tudi programih sodelovanja za šole v naravi, **smo nekoliko precenili**. Nekatero poletno programe v Mariboru pa smo izvedli še v **večjem obsegu od plana**.

Skupne prihodke in odhodke ter vsebino Programa dela ZPM Maribor za leto 2023 smo planirali na podlagi usmeritev predsedstva ZPM Maribor, na osnovi realizacije leta 2022 (primerjalno še letu 2019-pred Covidom) in **ocen zmožnosti sodelovanja** (subvencioniranja programov) **z občinami** iz regije.

Pripravljeni pa smo bili, da naše delovanje prilagodimo morebitnim kriznim situacijam. Kriza je potem tudi nastala, sicer ne zdravstvena, temveč povezana s proračunom MOM.

Pri ZPM Maribor smo si za leto 2023 **zadali doseči uravnotežen rezultat**, žal moramo zapisati, **da je ZPM Maribor ob koncu leta 2023 zabeležila negativen finančni rezultat**. Presežek odhodkov nad prihodki se po obdavčitvi izkaže v **višini 30.380,34 EUR, kar moramo označiti kot finančno slab rezultat**. Bili smo bistveno manj uspešni, kot leta 2022.

O finančnem poslovanju poročamo ob koncu tega Letnega poročila in še posebej v izvlečkih iz Pojasnil o finančnem poslovanju za leto 2023, ki so priloga dokumenta.

V smislu vsebinske realizacije Programa dela za leto 2023 pa lahko ocenimo, da je ZPM Maribor poslovala dobro in dosegla planirano.

Programi so bili izvedeni. Ko smo se – predvsem v prvi polovici leta - odločali ali naj katerega od programov izvedemo (ali morda ne izvedemo) oziroma kako naj program izvedemo, smo imeli v mislih tako uporabnike kot sofinancerje. Vsakič smo **se odločali v dobro uporabnikov, spoštljivo** do sofinancerjev in partnerjev. Ob tem smo želeli imeti dostojen odnos do sodelavcev, zaposlenih in prostovoljcev.

Največ zaslug, da je bil začrtani program dela tako obsežno izveden, imajo delavke in delavci strokovne službe ZPM Maribor, vodje služb in koordinatorice dejavnosti. Za aktivno izvedbo jim velja biti hvaležen. Hkrati pa velja omeniti (tudi že v tem delu poročanja), da postaja delo naših sodelavcev vse bolj podcenjeno. Pričakovanja uporabnikov so, da bodo programi izvedeni, sofinancerji pa ne sledijo našim potrebam po dvigu sofinanciranja, tako tudi plače zaposlenih stagnirajo in vse bolj zaostajajo v primerjavi z gospodarstvom in javnim sektorjem.

V nadaljevanju tega poglavja Poročila **skušamo na kratko opisati, kaj vse smo počeli**, podrobnejši opis posameznih aktivnosti pa je zbran v Posebnem delu tega poročila.

Domicilni center DUM je bil celo leto odprt tudi za popoldansko poslovanje in tudi za gostujoče skupine v DUM-u.

Prav tako je bil skladno sezonskemu planu za goste odprt center **VIRC Poreč**, kjer je bila celo nekoliko podaljšana jesenska posezona poslovanja.

DMZ Pohorje je bil do konca prve polovice leta za goste zaprt. **Neuspešno smo iskali potencialnega najemnika**, nakar smo se odločili, **da dom ponovno odpremo za goste in za začetek za določen čas zaposlimo oskrbnika** in zberemo ob njem preostali del potrebne delovne ekipe. Dom je ob precejšnjih težavah z novim oskrbnikom funkcioniral le preko počitnic, o podrobnostih pišemo v nadaljevanju in v drugih poglavjih tega poročila.

Še nekaj poudarkov:

Nadaljevali smo z **nujnimi investicijsko-vzdrževalnimi vlaganji**. Planirano je bilo, da z adaptiranjem sanitarij v spalnih objektih za otroke v VIRC-u zaključimo pred glavno sezono 2023. To nam je kljub mnogim zaprekam uspelo. Po sanaciji objekta Kekec v letu 2021, objektov Ciciban in Pionir v letu 2022 je preostal še objekt Mojca. Z reorganizacijo treh otroških spalnic smo pridobili v Mojci tri komfortne sobe, ki poslej služijo bodisi namestitvi spremljevalcev ali otrok.

Vsi otroški spalni objekt v VIRC-u imajo po letu 2023 tudi klimatizirane skupne prostore, kar povečuje bivalno ugodje. Posodobili smo tudi bife-točilnico v centralnem objektu, poskrbeli za nove stroje v pralnici centra in zelo sodoben konvektomat v kuhinji centra. Žal smo pri izvajanju nujnih vzdrževalnih del vedno bolj spoznavali, kako nujna je sanacija in kaj vse nas še čaka na tem področju v bodočnosti.

Na DMZ in v DUM ni bilo investicijskih vlaganj v objekt in opremo, ob angažiranju interen delovne ekipe pa je bilo hišniško stanovanje v DUM-u preurejeno v prostor, kjer zdaj v okviru mladinskih programov DUM-a začasno funkcionira soba pobega, kot novi program, ki je nastal v sklopu enega od naših programov prijavljenih na javni razpis MOM za področje mladine.

Kadrovske zadeve:

Takoj v začetku leta je bilo vodstvo ZPM Maribor in VIRC d.o.o. seznanjeno, da je težje obolela upravnica centra. Prognoza, kdaj bo lahko polnomočno in aktivno nadaljevala z delom je bila vse do meseca maja negotova.

Med mesecem marcem in majem je bil v bolniškem staležu hišnik DUM, najprej za polni delovni čas, nato za polovični.

Mlajša kolegica, katero smo, kot sodelavko na projektih, uvajali v posle za delo pri ZPM Maribor v letih 2021 in 2022, je le dva tedna potem, ko smo jo po uspešni prijavi na javni razpis Ministrstva za javno upravo RS, za obdobje dveh let zaposlili pri nas, podala odpoved. Razlog za odpoved je bil, da je dobila boljšo službo, za nedoločen čas.

Na projektno delo smo potem razporedili kolegico, koordinatorico dejavnosti v DUM. V pomoč izvajanju programskih aktivnosti v DUM-u smo v avgustu zaposlili spet novo sodelavko, katera je bila pri nas pred tem vključena v javna dela. Nova sodelavka se je izkazala kot dobra rešitev in ji zaposlitev obetam tudi v naprej.

Meseca junija je zbolela tehnična delavka v DUM-u, prav tako dalj časa trajajoča bolezen. Tudi, ko se je vrnila na delo, je še nekaj časa delal le polovičen delovni čas. Da amortiziramo njeno odsotnost smo zaposlili mlajšega delavca, za določen čas.

Za pomoč pri vodenju centra VIRC smo aktivirali dolgoletnega upravnika VIRC-a, ki je potem sodeloval z nami kot upokojenec. Upravnica centra, sicer v bolniškem staležu, je občasno prišla v VIRC in pomagala z nasvetom, prisotnostjo. Povrhu tega je v sredini meseca maja zbolel še hišnik centra VIRC, kateri se na delo sploh več ni vrnil. V mesecu juliju smo tako ugotavljali, da se zelo verjetno izogiba vrnitvi na delo, meseca septembra smo nato z njim dosegli sporazum o prekinitvi delovnega razmerja, ki se je izteklo v oktobru.

Medtem smo meseca junija na delovno mesto oskrbnik DMZ tudi zaposlili novega sodelavca. Prijav na javni razpis ni bilo veliko. Izbrani delavec se ni izkazal kot najboljša rešitev, še v času poskusnega dela smo z njim dosegli sporazum o prekinitvi delovnega razmerja.

Ob tem smo dan pred prihodom 1. izmene na letovanje bili obveščeni, da mora naš kuhar, sicer honorarno zaposleni upokojenec, na nujno operacijo. Čez noč smo našli rešitev, v sezoni letovanj je na Pohorju kuhal, kot pogodbeni sodelavec, kuhar iz ene izmed mariborskih osnovnih šol. Da je nam priskočil na pomoč, ni odšel na planirani dopust.

50. obletnice delovanja DMZ v okviru ZPM Maribor potem nismo obeleževali, po poletni sezoni je bil k občasnemu sodelovanju spet povabljen nekdanji oskrbnik, upokojenec.

Prognoza vrnitve upravnice centra VIRC na delo, ki je bila še nadalje v bolniškem staležu, je bila, da se vrne morda do konca leta. Stari upravnik je nato vodil delo centra do konca sezone. 35. obletnice delovanja VIRC-a nismo obeleževali z neko proslavo, temveč predvsem s trdim delom in reševanje problemov.

Ob izteku poletnih počitnic je svoj odhod iz službe pri ZPM, z 31.12.2023, napovedala tudi koordinatorica dejavnosti na terenu. Sicer je bil z njo nato dosežen sporazum, da odhod preloži za en mesec. Tako smo razpisali še eno prosto delovno mesto, opravili izbor med lepim številom kandidatov in nato tudi Novo leto pričakali z uvajanjem bodoče nove sodelavke v posle.

Leto 2023 je bilo tako obeleženo s številnimi odhodi in odsotnostmi rednih, ključnih delavcev. Ob tem je treba poudariti, da smo nove sodelavce uvajali v posle, jih usposabljali za varno delo in vlagali energije, da bi bili novi delavci tudi učinkoviti.

Posebnosti:

Prijave na letovanja smo pričeli zbirati 15. maja, glavna novost pa je bila, da je prijava možna le s spletno prijavnico, preko spletne aplikacije. Da bomo prijave zbirali na tak način, so bili starši in drugi prijavitelji predhodno obveščani na različne načine. Prijave, kot so sledile, so nas povsem presenetile, saj je bilo še isti dan poslanih/prejetih več kot 1500 prijavnice, kar je kazalo na polno zasedenost kapacitet. Šele v procesu urejanja prejetih prijavnice pa smo spoznali, da se mnoge podvajajo, so variante itd. S tem, ko smo staršem olajšali proces prijave in nekako zagotavljali pravičen vrstni red prijav, smo naredili tudi sebi uslugo. Hkrati pa smo si otežili delo, saj potem dalj časa nismo uspeli procesirati vseh postopkov, ki pripeljejo do končne prijave in podpisa pogodbe. Kljub temu, da je bila ob dveh delavkah referata za

letovanje zaposlena še tretja delavka, ki je zadostila našim pričakovanjem, smo proti koncu sezone letovanj smo celo spoznavali, da je velik osip prijavljenih na letovanja. Nazadnje smo ugotovili, da je realizacija udeležbe na letovanjih nižja kot leto prej. Tudi o tem pišemo v nadaljevanju.

Praznovanje ustanovitve in delovanja - 70. obletnica ZPM Maribor:

Že v septembru 2022 je bil ustanovljen organizacijski odbor za obeleževanje 70- letnice ZPM Maribor. Sestavljen je bil iz članic in članov predsedstva ZPM Maribor in strokovne službe ZPM Maribor. Uvodno razmišljanje je bilo, da naj 70. obletnico ustanovitve zveze in druge naše jubileje leta 2023 (35 let VIRČ, 50 let DMZ, 40 let MNM, 75 let dedka Mraza) obeležimo delovno v sklopu dogodkov ob rednih programih in preko celega leta 2023. Odbor je imel v letu 2022 pet sestankov, v prvi polovici leta 2023 pa spet pet.

Sprva smo planirali organizirati centralno proslavo, izid Zbornika ob 70-letnici (kot »rastoče knjige«), podelitev priznanj, prenovo spletne strani, eno problemsko konferenco in obeležitve delovanja centrov, neposredno v sezoni letovanj.

Že kmalu v letu 2023 pa smo uvideli, da nekaterih idej ne bo mogoče izpeljati, predvsem smo naleteli na že opisane kadrovske zaplete in povsem negotovo financiranje rednih programov.

Prenovo spletne strani smo preložili, potem ko je ena od kolegic, ki je bila nosilka prenove tudi za ta posel, podala odpoved. Povezano temu razlogu, smo nehali razmišljati o problemski konferenci (predvidena tema Kakovostni prosti čas mladih v postcovidnem obdobju). Uredniški odbor za pripravo zbornika je nihal med tem ali naj zborni pripravimo v e-obliki ali tudi kot tiskano verzijo. Vsebine, kako naj zbornik iz leta 2013 (60.letnica ZPM MB) kot rastočo knjigo do 2023 oblikujemo, so nastajale. Dozorela je tudi ideja, da na centralni proslavi, ki je bila potem konec novembra podelimo le nekaj priznanj najzaslužnejšim članom oz. prostovoljcem, podelitve zlatih, srebrnih in bronastih priznanj pa opravimo na ponovoletnem srečanju v letu 2024.

Jubilej VIRČ-a smo obeležili s končno prenovo objekta Mojca, ob tej priliki pa obesili tudi nekaj plakatov, ki so spomnili na dejstvo, da je bil VIRČ zgrajen pred 35-letni.

50-letnice DMZ so se spomnili v obeh poletnih kolonijah, drugega dogodka nismo pripravili. Glavna proslava je bila izvedena 23. novembra 2023 v Veliki dvorani SNG Maribor. Lep program je bil posvečen jubileju in prostovoljstvu pri ZPM Maribor, podeljeni pa so bili naziv častne članice ZPM Maribor (Jožici Mikić Horvat), posebno priznanje in kipec za posebne dosežke za delo z mladimi (mag. France Aco Prosnik) ter posebna priznanja ob 70.letnici ZPM Maribor (Jože Vrhnjak, Vesna Žigon, Rozika Muhič, Irena Ranner, Mirjam Klavž Dolinar, Stanka in Božidar Damjan).

Bronasta, srebrna in zlata priznanja ZPM Maribor ob 70-letnici delovanja, pa so bila potem podeljena v letu 2024.

Obsežnejša gradiva in poročila o posameznih izvedenih programih so bila oddana sofinancerjem in so na razpolago tudi v strokovni službi ZPM in jih za potrebe skupnega poročanja v tem poročilu le povzemamo.

Ocenimo lahko, da smo naš dopolnilni socialnovarstveni program nevladnih organizacij na področju socialnega varstva, sofinanciran s strani MOM **izvedli optimalno**. Izpostavimo, da smo v poletnih počitnicah leta 2023 spet še nekoliko povečali število otrok v programu počitniškega varstva. Število otrok na letovanjih je bilo nepričakovano, po uvodnih zapletih z rekordno hitrimi prijavi, nižje kot leta 2022.

Stalni programi so bili realizirani skladno s pogodbami, sklenjenimi z MOM. O uspešnosti pri pridobivanju sredstev iz javnih razpisov, o poslovanju in predmetni finančni problematiki pišemo v nadaljevanju v posebnem in zaključnem delu tega poročila.

Programne prireditve v Mariboru smo izvedli v obliki kot nekoč pred epidemijo.

Programne, ki jih uvrščamo na **področje otrokovih pravic** (Otroški parlament in TOM-telefon otrok in mladostnikov), smo izvedli v celoti. TOM je deloval vse leto in v vseh terminih. Regijski otroški parlament je seveda spet potekal v živo.

Programi iz našega programskega področja **Šola ob šoli** so bili izvedeni na planiran način. **Bralna značka** je ponovno beležila velik obseg sodelujočih, kljub šolanju na daljavo (podrobneje v nadaljevanju). Z udeležbo v programu MNM (**Mladi za napredek Maribora**) smo bili zadovoljni. Izpeljan je bil tudi prvi pocovidni Taborov za nadarjene v programu **Omogočimo sanje**, v začetku poletja v VIRC.

Dejavnosti za ustvarjalne v DUM so bile obiskane v vseh obdobjih. Najbolj seveda spet poleti, kot je že običajno. -.

Programi za mladostnike so bili izvedeni, v sklopu programa Mladi- arhitekti svoje in skupne prihodnosti, je najbolj odmevala otvoritev sobe pobega, programsko organizirane na temo dobrega duševnega zdravja mladih. V jeseni smo uspešno izpeljali tudi projekt »100 ljudi 100 čudi«.

Program Info DUM namenjen mladostnikom smo v kombinaciji z drugimi programi DUM in delavci iz javnih del v DUM izvajali celo leto.

Okoljevarstvene vsebine in skrb za trajnostni razvoj smo vpletali v večino naših programov, še posebej v program MC.

Veseli december smo dočakali pripravljeni, dedek Mraz je imel priliko na prireditvi pod Pohorjem povedati, da mlade Mariborčane obiskuje že 75let.

POSEBNI DEL –

I. POSEBNI PROGRAMI V DOMU USTVARJALNOSTI MLADIH MARIBOR

O programih v tem I.poglavju je bilo na popolnoma enak način poročano sofinancerju, MO Maribor.

Ker menimo, da so predmetni programi vredni, da o njih poročamo nasploh vsem podpornikom, poročanje v celoti povzemamo tui na tem mestu.

Po dveh letih omejitev in prilagoditev izvajanja programov Covid situaciji smo za leto 2023 računali, da se bo obisk v naših programih spet povečal. Tako je tudi bilo. V Posebnih programih Zveze prijateljev mladine Maribor v Domu ustvarjalnosti mladih, katere smo, kot Dopolnilne programe na področju socialnega varstva v MOM, uspešno prijavi na razpis MOM za leto 2023, smo skupno izvedli **4.049 ur programa in zabeležili 53.667 obiskov**. Ocenjujemo lahko, da smo vse pogodbene obveznosti izvedli.

V vse programe je bilo vključeno delovanje INFO-DUM-a, **informacijske točke ZPM Maribor**. Delovala je vsak delovni dan, med 8.00 in 16.00 uro. Informator – javni delavec je zbiral in urejal informacije s poudarkom na dejavnem preživljanju prostega časa, pobudah in možnostih vključevanja mladih v projektno delo, prostovoljstvo, aktivno državljanstvo. Osebno, preko telefona, elektronske pošte in družbenih omrežij je posredoval informacije za otroke in mlade, omogočal hiter dostop do pomoči in svetovanja, kadar so se znašli v stiski, staršem oz. skrbnikom pa je nudil informacije in svetovanje o vprašanih vzgoje.

Na naši **spletni strani** smo informirali o naših programih in dejavnostih (skupno 61 objav, povprečno 5 na mesec), na **družbenih omrežjih** pa delili tudi informacije drugih organizatorjev dejavnosti za otroke, mladostnike in starše. Objavljali smo tudi zanimivosti iz lokalnega okolja in izobraževalne vsebine, zanimive za otroke, mlade in njihove starše. Skupno 524 objav in zgodb (od tega največ, 356, na FB), kar je povprečno 44 na mesec.

Informator v INFO-DUM-u je skrbel tudi za press clipping oz. zbiranje informacij o **medijskih objavah**. V letu 2023 smo zabeležil 134 objav. Med njimi je bila več kot tretjina takih, v katerih smo lahko o naših programih in dejavnostih spregovorili bolj poglobljeno oz. predstavili naša opažanja glede izzivov, s katerimi se srečujejo otroci in mladi po dveh letih omejitev zaradi epidemije.

V vseh programih so sodelovali **prostovoljci** vseh generacij. Kot običajno, smo v marcu objavili razpis za nove prostovoljce DUM-u, izvedli izobraževanja in usposabljanja, jih seznanili s potekom dejavnosti med poletnimi počitnicami, ko so prostovoljske dejavnosti najbolj intenzivne. Izkušnje in znanje, ki jih prostovoljci pridobijo na izobraževanju in usposabljanju ter pri opravljanju prostovoljskega dela, krepijo njihovo osebno rast, socialno vključenost in večajo zaposljivost na trgu dela, hkrati pa njihovo delovanje omogoča pestro in kakovostno preživljanje prostega časa otrok. Tako imajo programi velik učinek na kakovost življenja otrok, spodbujajo aktivno življenje vključenih prostovoljcev v lokalnem okolju in medgeneracijsko sodelovanje. V letu 2023 je v programih DUM sodelovalo **69 prostovoljcev**, opravili so **4.975 ur prostovoljskega dela**.

V prvi polovici leta 2023 smo se še trudili najti vire in načine, kako nadaljevati pilotni podporni **mentorski program** za mlade »Ti to zmoreš«, katerega je dve predhodni leti pomagala sofinancirati MOM iz proračunskega sklada in kateri je bil močno povezan s predmetnimi programi, o katerih poročamo. Da velja poskusiti nadaljevati, je bila naša ocena stanja in prepoznanih potreb neposredno med mladimi uporabniki in hkrati zaveza do nekaterih donatorjev, ki so v decembru 2022 sodelovali v kampanji Poženi, ti to zmoreš!. Ker programu

nismo zmogli zagotoviti perspektive, je novo službo poiskala kolegica, ki je izvajala program, nakar smo idejo o nadaljevanju programa in vlaganje truda opustili. Žal nam je, da je kolegica odšla, saj je njen odhod pomenil tudi kadrovsko težavo za druge programe.

Predhodni odstavek smo pripisali v namenu, da sofinancerju pilotnega projekta, MOM, tudi ob predmetnem poročanju predstavimo, kakšni so bili učinki na MOM potem, ko se je program dokončno končal. Programa Ti to zmoreš sicer nismo vključili v prijavo in ni bil del pogodbenih obveznosti, verjamemo pa, da bi ga ob podpori MOM lahko s pridom izvajali še naprej, v korist prizadetih.

Vse ostale zadane programske naloge smo namreč, kljub številnim težavam, izvedli v celoti. Težave, ki so nas pestile, so bile namreč kadrovske, organizacijske in finančne. MOM je zelo pozno sprejela proračun, pozno objavila razpise za predmetne in druge programe in tudi pozno sklepala pogodbe. Zato je bilo organizacijsko zelo težko pripraviti vse kar smo planirali in potem tudi izvedli. Ob tem smo za izvajanje programov, kot so na primer mestne prireditve ali počitniško varstvo otrok, zalagali svoja sredstva iz lastnih rezerv za vzdrževanje obeh počitniških centrov in smo se bližnje srečali še z grožnjami nelikvidnosti.

Uspelo nam je, da smo zadane programe izvedli v celoti, ostali likvidni in – po naši oceni – relativno uspešni.

1. PROGRAMI ZA USTVARJALNE V DUM-u

1.a USTVARJALNE DELAVNICE ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE

Uvod:

Z izvajanjem ustvarjalnih delavnic smo pričeli 4. 1. 2023. Brezplačne ustvarjalne delavnice so potekale vsak delovni dan, med 15. in 19. uro (razen med počitnicami, ko so dejavnosti potekale v dopoldanskem času in v času prireditev, ko so potekale na mestnih trgih po prilagojenih urnikih). Pripravljali in izvajali sta jih mentorici, vključeni v program JD, ob pomoči prostovoljcev. Da bi zagotovili neprekinjeno dostopnost delavnic skozi vse leto, so prvi mesec (do začetka izvajanja JD, 1. 2. 2023) prostovoljci samostojno pripravljali in izvajali delavnice. Obiskovalcem so bili na voljo tudi kotički za družabne in druge igre, knjižnica in klubska soba, pa tudi prostor za praznovanje rojstnih dni za tiste otroke, ki doma te možnosti nimajo. V ospredju je bilo sproščeno druženje s sovrstniki, igra in ustvarjanje, včasih pa so mentorji in prostovoljci pomagali tudi pri pisanju domačih in drugih šolskih nalog oz. nudili učno pomoč. Zabeležili smo **1.809 obiskov**.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

V času **rednih delavnic** smo izdelovali nakit, posode iz gline, obeske za ključke, pustne maske, vezli, šivali, poslikali steklene predmete in kamenčke, izdelali darila za materinski dan, stensko dekoracijo, figure iz mavca, inštrumente iz odpadnega materiala, ustvarjali z volno in tekstilom. Včasih so mentorji in prostovoljci pomagali tudi pri pisanju domačih in drugih šolskih nalog, delali poslikavo na obraz, okraševali prostore v DUM-u in pripravljali material za dekoracijo odrske kulise ob prireditvah na prostem. Pripravljali smo video predstavitev izdelkov in kratke posnetke o dogajanjih na delavnicah ter jih objavljali na spletnih omrežjih. Poseben poudarek smo namenili ozaveščanju o okolijskih problemih in kako lahko sami s svojim ravnanjem prispevamo k ohranjanju okolja in varovanju narave. Tako smo organizirali delavnice na eko dnevu, kjer smo izdelovali voščene krpice, s katerimi lahko zavijamo hrano, da ostane dalj časa sveža, oblikovali unikatne majice iz starih majic, izdelali semenske bombice, nosilne vrečke... .

Teme rednih delavnic smo prilagajali sezonskim značilnostim, **med kratkimi počitnicami in ob posebnih priložnostih pa smo pripravili pestre posebne programe:**

- Med 30. 1. in 3. 2. 2023 smo izpeljali **program zimskih počitnic**. Na delavnicah smo z različnimi tehnikami in uporabo različnih materialov, predvsem odpadnih, upodabljali živali. Iz volne, trakov iz blaga in pisanih perlic smo izdelovali nakit in obeske, ni pa manjkala niti

delavnica izdelovanja pležuhov, ki je stalnica programa zimskih počitnice že več kot desetletje. Vsak počitniški dan smo se tudi odpravili na izlete – na drsališče v Mestnem parku, na Doživljajsko igrišče, raziskovali smo mestna igrišča in igrala, se vozili s pležuhi na Pohorju, celodnevni sredin izlet pa nas je tokrat peljal v Laško na kopanje.

- 28. 4. 2023 smo organizirali počitniški program **med prvomajskimi počitnicami** (v 2023 so trajale le ene dan). Osrednja tema ustvarjalnih delavnic je bila predelava odpadnega tekstila, iz katerega smo izdelovali cvetlice in druge okrasne in uporabne izdelke. Ob tem smo se pogovarjali o tem, kaj lahko vsak od nas naredi v vsakdanjem življenju, da pripomore k ohranjanju narave in skrbi za okolje. Odpravili smo se tudi na izlet v Limbuš, kjer smo se s kočijo in konjičem Sonijem popeljali po gozdnih poteh.
- 30. 10., 2. in 3. 11. 2023 smo izpeljali program **jesenskih počitnic**. Prvi dan so bile ustvarjalne vsebine vezane na Noč čarovnic, risali pa smo tudi na kamenčke in spodbujali, da jih na Dan spomina na mrtve namesto plastičnih sveč nesemo na grobove svojih bližnjih. Rdeča nit delavnic v četrtek in petek je bilo ustvarjanje iz jesenskega listja in plodov ter drugih naravnih materialov. V igralnici smo gostili g. Jožeta, upokojenca, ki nam je predstavil svoje avtorske miselne igre iz lesa, zato so bila naša počitniška druženja tudi nekoliko medgeneracijska. 2. 11. smo obiskali Muzej za mir (Muzej narodne osvoboditve), zadnji dan počitnic pa nam je zagodlo vreme, zato smo namesto predvidenega detektivskega odkrivanja znamenitosti mesta in zanimivih zgodb iz mestne preteklosti, na delavnicah v DUM-u ustvarjali na temo Maribor, moje mesto.
- Leto smo zaključili s programom **novoletnih počitnic**, od 27. do 29. 12. 2023. Iz odpadnih in naravnih materialov smo izdelovali novoletne dekoracije in okraske, modne dodatke in nakit za praznični izgled na zadnji dan v letu ter podstavke za svečke iz modelirne mase. 28. 12. smo zaplesali v Vilinskem disku v Vetrinjskem dvoru, zadnji dan počitniškega programa pa smo raziskovali praznično okrašeno mesto, se zavrteli na panoramskem kolesu na Glavnem trgu, z Alice iz Velike Britanije pa v angleščini raziskovali, kako novo leto praznujejo drugod po svetu.
- Z delavnicami in drugimi dejavnostmi smo gostovali na prireditvi Sveta za preventivo in varnost v cestnem prometu MOM - "**Red je vedno pas pripet**".
- V razstavišču **Galerija male velike umetnosti** smo ob svetovnem dnevu čebel **razstavili** likovne izdelke učenk in učencev OŠ Tabor 1, ki so ustvarjali na temo TRAVNIK, v novembru pa smo razstavili plakate in slogane na temo TOLERANCA, ki so nastali v programu 100 ljudi 100 čudi.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Dom ustvarjalnosti mladih ostaja varen prostor, kjer so bili otroci sprejeti, takšni kot so, ne glede na njihovo ekonomsko in socialno ozadje, državljanstvo, posebne potrebe ali katerokoli drugo obliko drugačnosti. Še posebej smo bili pozorni na stiske in strahove, s katerimi so se srečevali otroci, ki so v našo državo pribežali iz vojnih območij in prišli ustvarjati in se družiti v naše delavnice. Jezikovne bariere so pomagali premagovati prostovoljci.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Pri izvajanju programa smo se povezovali z osnovnimi šolami, vključili različne izvajalce, ki so s svojim znanjem popestrili programe (pravljíčarka, društvo Afroritmi, tekstilno oblikovalko Nino Rozina, Gobarskim društvom Lisička, Odonatološkim društvom, Društvom študentov naravoslovja...)

Z ustvarjalnimi delavnicami smo sodelovali na prireditvah drugih organizatorjev - Svet za vzgojo in preventivo v cestnem prometu.

Statistika:

število dogodkov:	227
število izvedenih ur programa:	987
število sodelujočih društev, organizacij, zunanjih sodelavcev:	21
število sodelujočih prostovoljcev:	28
skupno število obiskov:	1.809

Koordinatorici programa: Kornelija Kaurin, Tadeja Dobaj

1.b PROGRAMI ZA STAREJŠE OTROKE IN SREDNJEŠOLCE

Prileti na Pohorje

Uvod:

Četrto leto zapored smo izvedli program Prileti na Pohorje!, namenjen mladim od 12. do 15. leta. To starostno skupino na prehodu iz otroštva v mladostništvo je težje motivirati za vključitev v dejavnosti, zato skušamo razvijati programe namenjene prav njim. Pri tem zasledujemo cilj, da mladim omogočimo kakovostno in aktivno preživljanje prostega časa, brez elektronskih naprav, z veliko priložnosti za razvijanje socialnih stikov in krepitev medosebnih vezi. Julija smo tako, med poletnimi počitnicami, načrtovali 3-dnevni sklop dejavnosti na Domu Miloša Zidanška na Pohorju. S pomočjo donatorskih sredstev smo omogočili brezplačno vključitev mladih iz socialno ogroženih družin in mladih, vključenih v program Ti to zmoreš.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

Program, namenjen mladim od 12. do 15. leta, je potekal vsak dan, od 8. do 16. ure. Vključeval je vožnjo s Pohorsko vzpenjačo, malico, kosilo in program dejavnosti. Doplačilo za starše za dnevni program je znašalo 25,00, vendar smo s podporo donatorja Aquasystems pridobili donatorska sredstva in tako omogočili **12 mladim** iz družin z nižjim prihodki brezplačno udeležbo, sredstev pa je bilo dovolj še za dodatno obogatitev programa. Poleg naravoslovnih in športnih dejavnosti smo lahko zanje izvedli še dejavnosti z zunanjimi izvajalci - bobnarsko delavnico z Društvom Afroritmi, plezanje z Gorsko reševalno službo in iskanje gob z Gobarskim društvom Lisička.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Program Prileti na Pohorje! smo razvili z namenom, da bi k udeležbi na vodenih prostočasnih dejavnostih motivirali mlade od 12. do 15. leta starosti. Več let smo ugotavljali, da se najstniki na meji med otroštvom in mladostništvom vedno bolj umikajo v virtualni svet in se redko vključujejo v dejavnosti, epidemija pa je to še poglobila. Na javni tribuni »Najstnik – otrok ali mladostnik«, ki smo jo leta 2020 organizirali v okviru Tedna otroka, se je pokazalo, da se s podobnimi težavami srečujejo tudi drugi organizatorji dejavnosti za mlade, predstavnike lokalnih oblasti pa smo skušali spodbuditi k razmisleku o financiranju posebnih programov zanje.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Sodelovali smo z Gobarskim društvom Lisička, društvom Afroritmi ter Gorsko reševalno službo.

Informiranje in mediji:

O programu smo informirali v okviru programa Počitnice s prijatelji, ob posebni najavi tega dela programa, pa smo naslovili tudi temo občutljivosti mladih na prehodu iz otroštva v mladostništvo.

Statistika:

število izvedenih ur programa:	26
število udeležencev:	12
število sodelujočih organizacij in prostovoljcev:	5

100 ljudi 100 čudi

Uvod:

V drugi polovici leta, 23. 10.–16. 11. 2023, smo izvedli projekt 100 ljudi 100 čudi, ki je namenjen zlasti srednješolcem. Projekt je kombinacija delavnic/predstavitvev/predavanj, ki potekajo na srednjih šolah ter natečaja za najboljši slogan (letos tudi plakatov) za spodbujanje strpnosti in sprejemanje različnosti. Namen projekta je prispevati k rušenju predsodkov in stereotipov ter spodbujanju k strpnosti do vseh oblik »drugačnosti« med mladimi in širše.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

Povod za letošnji **natečaj 100 LJUDI 100 ČUDI** je bila mednarodna potujoča razstava plakatov z naslovom **TOLERANCA**, ki je s pomočjo glavne gonilne sile, ustanoviteljem in kuratorjem Mirkom Iličem, bil na turneji v več kot 40 državah. S svojimi močnimi vizualnimi sporočili o strpnosti in medsebojnem razumevanju je nastavil ogledalo že več kot 400.000 ljudem po vsem svetu. Projekt je del globalnih prizadevanj za spodbujanje medsebojnega spoštovanja in strpnosti.

Dijakinjam in dijakom smo na petih srednjih šolah z devetimi predstavitvami v zadnjem tednu oktobra prikazali projekcijo več kot 200 plakatov in se nato z njimi pogovarjali o njihovi sporočilnosti, hkrati pa jih spodbudili k pisanju sloganov in izdelavi plakatov. Predstavitve se je udeležilo **335 mladih**, prejeli smo **765 sloganov in 11 plakatov**, pa tudi eno pesem na temo strpnosti. Na zaključnem dogodku v Muzeju narodne osvoboditve Maribor, ki smo ga izpeljali v okviru programa Muzej za mir, 16. 11. 2023 (mednarodni dan strpnosti), smo razglasili najboljše slogane in podelili nagrade mladim avtorjem. Podelili smo šest nagrad po izboru 4-članske komisije, tri za slogan in tri za plakate, zahvale pa so prijeli tudi vsi ostali avtorji in avtorice plakatov ter mentorice na srednjih šolah, ki so mlade spodbudile k razmišljanju o strpnosti.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

S projektom 100 ljudi 100 čudi že 17 let vzgajamo k medsebojnemu spoštovanju in strpnosti do vseh oblik »drugačnosti«. Z letošnjim projektom smo želeli prispevati tudi k razvoju kritične miselnosti med mladimi, jih spodbuditi k ustvarjalnemu spoznavanju vrhunskih oblikovalskih izdelkov in jih vzgajati v aktivne in družbeno kritične potrošnike, usposobljene za refleksijo zahtevnejših konceptov in raziskovanje lastnega ustvarjalnega izraza. Ker je projekt medijsko odmeven ima vpliv tudi na lokalno skupnost. Zaradi povezave s programom Muzej za mir Muzeja narodne osvoboditve Maribor pa je bil vpliv še večji. Projekt je natančno spremljal tudi kurator mednarodne potujoče razstave Toleranca, svetovni priznani oblikovalec Mirko Ilič, zato ocenjujemo, da je letošnja izvedba natečaja 100 ljudi 100 čudi imela tudi globalni učinek.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Sodelovali smo z društvom Skrinjica idej in mednarodnim projektom Toleranca ter Muzejem narodne osvoboditve Maribor, kjer je v okviru programa Muzej za mir potekala zaključna prireditve. Sodelovali smo s petimi srednjimi šolami, kjer smo predstavili mednarodni projekt (9 izvedb) – Srednja ekonomska šola in gimnazija Maribor, Tehniški šolski center Maribor, Srednja šola za oblikovanje Maribor, Srednja šola za trženje in dizajn in Prometna šola Maribor, na natečaj pa so poleg posameznikov, slogane in plakate poslali še iz dveh šol – Izobraževalni center Piramida in Prva gimnazija Maribor. Nagrade za mlade avtorje najboljših sloganov in plakatov so prispevali Turistična agencija Sonček, Narodni dom Maribor in Založba Litera.

Informiranje in mediji:

Projekt 100 ljudi 100 čudi je vsako leto zanimiv tudi za širšo javnost in medije. Zasedili smo 5 objav o projektu, zaključnem dogodku in rezultatih natečaja, v Večeru je bila na mednarodni dan strpnosti objavljena tudi kolumna o strpnosti kulturne producentke Tanje Cvitko (Skrinjica idej), ki je sodelovala v projektu.

Statistika:

število izvedenih ur programa:	12
število sodelujočih srednjih šol in drugih organizacij:	10
število udeležencev predstavitev:	335
število prejetih sloganov in plakatov proti nestrpnosti:	776
število udeležencev zaključne prireditve	30

Koordinatorica programa: Tadeja Dobaj

2. USTVARJALNE IN ZANIMIVE POČITNICE

2.a POČITNICE S PRIJATELJI

Uvod:

Začetek programa je, kot običajno, sovpadal s Festivalom Lent, v okviru katerega smo v Mestnem parku izpeljali delavnice z naravoslovnimi in senzoričnimi vsebinami, recikliranje tekstila in igre v naravi (podrobno poročilo v poglavju 5.b - dejavnosti na Festivalu Lent). Program se je nadaljeval v DUM-u, z likovnimi in tematskimi delavnicami ter tematskimi in sredinimi izleti. Izpeljali smo tudi program za mlade od 12. do 15. leta Prileti na Pohorje (poročali smo v poglavju 1.b – programi za starejše otroke in srednješolce), sklop počitniških dejavnosti za mladostnike (izvedli smo jih v okviru programa Mladi, arhitekti svoje in skupne prihodnosti, sofinanciran s strani Urada za kulturno in mladino MOM) ter počitniško varstvo (podrobno poročilo v poglavju 2.b – počitniško varstvo). Vse dejavnosti, razen celodnevni sredinih izletov (kjer je potrebno doplačilo), so bile brezplačne. Pri pripravi in izvedbi dejavnosti so sodelovali delavci v javnih delih (mentorici na delavnicah in delavka v informacijski pisarni) ter prostovoljci. Prostovoljci, ki so se vključili na novo, so se v pomladnih mesecih udeležili predhodnega izobraževanja in usposabljanja.

Brezplačne počitniške programe smo pripravili in izvedli tudi v času zimskih, prvomajskih počitnice, jesenskih in novoletnih počitnic (podrobno poročilo v poglavju 1.a – ustvarjalne delavnice za otroke in mladostnike).

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **Ustvarjalne delavnice, igralnica, klubska soba, 3. 7.–31. 8. 2023:** med 8. in 16. uro smo, vsak počitniški dan, izvajali dve likovni delavnici. Program sta pripravili mentorici v javnih delih, pri izvedbi so pomagali prostovoljci. Vsebine so bile raznolike, pri ustvarjanju pa smo uporabljali najrazličnejše materiale, predvsem odpadne in naravne materiale (tekstil, steklo, žica, kamen, gnetilni materiali, papir, karton ...), otroci so spoznali najrazličnejše likovne tehnike (risanje, slikanje, lepljenje, kaširanje, praskanke, kolaži, trganke, ...). Poleg delavnic so bile otrokom dnevno na voljo družabne igre, kotichek za prosto igro (igralnica) in klubska soba za starejše otroke. Izpeljali smo tudi štiri delavnice »umetnost v naravi« na Mariborskem otoku. Zabeležili smo skupno **3.267** obiskov.
- **Tematske delavnice, 3. 7.–25. 8. 2023:** pripravili in izvedli smo 8 sklopov tematskih delavnic, ki so potekale po pet zaporednih dni (razen v tednu s praznikom), vsebinsko pa so pokrivalo različna področja umetnosti – plesna, bobnarska delavnica, delavnica animiranega filma, DJ delavnica, gledališka delavnica, delavnica izdelovanja mozaikov in oblikovanja gline ter filmska delavnica. Rezultate delavnic smo predstavili na različne

načine – zaključna predstava bobnarske in plesne delavnice ter animirani in igrani film (Polžja pot in Ni me strah), ki smo ju predvajali zadnji dan delavnic in objavili na družbenih omrežjih. Animirani film Polžja pot je bil prikazan tudi na mednarodnem festivalu otroškega in mladinskega filma Enimation v mesecu novembru. Na tematskih delavnicah smo zabeležili **345** obiskov. Izpeljali smo tudi 8 sklopov tematskih delavnic za mladostnike, o čemer poročamo Uradu za kulturo in mladino MOM.

- **Tematski izleti, 26. 6.–29. 8. 2023:** na 45-ih tematskih izletih, ki so se jih udeleževali tudi otroci, vključeni v varstvo, smo zabeležili **2.578** obiskov. Vsak počitniški dan smo se odpravili na drug konec mesta, kjer so nas pričakali predstavniki najrazličnejših društev, organizacij in posamezniki, z njimi pa so otroci bili deležni posebnih doživetij in se pri tem marsikaj tudi naučili. Med drugim smo obiskali gasilce, se kopali na Mariborskem otoku, se družili na Mariborskem jezeru, obiskali trezor v banki, pekli kruh in piškote na Srednji živilski šoli, se preizkusili v različnih športih, spoznavali smo rastline in živali. Obiskali smo tudi pomembne kulturne institucije v mestu - bili smo v Pokrajinskem muzeju, Muzeju narodne osvoboditve, Lutkovnem muzeju, Umetnostni galeriji in v čuvajnici v zvoniku Stolne cerkve.
- **Sredini izleti:** vsako sredo je bil na programu celodnevni sredin izlet, za katerega je bilo potrebno doplačati 35,00 eur. Izpeljali smo jih 9, udeležilo se jih je **309** otrok. Izbrali smo lokacije in dejavnosti, ki so potekale v naravi (pustolovski park v Vurberku, konjeniški center Rakičan, posestvo z alpakami in posestvo Valdek, živalski vrt Sikaluzoo, jama Pekel) in ki so spodbujale raziskovanje in zanimanje za preteklost (Hermanov brlog Celje, Vzročno mesto Velenje, Rudarski muzej Trbovlje). Petim otrokom iz socialno ogroženih družin smo s pomočjo donatorjev omogočili brezplačno udeležbo.
- **Zaključek počitnic, 30. in 31. 8. 2023:** zadnja dva dneva počitnic smo izpeljali dva tradicionalna dogodka – Maribor, moje mesto in Neresna olimpijada. Udeležilo se ju je **75** otrok. Izvedbo tekmovanja Maribor, moje mesto, na katerem otroci raziskujemo mesto in odkrivajo manj znane koticke Maribora, smo zaradi slabega vremena nekoliko prilagodili. Na Neresni olimpijadi so se otroci pomerili v 10-ih šaljivih disciplinah na Trgu svobode, sponzor Lek nam je podaril glasbeno animacijsko predstavo. Posebnost letošnje izvedbe so bile vožnje s kočijo po peš coni mestnega središča. Poleg otrok, so je bili deležni tudi prostovoljci. Vsi sodelujoči so prejeli nagrade, ki so jih prispevali donatorji, diplome in majico.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Razen celodnevni sredini izletov, so bile vse dejavnosti brezplačne in tako za varno ter dejavno preživljanje prostega časa dostopne najširšemu krogu otrok. Dejavnosti so bile naravnane tako, da so se otroci na sproščen in zabaven način veliko naučili, spoznavali mesto, zanimive poklice, spodbujali smo njihovo ustvarjalnost na delavnicah in se družili v naravi. Skozi dejavnosti smo otroke ozaveščali o pomenu varovanja narave in jih učili varčnega in odgovornega ravnanja z materiali in denarjem, primernega vedenja v naravi, spodbujali smo jih k spoštovanju različnosti, sodelovanju, delovanju v skupini, vztrajnosti in potrpežljivosti. Mnogokrat smo prisluhnili njihovim stiskam in težavam, jih blažili ter opravili tudi nekaj individualnih razgovorov. Na razgovor smo povabili starše, ki so bili hvaležni tudi za naša priporočila in nasvete pri vzgoji svojih otrok. Trudili smo se, da so se počutili sprejeti takšni kot so, ne glede na njihovo ekonomsko, socialno, čustveno ozadje, posebne potrebe ali katerokoli drugo obliko drugačnosti.

Ker pri izvedbi počitniških dejavnosti sodeluje veliko organizacij in posameznikov, prispevamo k zavedanju o pomenu sodelovanja in medsebojnega spoštovanja ter širimo miselnost, da sodelovanje prinaša pozitivne učinke vsem sodelujočim in prispeva k skupnemu dobremu.

Učinek programa v lokalnem okolju je močan tudi z vidika vključenosti prostovoljcev vseh generacij. Zaradi njihovega prispevka so dejavnosti za otroke bolj pestre in raznolike, v dejavnosti pa vnašajo tudi medgeneracijsko noto, tako v odnosih med njimi samimi kot v odnosih do otrok in mladih. Prostovoljci pa nenazadnje veliko pridobijo tudi sami. Z

opravljanjem prostovoljskega dela so aktivni, ohranjajo in širijo socialne stike, si nabirajo nova znanja in izkušnje ter so lažje zaposljivi.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Počitniški program je pravzaprav pravi festival sodelovanja in povezovanja. Pri pripravi in izvedbi programa smo se povezali z mnogimi lokalnimi društvi, zavodi, organizacijami, institucijami, podjetji, posamezniki in strokovnjaki na najrazličnejših področjih družbenega delovanja - od kulture do umetnosti, od naravoslovja do varstva okolja, od obrtništva do gospodarstva, od športa do duševnega zdravja, od socialnega varstva in psihologije... Vsako leto odkrijemo nove organizacije, ki se ukvarjajo z najrazličnejšimi dejavnostmi in so jih pripravljene pokazati otrokom, podjetja, ki želijo finančno ali materialno podpreti počitniški program in posameznike, ki so pripravljene svoje zanimive izkušnje in posebna znanja predajati otrokom.

Informiranje in mediji:

Javnost smo o celotnem počitniškem programu obvestili nekaj tednov pred začetkom izvajanja programa, nato pa o podrobnejših vsebinah obveščali tedensko. Program je bil objavljen v prilogi časopisa Večer (priloga), na naši spletni strani, na FB profilu ZPM Maribor pa smo program z napovedmi in odzivi s fotografijami in videi spremljali podrobneje. V različnih lokalnih medijih je bilo objavljenih več kot 30 napovednikov in reportaž.

Statistika:

število dogodkov:	276
število izvedenih ur programa:	1.503
število sodelujočih društev, organizacij, zunanjih sodelavcev, podjetij:	65
število sodelujočih prostovoljcev:	35
število različnih otrok:	648
skupno število obiskov:	6.499

Koordinatorica programa: Tadeja Dobaj

2.b POČITNIŠKO VARSTVO

Uvod:

Peto leto zapored smo med poletnimi počitnicami izvajali subvencionirano počitniško varstvo za otroke od končanega 1. do končanega 5. razreda, katerih starši oz. skrbniki so zaposleni. Ker je bilo počitniško varstvo subvencionirano, je doplačilo staršev zajemalo delež, ki ni bil pokrit s sredstvi MOM. Da bi omogočili kar največjemu krogu otrok vključitev v varstvo, so lahko starši prijavi svoje otroke v največ dva tedenska termina, v primeru prostih mest pa tudi več. V primeru prostih mest so se lahko vključili tudi otroci iz sosednjih občin, vendar je bila v tem primeru cena tedenskega varstva višja. Program je pod mentorstvom koordinatorice programa izvajalo 9 zunanjih izvajalk, pretežno študentk pedagoških in drugih smeri, ki že imajo izkušnje pri delu z otroki v naših programih in so bile za to delo dodatno usposobljene.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **Tedenski termini, 26. 6.–25. 8. 2023:** Izpeljali smo 9 terminov tedenskega počitniškega varstva in 9 terminov tedenskega počitniškega varstva s sredinim izletom. Doplačilo za starše za počitniško varstvo je bilo 80,00 eur, za počitniško varstvo s sredinim izletom pa 105,00 eur, pet otrokom iz socialno ogroženih družin smo omogočili vključitev brezplačno. Večina otrok je bila vključenih v najmanj dva tedenska termina, nekateri tudi več, kadar so bila mesta še na voljo. Skupno število zasedenih terminov je bilo 368, število vključenih različnih otrok pa **269**. Povprečno je bilo v posamezno skupino tedenskega varstva vključenih 20,5 otrok, ki sta jo vodili po dve izvajalki.

- Oba **programa počitniškega varstva** sta zajemala jutranje zbiranje, spoznavanje ob ponedeljkih v novo nastali skupini in različne socialne in gibalne igre v ostalih dnevih v tednu, malico, dopoldanske tematske izlete v lokalnem okolju, kosilo in popoldanske delavnice, igre, gibalne aktivnosti ... do odhoda domov. V počitniško varstvo s sredinim izletom je bil dodatno vključen celodnevni sredin izlet. Tematski in sredini izleti so bili tudi del počitniškega programa za otroke, ki niso bili vključeni v varstvo (podrobno poročilo v poglavju 2.a – Počitnice s prijatelji), jutranje in popoldanske aktivnosti so pripravile izvajalke počitniškega varstva, ob določenih dnevih v tednu pa so za dodatno popestritev dejavnosti do odhoda domov poskrbeli prostovoljci in zunanjih izvajalci.
- Med izvajanjem programa je koordinatorica dejavnosti ob vsakem odmiku od primerne vedenja in rušenja skupinske dinamike opravila **individualne informativne razgovore** z otroki in o tem informirala starše, ki jih je po potrebi tudi povabila na razgovor. Le-ti so bili zelo odzivni in sodelujoči, hvaležni tudi za priporočila pri vzgoji.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Za mnoge starše, ki so zaposleni in nimajo možnosti zagotoviti varstva za svoje otroke, poletne počitnice predstavljajo veliko skrb. Njihovim otrokom smo omogočili, da so prosti čas preživljali dejavno in kakovostno, v družbi z vrstniki ob zagotovljeni malici in toplim obrokom. Za razliko od počitniškega programa, v okviru katerega se otroci vključujejo v posamezne dejavnosti, počitniško varstvo omogoča večjo povezanost skupine in boljše poznavanje otrok, s tem pa tudi hitreje zaznavanje morebitnih stisk in po potrebi pravočasno ukrepanje.

Počitniško varstvo je vključenim otrokom nudilo raznolike dejavnosti, učenje na sproščen in zabaven način in odmik od pretirane rabe digitalnih orodij. Razvijali smo njihovo domišljijo in ustvarjalnost, ročne spretnosti, spodbujali k zdravemu načinu življenja in okolju prijaznemu ravnanju ter razvijali njihove sposobnosti za delovanje v skupini, spoštovanje drugačnosti, medgeneracijsko sodelovanje in vztrajnost pri doseganju individualnih ciljev.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Sodelovali smo z lokalnimi društvi, institucijami, zavodi in posamezniki, ki so vsebinsko prispevali k bogatemu programu počitniškega varstva. Po potrebi smo se pri reševanju težav pri delu s posameznimi otroki posvetovali s psihologinjo.

Informiranje in mediji:

Program smo objavili v časniku Večer in na naši spletni strani, kjer je bila na voljo tudi spletna prijavnica in sprotne informacije o zasedenosti posameznih terminov. Medije smo o izvajanju počitniškega varstva informirali pred začetkom izvajanja programa, nato pa tedensko z informacijami o zasedenosti mest in morebitnih prostih terminih. O poteku počitniškega varstva, zasedenosti terminov smo tedensko obveščali lokalne medije.

Statistika:

število tedenskih terminov:	18
število ur izvedenega programa:	792
število izvajalk:	11
število otrok glede na razpoložljive termine:	368
število različnih otrok:	269

Koordinatorica programa: Tadeja Dobaj, Kornelija Kaurin

3. BRALNA ZNAČKA® – PREŽIHOVA BRALNA ZNAČKA IN PALČEK BRALČEK

Uvod:

Program je potekal na ustaljen način, vezan je na posamezno šolsko leto in se je delno začel že v letu 2022 (s pričetkom šolskega leta) in se nadaljeval v letu 2023. Poleg MOM izvedbo programa Bralna značka (BZ) podpirajo tudi primestne občine (Duplek, Hoče Slivnica, Kungota, Lovrenc na Pohorju, Miklavž, Pesnica, Rače-Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Starše in Šentilj), v programu pa sodelujejo otroci in učenci iz vseh lokacijsko pripadajočih šol in vrtcev, skupaj 38 osnovnih šol in 28 vrtcev.

Meseca septembra 2022 se je pričelo novo šolsko leto 2022/2023 in s tem tudi aktivnosti povezane z novo sezono branja za Prežihovo bralno značko in Palčka Bralčka, ki smo jo otvorili s praviljično uro septembra in oktobra z Bralnim maratonom.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **Izvajanje programa v šolah in vrtcih:** V šolskem letu 2022/2023 je v 38-ih OŠ in 28-ih vrtcih v programu sodelovalo skupno **16.330 bralcev** – 10.927 v šolah in 5.403 v vrtcih, od tega 9.836 v OŠ in vrtcih MOM. Z mentorji BZ smo pripravili priporočila za delo in načine izposoje knjig ter posredovali spletne povezave za branje na daljavo, kar se je v preteklih dveh letih izkazalo kot zelo dobrodošel pripomoček. Ves čas smo skrbeli za redno komunikacijo in obveščanje šolskih koordinatorjev in mentorjev o programu, bralnih novostih, predavanjih in ostalih aktivnostih povezanih z branjem.
- **Podelitev priznaj in knjižnih nagrad:** Vsi bralci, ki so prebrali v skladu z navodili določeno število knjig, so ob koncu sezone branja prejeli priznanje oz. knjižno nagrado. S knjižno nagrado smo nagradili učence, ki so vključeni v 3., 6. in 9. razred (nagrajevanje po triadah), učenci ostalih razredov so prejeli posebno tiskano priznanje. V vrtcih so knjižno nagrado prejeli otroci, ki letos zadnjič obiskujejo vrtec (torej bodo v šolskem letu 2023/24 vstopili v šolo), vsi ostali sodelujoči bralci v vrtcih so prejeli priznanje. Knjižne nagrade je izbral Odbor Prežihove bralne značke iz nabora osmih ponudb različnih založb oz. posrednikov, po načelu primerna knjiga za primerno starost, za najbolj ugodno ceno. Večina ponudnikov je podala tudi ogledne izvode. Podeljenih je bilo **5.450 knjižnih nagrad in 10.880 priznanj**, v MOM 3.337 knjižnih nagrad in 6.499 priznanj.
- S podporo Društva bralna značka Slovenije smo podelili še nagrado Zlati bralec, knjigo *Kako razumeti svet - 50 abstraktnih izumov*, je prejelo **542 zlatih bralcev**, ki so za BZ brali skozi celotno šolsko leto, nagradili pa smo tudi mentorje in poskrbeli za obogatitev knjižnega fonda šolskih knjižnic. Za distribucijo knjižnih nagrad in priznanj smo poskrbeli ob koncu šolskega leta skupaj z distribucijo ostalih knjižnih nagrad in priznanj. Ob začetku šolskega leta smo poskrbeli za distribucijo knjižnih nagrad prvošolcem ob vstopu v šolo (september 2023), knjigo Marka Kravosa, *Hiša selivka*, je prejelo **1.791 prvošolčkov**.
- **Sestanki Odbora Prežihove bralne značke in ostale aktivnosti odbora:** Prvo sejo v letu 2023, **7. 2. 2023**, je Odbor opravil za potrebe likovnega natečaja. Na drugi letošnji seji, dne **3. 5. 2023**, je Odbor odločal med ponudbami za nakup knjig, ki so jih posredovali založniki. Izbrali so knjižne nagrade za 3., 6. in 9. razred, za učence 6. in 9. razreda OŠ Gustava Šiliha in Centra za sluh in govor Maribor ter knjižne nagrade za vrtce. Na tretji seji Odbora, **2. 10. 2023**, je odbor sprejel smernice za delo v novem šolskem letu in vsebino strokovnega srečanja za mentorice. Predsednica Odbora je se je udeležila dogodka **Zlati bralec, 30. 5. 2023**, v Cankarjev domu v Ljubljani.
- **Prireditve Zlati bralec:** Udeležili smo se prireditve Zlati bralec, ki je namenjena podelitvi knjižnih nagrad bralcem iz vse Slovenije, ki so brali vseh 9 let (prireditve pripravi Društvo Bralna značka Slovenije, ZPMS). Organizirali smo prevoz za udeležence, peljali smo **38 otrok in 10 mentoric**. Dogodek je potekal v Cankarjevem domu v Ljubljani, **30. 5. 2023**, povezoval ga je Boštjan Gorenc Pižama, posebna gosta sta bila avtorja letošnje knjige za

zlate bralce 50 abstraktnih izumov dr. Tina Bilban in ilustrator Ivan Mitrevski, za glasbeni program je poskrbel Nipke. Po prireditvi smo pripravili še ogled Ljubljane.

- **Likovni natečaj:** Novembra 2022 smo sodelujoče šole povabili k sodelovanju v Likovnem natečaju, s katerim smo želeli prenoviti likovno podobo priznanj, ki jih za uspešno opravljeno Bralno značko prejmejo otroci in učenci. **Rok za prijavo na natečaj je bil 16. 1. 2023.** Odziv na natečaj je bil **izjemen**, prejeli smo kar **266 izdelkov**, iz 15 osnovnih šol. Sodelovalo je **241 udeležencev**. Posebna komisija Odbora Prežihove bralne značke je 7. 2. 2023 opravila izbor in 10. 2. 2023 smo objavili rezultate. Nove likovne podobe pa že krasijo priznanja.
- **DUM-ova knjigobežnica:** Zavedanje, da je branje pomembno, uresničuje pa se s prebiranjem knjig in da bi omogočili dostop do knjig čim več otrokom imamo **DUM-ovo knjigobežnico**, ki je locirana v naši interaktivni ograji pred stavbo, na zemljevid knjigobežnic (<https://tinyurl.com/29vannyk>). Ves čas skrbimo, da je v knjigobežnici dovolj dobrih knjig. Poleg osnovnega načela, da si v knjigobežnicah izmenjamo knjige, obiskovalce naše knjigobežnice spodbujamo, da si knjige lahko tudi odnesejo. Posebno pozornost namenimo v lasu poletnih počitnic, ko še dodatno knjigobežnico oz izposojevalnico knjig pripravimo v prostorih DUM-a. V letu 2023 smo v knjigobežnico oddali več kot 150 knjig, predvsem otroških.
- **Nacionalni mesec skupnega branja:** Priključili smo se aktivnostim nacionalnega meseca skupnega branja, ki je potekal od 8. 9. do 8. 10. 2023. Tako smo dva dogodka (Pravljično uro in Bralni maraton) vpisali na njihov seznam dogodkov. Ves mesec smo s pripravljenima in izvedenima dogodkoma ter objavami poudarjali pomen branja in medgeneracijskemu branju, kar je bila letošnja rdeča nit nacionalnega meseca skupnega branja.
- **Pravljična urica:** V želji, da bi promovirali družinsko branje smo v letu 2023 pripravili dve pravljlični urici. Prvo v petek, 15. 9. 2023, ki je pomenila tudi uvod v novo bralno sezono. Mateja Vdovič je prebrala pravljico *Kako je gospod Feliks tekmoval s kolesom*. Po pravljici so otroci še poustvarjali zgodbo v ustvarjalnici, med drugim so pripravljali knjižna kazala. Druga pravljlična urica je potekala v petek, 8. 12. 2023. poslušali smo dve pravljici *Diamant v snegu* in *Kako je Vilko vzljubil zimo*. Po pravljicah so otroci v delavnici izdelovali voščilnice. **Obeh dogodkov se je udeležilo 23 otrok in 26 staršev.**
- **21. Bralni maraton, 2. 10. 2023:** Mlade smo povabili k pisanju poezije na temo *Radovednost*, ki je bil slogan Tedna otroka®, v okviru katerega smo izvedli dogodek. Zbrane je pozdravila predsednica Odbora Prežihove bralne značke pri ZPM Maribor Mateja Vdovič in tako tudi uradno odprla novo sezono branja za Prežihovo bralno značko. Bralnega maratona se je udeležilo **45 otrok iz 15-ih osnovnih šol**. Slišali smo 39-ih pesmi, od tega kar 36 lastnih. **Spletna zbirka pesmi:** Lastne pesmi, ki so jih maratonceci napisali na razpisano temo in jih prebrali na Bralnem maratonu (**36 pesmi**), smo zbrali v zbirko in jo objavili na naši spletni strani (https://zpm-mb.si/wp-content/uploads/2024/01/3-Zbrane_pesmi_2023.pdf) ter FB strani Bralne značke in ZPM Maribor.
- **Bralni klub za najstnike:** članice odbora so v preteklih letih razpravljale tudi o možnostih popularizacije branja med starejšimi osnovnošolci, kar bi bilo mogoče doseči tudi z organizacijo bralnega kluba. Zato sta se Mateja Vdovič in koordinatorica programa Urša Žiger v letu 2022 udeležili webinarja za moderatorje bralnih klubov (začetna in nadaljevalna stopnja v organizaciji KUD Police Dubova). S šolskim letom 2023/24 smo pričeli z delovanjem Bralnega kluba za najstnike. O delovanje bralnega kluba smo obvestili vse šolske koordinatorice, informacijo smo delili na FB kanalih in spletni strani ZPM Maribor. Urša Žiger je gostovala v oddaji *Mladi mladim*. Prvo srečanje je potekalo 19. 10. 2023, udeležili so se ga trije bralci in en na daljavo ter moderatorki Mateja Vdovič in Urša Žiger. Razpravljali smo o knjigi Janje Vidmar, Elvis Škorc genialni štor. DrugEGA srečanja (14. 12. 2023) so se udeležili trije bralci, razpravljali smo o knjigi *Ujemi me, če padem* (Barry

- Jonsberg). Po vsakem srečanju opravimo analizo in poročamo lahko o zelo pozitivnih odzivih. Srečanja bomo pripravili še februarja, aprila in junija.
- **Srečanje mentoric Prežihove bralne značke: 6. 12. 2023** smo na OŠ Franca Lešnika-Vuka Slivnica pripravili srečanje mentoric Prežihove bralne značke. Strokovno srečanje je bilo namenjeno pregledu delu in pripravi smernic ter navodil za delo v tekočem šolskem letu. Posebej obravnavi najbolj perečih problematik, ki jih zaznavajo koordinatorji pri delu. V drugem delu srečanja smo se poglobili v analizo dela mentorjev in koordinatorjev Bralne značke. Pregledali smo dosežke, izzive in najboljše prakse ter na ta način posodobili Priporočila za delo. Osredotočili smo se na ustvarjanje spodbudnega okolja za branje, posebej v višjih razredih. V zaključnem delu smo pregledali aktualne izdaje primernih knjig za posamezna obdobja, odprli razpravo o priporočilnih seznamih in izmenjali mnenja. Srečanje je pripravil Odbor Prežihove bralne značke, izvajalke na srečanju pa so bile Mateja Vdovič, Maja Logar in Urša Žiger. Srečanja se je udeležilo **18 mentoric**.
 - **Facebook stran Prežihove bralne značke in Palčka Bralčka:** V letu 2021 smo vzpostavili Facebook stran kjer obveščamo o dogodkih povezanih z branjem, objavljamo pesmi otrok iz zbirk pesmi Bralnega maratona, utrinke dogodkov programa in populariziramo branje na različne načine.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek:

Branje je ključnega pomena na poti do informacij in znanja, igra pomembno vlogo pri odraščanju in oblikovanju lastnega mnenja, boljšega razumevanja sebe in sveta okoli nas. Pomemben motivator pri tem je prav Bralna značka, vseslovensko gibanje, ki že več kot šestdeset let spodbuja razvoj bralne kulture mladih. Je ena najbolj množičnih aktivnosti v šoli, ki se je razvijala kot dopolnilo k pouku slovenskega jezika in književnosti ter dejavnostim šolske knjižnice, hkrati pa je kot obšolska/interesna dejavnost lahko svobodnejša, bližja otrokom in mladim ter tako uspešnejša pri vzgoji otrok v bralce za vse življenje. Z dodatnimi aktivnostmi (pravilnične ure, bralni klub) skušamo na neformalen način približati knjige in branje.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

V Prežihovo bralno značko in Palčka Bralčka so bili vključeni vsi mariborski vrtci in osnovne šole. Sodelovali smo z Društvom Bralna značka Slovenije – ZPMS pri snovanju nadaljnega razvoja programa in distribuciji nagrad in priznanj ter udeležbo in izvedbo Bralnih čajank na daljavo. Nadaljevali smo sodelovanje z Mariborsko knjižnico – z Majo Logar, ki je članica Odbora Prežihove bralne značke. Odbor Prežihove bralne značke in Palčka Bralčka šteje sedem članov – knjižničark/knjižničarjev na OŠ in v vrtcih ter zaposlenih v Mariborski knjižnici. Informiranje in mediji: S šolami in vrtci sodelujemo preko imenovanih koordinatorjev programa, s katerimi smo redno komunicirali in jih obveščali o programu, bralnih novostih, predavanjih in ostalih aktivnostih povezanih z branjem. Poleg spletne strani <https://zpm-mb.si/programi/bralna-znacka/>, smo informacije o programu objavljali na FB strani Prežihova bralna značka in Palček Bralček (<https://www.facebook.com/profile.php?id=100075651684013>) in tudi na FB strani ZPM Maribor.

[https://365.rtv slo.si/arhiv/mladi-](https://365.rtv slo.si/arhiv/mladi-mladim/174992941?fbclid=IwAR14PQ1Ko2XaRLSYnhVrL8sUCdundn5DfO5SfbNzEh8Tx-WrasavM5aBW4w)

[mladim/174992941?fbclid=IwAR14PQ1Ko2XaRLSYnhVrL8sUCdundn5DfO5SfbNzEh8Tx-WrasavM5aBW4w](https://365.rtv slo.si/arhiv/mladi-mladim/174992941?fbclid=IwAR14PQ1Ko2XaRLSYnhVrL8sUCdundn5DfO5SfbNzEh8Tx-WrasavM5aBW4w) – oddaja Mladi mladim, 11. 10. 2023

Statistika:

število sodelujočih OŠ:	38
število sodelujoči vrtcev:	28
število bralcev - OŠ:	10.927
število bralcev - vrtci:	5.403
število podeljenih priznanj:	10.880

število podeljenih knjižnih nagrad:	5.450
sodelujoči učenci na likovnem natečaju:	241
sodelujoči učenci na Bralnem maratonu:	45
sodelujoči učenci na dogodku Zlati bralec:	38
sodelujoči učenci v Bralnem klubu za najstnike:	7
sodelujoči otroci na pravljicnih uricah:	23
skupno število otrok:	16.684
sodelujoči odrasli (mentorji, bralni klub, pravljicne urice, izobraževanje):	122
število izvedenih ur programa (dogodki):	42
število izvedenih ur udeležencev programa (branje knjig in pripovedovanje)	57332

Koordinatorica programa: Urša Žiger

4. OTROŠKI PARLAMENT®

Uvod:

Otroški parlament® (OP) je javna tribuna otrok na temo, ki jo predlagajo osnovnošolci in jo izberejo na zasedanju Nacionalnega OP. Pomeni obliko participacije otrok in mladostnikov v družbenem dogajanju ter pridobivanje vedenj o človekovih in državljskih pravicah. Namenjen je starejšim osnovnošolcem in je vezan na šolsko leto. Otroci po osnovnih šolah razpravljajo na izbrano temo pri čemer uporabljajo različne metode dela. Na regijskem OP razpravljajo v skupinah, delo moderirajo mladi prostovoljci, med njimi tudi bivši parlamentarci, izberejo delegate za nacionalni OP in temo razprave za naslednje leto. Na regijskem OP vsako leto sodeluje okoli 80 otrok, 40 mentorjev in 10 prostovoljcev. Za usposabljanje mentorjev skrbimo z organizacijo udeležbe na izobraževanju, ki ga organizira Zveza prijateljev mladine Slovenije in z organiziranjem strokovnega regijskega srečanja. Tema parlamenta v šolskem letu 2022/23 in 2023/24 je "Duševno zdravje otrok in mladostnikov". Koordinatorica programa je Kornelija Kaurin.

Na temo "Duševno zdravje otrok in mladostnikov" so otroci razpravljali najprej na šolskih parlamentih, ki so potekali že od oktobra 2022. Uporabljali so različne metode dela in izbrali delegate, ki so jih zastopali na regijskem zasedanju, kjer so razpravljali v skupinah. Delo so moderirali mladi prostovoljci – bivši parlamentarci. Izbrali so delegate za nacionalni OP. Za šolske mentorje je bilo organizirano predavanje in razgovor na temo "Vpliv spolnih zlorab na duševno zdravje otrok in mladostnikov in viri pomoči".

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **9. 3. 2023** je potekal medobčinski parlament v Slovenski Bistrici, kjer so izbrali delegate za regijsko in nacionalno zasedanje OP, enako so storili tudi na medobčinskem OP v Lenartu, ki je potekal **10.3.2023**.
- **20.3.2023** je potekal pripravljalni sestanek s prostovoljci, ki so nato sodelovali pri izvedbi regijskega OP.
- **23. 3. 2023** smo v Mariboru organizirali **zasedanje Regijskega OP**. Udeležilo se ga je **79 delegatov** (število udeležencev je bilo omejeno na 2 delegata na posamezno OŠ) in **45 mentorjev**. V času, ko so mlade parlamentarke in parlamentarci razpravljali po skupinah, so se mentorice in mentorji šolskih OP udeležili predavanja in razgovora na temo "Vpliv spolnih zlorab na duševno zdravje otrok in mladostnikov in viri pomoči", ki ga je izpeljala gospa Tjaša Hrzenjak, strokovna delavka iz Združenja za moč. Parlamentarci so v obliki moderiranega skupinskega dela, ki so ga vodili mladi moderatorji, razpravljali o naslednjih podtemah, ki so bile dogovorjene na nacionalnem nivoju, tako, da so delegati lažje razpravljali tudi na nacionalnem nivoju:

- **Kaj je duševno zdravje?** (Poznavanje in prepoznavanje, kako skrbim zase in za svoje duševno zdravje, kako ohranjati duševno zdravje, stereotipi in predsodki – kako jih prepoznamo in kako jih presegamo.)
- **Vpliv okolja na moje duševno zdravje.** (Družina, vrstniki, šola, mediji, splet.)
- **Moji viri moči.** (Samopodoba – kako vidim sebe, kako delujem, kako pri sebi in drugih iskati pozitivne stvari; načini pomoči; kaj pričakujemo od staršev, šole, odločevalcev; kako ravnati, ko mi sovrstnik zaupa stisko; krepitev občutka za solidarnost.)
- **Spremembe za krepitev mojega razvoja** (Kako bi lahko šola pripomogla h krepitvi duševnega zdravja.)

V skupinah so **izvolili tudi svoje delegate**, ki so jih nato zastopali na zasedanju Nacionalnega OP. O svojih zaključkih pa so poročali na plenarnem delu (javno nastopanje), kjer je potekala tudi plenarna razprava.

- **11. 4. 2023** je potekalo **zasedanje Nacionalnega OP v državnem zboru v Ljubljani**. Iz mariborske regije se ga je udeležilo **12 delegatov**, mlada novinarka, regijska koordinatorica in trije moderatorji skupin, ki so moderiranje prevzeli tudi v skupinah na nacionalnem nivoju. Razpravljali so na enake teme kot na regijskem zasedanju.

Otroci so bili ponovno spodbujeni k izražanju lastnih mnenj o temi, ki so jo po demokratičnem postopku izbrali sami.

Dobili so priložnost, da so neposredno spregovorili, predstavili svoja stališča, ideje, dileme o vprašanih, ki so pomembna v obdobju odraščanja v okolju, kjer živijo.

- **21. 9. 2023** je potekalo **izobraževanje za mentorje OP**, ki ga je organizirala nacionalna organizacija v Ljubljani. Iz Mariborske regije se ga je udeležilo **22 mentorjev** in regijska koordinatorica.

Pregledali smo zaključke OP preteklega leta in načrtovali potek v šolskem letu 2023/24.

Mag. Tilka Jamnik iz Društva Bralna značka Slovenije je predstavila problematiko obravnave duševnega zdravja otrok in mladih v mladinski literaturi.

Maruša Bertoncely, univ. dipl. soc. ped., reg. koordinatorica za duševno zdravje v programu Mira pri NIJZ je predstavila prrogram Pomagam si/ti - medvrstniška podpora v duševnem zdravju.

Rok Zaletel, univ. dipl. pol., območni sodelavec NIJZ za tvegana vedenja pa je predstavil kako lahko poiščemo Vire za zdrave izbire.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Vzgoja za demokracijo je pomemben del osebne rasti otrok, ki skozi sodelovanje na OP veča njihovo zavedanje o njihovi poziciji v lokalni skupnosti in družbi, o njihovih pravicah in dolžnostih ter moči, ki jo lahko imajo, če o svojih mnenjih, idejah in pobudah javno razpravljajo na demokratični način. Otroci, ki se naučijo veččin izražanja mnenj, demokratičnega dialoga, sodelovanja, spoštovanja drugačnosti in solidarnosti, odrastejo v sposobne, odgovorne in etične mladostnike in odrasle, ki pomembno prispevajo h kakovosti življenja v lokalni skupnosti in družbi. Mnogi, ki so sodelovali na OP, kasneje uspejo na poklicnem področju, opravljajo pomembne funkcije na lokalnem in nacionalnem političnem področju, so aktivni v NVO in drugih za razvoj in napredek družbe pomembnih organizacijah in institucijah.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Z Zvezo prijateljev mladine Slovenije smo sodelovali pri pripravi vsebin izobraževanj za mentorje OP na osnovnih šolah, pri pripravi delegacije otrok iz Podravske regije za Nacionalni OP in se udeleževali vseh dejavnosti, ki so jih organizirali v povezavi s tem programom. Na regijskem nivoju smo sodelovali z vsemi mariborskimi osnovnimi šolami in osnovnimi šolami sosednjih občin, ter z delegati, ki so bili izvoljeni na medobčinskih OP, ki jih organizirajo na področju občin Lenarta in Slovenske Bistrice. Prostor za izvedbo regijskega parlamenta so nam gostoljubno odstopili na Srednji ekonomski šoli in gimnaziji Maribor, delavnico za mentorje pa je izvedla gospa Tjaša Hrženjak, strokovna delavka iz Združenja za moč.

Statistika:

število ur izvedenega programa(brez priprav):	35
število udeležencev regijskega OP:	79
število sodelujoči mentorjev:	45
število sodelujočih prostovoljcev, moderatorjev skupin:	7
skupno število udeležencev (otroci in mentorji):	124

Koordinatorica programa: Kornelija Kaurin

5. PRIREDITVE

5.a PUSTOVANJE

Uvod:

Tradicionalno pustovanje v Mariboru, štirinšestdeseto po vrsti, smo izpeljali na pustni torek, 21. februarja. Program smo po dveh letih težav zaradi Covid omejitev ponovno izpeljali brez omejitev, z velikim odrom na Trgu svobode in množičnim pustnim rajanjem. Za boljše pustno vzdušje, smo mestne ulice okrasili s pisanimi trakci.

V dopoldanskem delu prireditve so se pustnega rajanja organizirano udeležili otroci iz vrtcev in šol, popoldanski del pa je bil namenjen vsem generacijam, ki je vključeval tudi spreved iz Glavnega trga do Trga svobode. V dopoldanskem delu sta za otroke nastopila Kapitan Glista in Enonogi Jack, glavna zvezda popoldanskega programa pa je bila glasbena skupina Abba Mia. Osrednji del obeh prireditev je bil mimohod pustnih mask, ki so jih ocenjevale pustne žirije, najboljše maske v kategorijah posamezna, družinska in skupinska maska ter dvojice so dobile nagrade za trudi in izvirnost.

Vse pustne maske, ki so se v tekmovalnem delu programa sprehodile čez oder in se pokazale pustni žirije, so dobile pustni krof.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **Pustna okrasitev mesta, 14.–24. 2. 2023:** Pustno dekoracijo smo ob pomoči prostovoljcev iz odpadnih materialov izdelali že dve leti prej, na prepetja v centru mesta pa so jih tokrat namestili delavci podjetja Nigrad.
- **Dopoldanski pustni program za otroke, 21. 2. 2023, ob 10.00 in 11.30:** Dopoldanska prireditev je bila namenjena organiziranim skupinam otrok iz vrtcev in šol. Prireditve, na kateri sta otroke zabavala gusarja Kapitan Glista in Enonogi Jack (Teater Cizamo), se je udeležilo skoraj 800 otrok oz. 14 skupin iz sedmih vrtcev in šol. Skupinskim maskam smo podelili nagrade Lutkovnega gledališča Maribor in ZPM MB, 3-članska pustna žirija pa je podelila tudi 3 nagrade za posamezne otroške maske, ki so jih prispevali donatorji.
- **Popoldanski pustni program za vse generacije, 21. 2. 2023, od 15.30 do 19.00:** Popoldanska prireditev se je začela s pustnim sprevedom iz Glavnega trga, ki sta ga vodila kuharja na hoduljah, procesijo pa so popestrili plesalci OFEM in KUD Študent, prostovoljke našemljene v hipije, pa tudi kurenti, pokači in druge etno maske. Program je povezoval Boštjan Klun, nastopila je glasbena skupina Abba Mia, za plesno točko je poskrbela plesna skupine OFEM z maskoto Foxi. Osrednji del prireditve je bil mimohod mask, ki so se pokazali 3-članskim pustnim žirijam. Za nagrade se je potegovalo 166 mask, podelili pa smo 30 nagrad – 10 posameznih, 3 skupinske, 10 družinskih mask in 10 za dvojice. Glavne nagrade je prispevala ZPM Maribor (11-dnevno letovanje VIRC Poreč/ DMZ Pohorje za prvo nagrado za posamezno masko, prvomajski paket v VIRC Poreč za družinsko), ostale nagrade pa so prispevali donatorji.
- **Pustne ustvarjalne delavnice, 13.–20. 2. 2023:** V času pred pustnim torkom smo v DUM-u izvajali pustne ustvarjalne delavnice, vsak delovni dan, med 15 in 19. uro.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

ZPM Maribor pustovanje organizira že 64 let in je danes edina brezplačna pustna prireditve v mestu, namenjena vsem generacijam ter dostopna vsem, ne glede na ekonomski in socialni položaj. S prireditvijo popestrimo dogajanje v mestu in poskrbimo za privlačno pisano kuliso ter ohranjamo kulturno dediščino mesta in ljudske običaje, spodbujamo ustvarjalnost, ročne spretnosti in domišljijo tako otrok kot starejših. Ob pripravah na pustni čas starejši mlajšim predajajo znanje o običajih preteklih generacij, družine ob izdelavi pustnih kostumov kakovostno preživljajo prosti čas.

Tradicionalno mariborsko pustovanje je dogodek v katerem se povežejo vsi prebivalci mesta, ki z druženjem in obujanjem tradicije ohranjajo in krepijo pripadnost mestu.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Pri pripravi in izvedbi prireditve smo k sodelovanju povabili 2 fotografa, ki sta fotografirala pustne maske, 10 pustnih žirantov, strokovnjakov z različnih področij umetnosti, 8 nastopajočih, kurenti in povezovalce programa Boštjan Klun. Predstavila se je tudi plesna skupina, ki je zaplesala na himno Olimpijskega festivala evropske mladine z maskoto Foxi. Za nagrade za pustne maske smo nagovorili donatorje, ki so prispevali nagrade v obliki materialnih in storitvenih prispevkov..

Informiranje in mediji:

Z informiranjem javnosti za pustno prireditve smo po ustaljenih kanalih (spletna stran, družbena omrežja, info točke, vrtci, šole, mediji) pričeli sredi februarja. Pustno dogajanje je pritegnilo precej medijske pozornosti, zasledili smo več kot deset objav.

Statistika:

število sodelujočih zunanjih sodelavcev (posameznikov, članov društev, organizacij):	45
število sodelujočih prostovoljcev:	15
število pustnih mask, ki so se potegovala za nagrade na popoldanskem delu prireditve:	166
število prijavljenih obiskovalcev (otrok in odraslih spremljevalcev) - dopoldan:	775
ocena obiskovalcev (vse generacije) – popoldan:	2.500
skupno število obiskovalcev :	3.275

Koordinatorica programa: Tadeja Dobaj

5.b DEJAVNOSTI NA FESTIVALU LENT

Uvod:

Pri dejavnostih, ki se odvijajo v Art kampu v Mestnem parku v okviru Festivalu Lentu in so namenjene otrokom in mladostnikom, smo sodelovali s sklopom dejavnosti z naravoslovnimi in okoljevarstvenimi vsebinami – naravoslovne ustvarjalne delavnice, senzorične delavnice, igra v naravi, sklop delavnic "Tekstil tako in drugače" ter "Zanimivosti o živalih, rastlinah in ljudeh". Brezplačne delavnice in druge dejavnosti so bile dostopne vsem otrokom, ne glede na njihov socialni status, fizične zmožnosti, narodno pripadnost ali katerokoli drugo okoliščino. Ozaveščali smo jih o zdravem in spoštljivem odnosu do okolja, o pomenu ohranjanja narave, živali in rastlin, spodbujali njihovo domišljijo in ustvarjalnost, razvijati njihove ročne spretnosti, spodbujali razvoj vseh njihovih čutil in gibalnih sposobnosti ter krepili njihovo znanje na področju biotske pestrosti, vplivu prekomerne proizvodnje in potrošnje tekstila na okolje in jih spodbujati k okolju prijaznemu ravnanju in ponovni uporabi.

Priprave na izvedbo so vključevale pripravljalne sestanke z izvajalci delavnic (prostovoljci, zunanji strokovni sodelavci, JD), izdelavo prototipov izdelkov, usposabljanje prostovoljcev, nabavo in pripravo materialov in opreme, ki je bila potrebna za izvedbo. Dejavnosti so potekale

med 23. 6. in 1. 7. 2023, od 9. do 13. in od 16. do 20. ure, udeležilo se jih je 5687 obiskovalcev. Pri izvedbi je sodelovalo 15 prostovoljcev, 2 sodelavki, ki sta vključeni v program JD ter 15 različnih društev in zunanjih strokovnih sodelavcev.

V letošnjem letu smo, na poziv organizatorja, že utečenim dejavnostim dodali še dve vsebini in sicer: "Tekstil tako in drugače" in "Zanimivosti o živalih, rastlinah in ljudeh". Z obema smo utrdili naravovarstveno usmeritev naših dejavnosti v Art kampu. Dodali smo še enodnevni dogodek Cunjami na prostem, ki je potekal v sodelovanju z Ekologi brez meja in KUD CODA. Tudi dež nam letos ni preveč ponagajal, le dva popoldneva smo se mu umaknili. Večji problem je iskanje sence, saj dejavnosti iz varnostnih razlogov ne smemo izvajati pod senčnimi krošnjami dreves.

Odzvali smo se tudi povabilu medija Maribor 24 za izvedbo novinarske delavnice, kjer so mikrofon vzeli v roke otroci in nastale so simpatične reportaže.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **Zanimivosti o živalih, rastlinah in ljudeh**

Delavnice s katerimi smo obiskovalce ozaveščali o pomenu biotske pestrosti in trajnostnem umeščanju človeka v naravno okolje. Vprašali smo se ali je naše življenje na Zemlji res odvisno od opravevalcev, drobnih talnih živali, vodnih nevretenčarjev, gliv, dreves...? Ali ljudje dovolj spoštujemo naravo in kaj lahko vsak od nas naredi za ohranjanje življenja na Zemlji? **Izpeljali smo 10 delavnic:** pomen dreves, čebele v skrbi za našo hrano, živali v tleh (2 izvedbi), zdravilna zelišča, začimbnice in divje rastline, ki jih lahko pojemo, vodni nevretenčarji, plazilci in dvoživke, razstava gob s strokovnim vodenjem (2 izvedbi) in fotografija narave brez fotoaparata. Postavili smo tudi dve razstavi, s ciljem ozaveščanja o pomenu ohranjanja okolja – "Posebna drevesa Mestnega parka" in "Pomen čebel za ohranitev človeške vrste".

- **Tekstil tako in drugače**

Odsluženi oblačilom in tkaninam smo vdihnili novo življenje in se tako učili, kako lahko zmanjšamo količino tekstilnih odpadkov, ki izjemno obremenjujejo naše okolje. Izdelali smo uporabne predmete, nakit in igre. "Reševali" smo tudi oblačila, ki bi jih še vedno radi nosili pa smo jih malo popackali ali pa se je pojavila luknjica. Čarali smo s šivankami, čopiči, našitki, gumbi, barvami... Izpeljali smo 13 različnih delavnic.

- **Delavnice recikliranja in ponovne uporabe**

Delavnice so bile namenjene informiranju, ozaveščanju in spodbujanju h okolju prijaznemu ustvarjanju in ponovni uporabi različnih materialov in predmetov – izpeljali smo 16 delavnic na katerih smo se osredotočili na izdelavo miselnih, družabnih in spretnostnih iger, glasbil in upodabljanju živali.

- **Likovne delavnice**

Z uporabo različnih materialov in likovnih tehnik – 24 delavnic: slikanje na slikarskih stojalih, ustvarjanje z glino, poslikava kamnov, slike iz naravnih materialov, trganka, izdelovanje lutk. Z delavnicami smo razvijali domišljijo otrok, spodbujali njihovo ustvarjalnost in razvijali njihove ročne spretnosti ter pozitiven odnos do okolja.

- **Senzorične delavnice, gibalne dejavnosti, igre v naravi**

31 izvedb z osmimi različnimi aktivnostmi: hodulje, metanje obročkov na stojalo, lovljenje ribic, pot za boso hojo, škatle za tipanje, slepa pot, igra 3 v vrsto in sestavljanje kock. Z dejavnostmi smo krepili gibalne sposobnosti otrok, spodbujali čutila in trajnostno igro v naravi.

- **Novinarska delavnica**

6 izvedb, ki smo jih izpeljali v sodelovanju z medijem Maribor 24. Za čas festivala so nam dali na razpolago mikrofon in s pomočjo tega in mobilnega telefona so lahko otroci delali reportaže. Prostovoljci ZPM so vodili delavnice, montažo gradiva pa sta prevzeli sodelavka

Monja Urbič ter naša prostovoljka. Posnetki so bili objavljeni na Maribor 24 in shranjeni na našem You tube kanalu.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Dejavnosti, ki smo jih izvajali v Mestnem parku so obogatile program vsakoletnega Festivala Lent. Udeležili so se jih otroci in mladi, družine z majhnimi otroki, organizirane skupine. Prebivalcem in obiskovalcem Maribora smo omogočili aktivno druženje in preživljanje prostega časa na prostem ter medgeneracijsko in medkulturno povezovanje. Že v času festivala so se pričeli tudi naši ostali počitniški programi in festivalsko dogajanje smo izkoristili kot priložnost, da smo otroke in njihove starše oz. skrbnike informirali o dejavnostih in jih usmerili v programe za kakovostno preživljanje prostega časa tudi po izteku festivala.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Sodelovali smo z glavnim organizatorjem Festivala Lent, Narodnim domom Maribor, z društvi s področja varovanja narave in dejavnega preživljanja prostega časa: Gobarskim društvom Lisička Maribor, Društvom študentov naravoslovja, Biotehniško šolo Maribor ter s spletnim medijem Maribor 24.

Informiranje in mediji:

Za informiranje javnosti je poskrbel organizator Festivala Lent, Narodni dom Maribor, mi pa smo informacije o naših dejavnostih v okviru Art kampa v Mestnem parku vključili v program Počitnice s prijatelji, ki smo ga objavili v tiskani in spletni obliki, na našem FB profilu pa smo sproti in podrobneje obveščali o vsebinah, objavljali fotografije in zbirali odzive obiskovalcev.

Statistika:

število izvedb delavnic/dejavnosti:	101
število izvedenih ur programa:	404
število sodelujočih društev, organizacij, zunanjih sodelavcev, podjetij:	15
število sodelujočih prostovoljcev:	15
skupno število obiskov:	5.687

Koordinatorica programa: Kornelija Kaurin

5.c TEDEN OTROKA®

Uvod:

Teden otroka® je potekal od 2. do 6. 10., od 9. do 12. ure na Trgu svobode. Osrednja tema letošnje prireditve je bila Zakaji in zatoji radovednosti – vprašanja in odgovori mnogih otrok. Izpeljali smo brezplačne ustvarjalne in raziskovalne delavnice, postavili stojnice in delavnice drugih nevladnih organizacij, predstave za otroke, igro na ulici. Z dogodkom smo spodbujali druženje, ustvarjalnost, igro, neformalno izobraževanje, omogočili obiskovalcem pridobivanje izkušenj in razvijali spretnosti. Ves čas trajanja prireditve je bila na ogled tudi potujoča razstava plakatov Toleranca. Projekt, ki s svojimi močnimi vizualnimi sporočili o strpnosti vzbudi radovednost in spodbudi k razmisleku. Na temo razstave so potekale delavnice, kjer so otroci ustvarjali lastne interpretacije razumevanja besede "toleranca". Pri pripravi in izvedbi je sodelovalo **7 prostovoljcev**, aktivnosti se je udeležilo **1500 otrok**. Dejavnosti smo ponudili organiziranim skupinam – šolam in vrtcem ter tudi mimoidočim, ki so se odzvali v velikem številu.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **Ustvarjalne, naravovarstvene, naravoslovne, likovne, delavnice ponovne uporabe, gibalne delavnice in igre na ulici** smo izvajali vseh pet dni. Izdelovali smo knjižna kazala, žepne igre, živali iz različnih naravnih in recikliranih materialov, inštrumente, okraske iz

tekstilnih ostankov, obeske in nalepke za na kolo ali čelado. Otroci so imeli na razpolago veliko iger in športnih rekvizitov, ki so privabili k veseli igri in druženju, hkrati pa so razvijali svoje spretnosti in se naučili marsičesa novega. Skozi omenjene dejavnosti smo spodbujali domišljijo in ustvarjalnost otrok, razvijali njihove ročne spretnosti ter spodbujali razvoj vseh njihovih čutil. Udeleženci dejavnosti so širili svoje znanje na različnih področjih znanosti in umetnosti, literarnega ustvarjanja, ekologije in zdravega načina življenja.

- **Stojnice:** Na eni od stojnic smo predstavljali dejavnost ZPM Maribor, na ostalih so se predstavljala druga društva in mladinski centri, ki se ukvarjajo s področjem otrokovih pravic, izvajajo programe za otroke in mladostnike ter delujejo v njihovo dobrobit.
- **Dogajanje na odru:**
 - V ponedeljek je potekal Bralni maraton, kjer so otroci iz osnovnih šol prebirali poezijo.
 - V torek je potekala cirkuška predstava "Sirkec, sirkec".
 - V sredo so si obiskovalci ogledali poučno predstavo "Jaka v prometu".
 - V četrtek je sledila predstava gledališča Pravljičarna.
 - Petkovo dogajanje pa smo zaključili s Čarovnikom Grego in njegovimi vragolijami.

Ker hkrati potekata Teden otroka in Teden prometne varnosti, se je tradicionalno, na Dan prometne varnosti, programu pridružil Svet za vzgojo in preventivo v cestnem prometu MO Maribor. Tako so lahko na ta dan, otroci preizkusili tudi poligon za varno vključevanje v cestnem prometu.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Teden otroka je vseslovenska prireditev, ki je namenjena ozaveščanju strokovne in širše javnosti o pravicah, potrebah in razvoju otrok. Dogodki in dejavnosti za otroke in mlade so popestrili dogajanje na mestnih ulicah in trgih. Udeležili so se jih otroci ne glede na njihovo ekonomsko in socialno ozadje, državljanstvo, posebne potrebe ali katerokoli drugo obliko drugačnosti. Druženje, sodelovanje, igranje in ustvarjanje so sprejeli z velikim navdušenjem, saj so bili v zadnjem času ravno za te dejavnosti v veliki meri prikrajšani.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Sodelovali smo z vrtci in šolami Maribora. Na stojnicah oz. z delavnicami so se predstavili Zavod IGRIŠČE Maribor, MC EKTC – Center eksperimentov, Zavod PIP in Gobarsko društvo Lisička Maribor.

Informiranje in mediji:

O programu smo obveščali preko spletne strani in FB profila. Poleg informacij o programu Tedna otroka®, smo v komunikaciji z javnostmi opozarjali na probleme, s katerimi se soočajo otroci in mladostniki v dobi odraščanja nasploh in še posebej o problemih, ki jih zaznavamo kot posledico izvajanja epidemioloških ukrepov, ki so otrokom in mladostnikom preprečevali druženje, socializacijo v medvrstniških skupinah in obiskovanje pouka v šolah. Podajali smo informacije o položaju otrok v družbi, njihovih pravicah in možnostih, ki jih lokalno okolje ponuja za njihov vsestranski osebni razvoj.

Statistika:

število dogodkov:	35
število izvedenih ur programa:	82
število sodelujočih društev, organizacij, zunanjih sodelavcev:	11
število sodelujočih prostovoljcev:	7
skupno število obiskov:	1.500

Koordinatorica programa: Kornelija Kaurin

5.d VESELI DECEMBER

Uvod:

Prireditve vezane na lik dedka Mraza so obsegale prireditev »Prihod dedka Mraza« na Snežnem stadionu pod Pohorjem, šest sprevodov po mestnih soseskah in sprevod s prireditvijo »Slovo dedka Mraza« v mestnem središču. Po naših ocenah se je teh dogodkov udeležilo okoli 9.920 obiskovalcev.

Dedek Mraz je obiskal tudi vrtce, šole in društva ter obdaril otroke iz socialno ogroženih družin v DUM-u in na Domu Miloša Zidanška med novoletnimi počitnicami. Na ta način se je dedek Mraz dotaknil 6.260 otrok.

Poleg informacijskih kanalov ZPM Maribor, so bili dogodki z dedkom Mrazom promovirani v okviru prireditev Čarobni Maribor. Dnevu prižiga prazničnih lučk v mestu smo se pridružili s prižigom lučk na ograji pred vhodom v Dom ustvarjalnosti mladih (DUM), prispevali smo program v Vetrinjskem dvoru in na odru Trg Leona Štuklja ob slovesu dedka Mraza. Dedek Mraz s pravljичnim spremstvom se je mudil tudi na praznični tržnici na Glavnem trgu, kjer so se otroci lahko z njim fotografirali.

Okrasili smo notranjost DUM-a in izpeljali decembrske ustvarjalne delavnice. Delavnice smo poimenovali »Darila srca« in z njimi spodbujali, da so otroci darila za svoje sorodnike in prijatelje izdelali sami. Poseben program smo pripravili zadnje dneve leta, med novoletnimi počitnicami, ko smo poleg likovnih delavnic izpeljali še praznično delavnico v angleščini in dva izleta po Čarobnem Mariboru (podrobneje o tem delu decembrskega programa poročamo v poglavju 1.a – Ustvarjalne delavnice za otroke in mladostnike).

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **Prihod dedka Mraza, 9. 12. 2023:** Prireditev se je pričela z glasbeno animacijsko predstavo in nadaljevala s svetlobnimi efekti, ko so se po pobočju s pomočjo laserskih žarkov izrisali pravljичni liki. Stopnjevanje vzdušja je doseglo vrhunec s premikom sedežnice, s katero je nazadnje dedek Mraz s pravljичnim spremstvom in ob svečani glasbi le prispel na Snežni stadion. Po nagovoru na odru, se je pomešal med zbrane otroke, se z njimi rokoval, odmevala je »Siva kučma«, spremljevalci so delili bombone. Prireditev smo izpeljali s podporo podjetja Marprom, ki je omogočilo brezplačno uporabo sedežnice, dostop do elektrike in reflektorjev na Snežnem stadionu in Hotela Arena, kjer so poskrbeli za pogostitev nastopajočih in drugih sodelujočih ter nam omogočili brezplačno uporabo prostora za pripravo nastopajočih in namestitvev laserske naprave. Dogodka se je udeležilo okoli 1.500 otrok in njihovih spremljevalcev.
- **Sprevodi dedka Mraza, 12. 12. (KS Kamnica, MČ Koroška vrata), 15. 12. (MČ Studenci, MČ Nova vas), 18. 12. (KS Razvanje, MČ Tabor, MČ Magdalena), 19. 12. (MČ Brezje, MČ Tezno), 20. 12. 2023 (MČ Pobrežje, KS Malečnik), 22. 12. (KS Limbuš, KS Pekre, MČ Radvanje):** V sprevode smo vključili vse MČ in KS v MOM, z izjemo Brestrnice (za vožnjo s kočijo je preveč oddaljena, cesta pa preveč prometna). O trasah sprevodov smo informirali mestne četrti in krajevne skupnosti ter vrtce in šole, ki so v lokalnem okolju poskrbeli za dodatno informiranje. V sprevod je bilo vključeno spremljevalno vozilo s svetlobnim napisom »dedek Mraz«, policijsko vozilo, kočija z vpreženim konjem, dedkom Mrazom in tremi pravljичnimi spremljevalci ter vozilo z ozvočenjem. Sprevidi so se odvijali med 17. in 19. uro, v vsakega je bilo vključenih 4 do 6 postankov, skupno jih je bilo 32. Na vsakem je dedek Mraz nagovoril zbrane, stopil mednje, spremljevalci pa so otrokom delili bombone.
- **Slovo dedka Mraza in sprevod MČ Magdalena, MČ Center, MČ Ivan Cankar, 28. 12. 2023:** Zadnji sprevod dedka Mraza je vključeval postanek v Europarku, enem od sponzorjev naših decembrskih prireditev, nato smo na Glavnem trgu vstopili v peš cono in se popeljali po okrašenih mestnih ulicah. Na Grajskem trgu so se sprevodu pridružili otroci, ki so si pred tem ogledali predstavo v Vetrinjskem dvoru, procesija pa je pot nadaljevala do Trga Leona Štuklja. Na velikem odru je pred nagovorom dedka Mraza nastopil Mešani pevski zbor KUD

Coda. Zadnji nagovor s kočije je dedek Mraz opravil še na Glavnem trgu, kjer je procesija zapustila center mesta, dedek Mraz pa se je nato odpeljal nazaj v svoje domovanje na Pohorju.

- **Obiski dedka Mraza v vrtcih, šolah, 12.–22. 12. 2023:** Pet dedkov Mraz je obiskovalo otroke v vrtcih, šolah in društvih. Spremljali so jih naši najmlajši prostovoljci, otroci 2. in 3. triade OŠ. Kot praviljično spremstvo so bili oblečeni v zajčke, medvede, snežinke in palčke, bilo jih je 26. Za njihovo sodelovanje smo se jim zahvalili z brezplačno vstopnico za ogled kino predstave po lastni izbiri.
- **Obisk dedka Mraza in obdaritev otrok iz socialno ogroženih družin, 21. in 28. 12. 2023:** Prostovoljke Društva prijateljev mladine (DPM) Maribor, ki deluje znotraj ZPM Maribor, so pripravile obdaritev 57 otrok starih do 10 let iz seznama socialno ogroženih družin DPM. Pred prihodom dedka Mraza in obdaritvijo so si ogledali še predstavo. Zadnji obisk je dedek Mraz opravil na poti nazaj v svoje domovanje. Obiskal je Dom Miloša Zidanška na Pohorju, kjer je 33 otrok na novoletnem taboru preživljajo novoletne počitnice.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Prireditve vezane na lik dedka Mraza imajo v Mariboru najdaljšo neprekinjeno tradicijo in otroci so dedka Mraza tudi tokrat nestrpno pričakovali. Posebnost programa je, da je priložnosti za srečanje z dedkom Mrazom res veliko, ne samo pod Pohorjem in v centru mesta, temveč v vseh mestnih četrtih in krajevnih skupnostih, v vrtcih in šolah.

Z dogodki pomembno prispevamo k programu Čarobnega Maribora in nenazadnje ohranjanju tradicije slovenskega dedka Mraza, ki je od leta 2020 vpisan na seznam slovenske nesnovne kulturne dediščine.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Pri pripravah na decembrske dogodke Čarobni Maribor smo sodelovali z MOM in Zavodom za turizem Maribor ter drugimi organizatorji prireditev in dogodkov. Dedka Mraza je na prireditvah tudi letos odigral Saša Šaupel, upokojeni učitelj in nekdanji ravnatelj na OŠ, za konja in kočijo je poskrbel kočijaž Marko Potočnik, za ozvočenje podjetje Creative Goods.

Glede izvedbe sprevodov smo se povezali z mestnimi četrtmi in krajevnimi skupnostmi, vrtci in šolami. Z vrtci in šolami smo se dogovorili tudi za individualne obiske dedka Mraza v njihovih enotah. Sodelovali smo z Društvom prijateljev mladine Maribor pri pripravi obiska dedka Mraza za otroke iz socialno ogroženih družin.

Informiranje in mediji:

O programu smo informirali medije in bili deležni veliko pozornosti – zasledili smo objave v domala vseh lokalnih tiskanih, radijskih, televizijskih in spletnih medijih ter v nekaterih nacionalnih programih. Med drugim smo gostovali v večerni informativni oddaji TV Maribor, v oddaji Tednik na SLO 1, prispevek o prihodu dedka Mraza je bil objavljen v večernih poročilih na SLO 1 in obsežen članek v časopisu Večer. TV Maribor je predvajala tudi kratki igrani film V koči dedka Mraza, ki smo ga posneli leta 2020. Ostalo javnost smo informirali po vseh naših spletnih kanalih, vrtcem in šolam v Mariboru in sosednjih občinah smo razdelili še plakate in jih o dogodkih informirali preko e-pošte.

Statistika:

prireditve – prihod, sprevodi, slovo dedka Mraza

število prireditev/dogodkov:	10
število ur programa:	20
število zunanjih sodelavcev (ozvočevalec in lučkar, postavljalvec odra, dedek Mraz, policijsko spremstvo, medicinska oseba, kočijaž in pomočnik kočijaža) in 3 prostovoljci:	11
število obiskovalcev:	9.920

obiski dedka Mraza

število obiskov v vrtcih, šolah, društvih:	55
število ur programa:	118
število sodelujočih zunanjih izvajalcev (dedki Mrazi, študentka in dve prostovoljki – ličenje otrok):	8
število sodelujočih otrok, spremljevalcev dedka Mraza	26
število otrok v vrtcih, šolah in društvih:	6.260
število odraslih v vrtcih, šolah in društvih:	755
skupno število obiskovalcev na prireditvah in obiskih:	16.935

Koordinatorici programa: Tadeja Dobaj (prireditve), Marina Škrubej (obiski dedka Mraza)

II. PROSTOVOLJSTVO

Prostovoljsko delo je temelj delovanja ZPM Maribor, saj se praktično vsi programi izvajajo s pomočjo prostovoljk in prostovoljcev.

V vseh programih skupaj je v letu 2023 bilo vključenih med 380 do 400 prostovoljcev. V tej oceni dodajamo natančno beleženim 325 prostovoljcem tudi tiste, ki svoje prostovoljske aktivnosti povezane s programi ZPM Maribor, izvajajo na šolah, v vrtcih (na primer Bralna značka ali Mladi za napredek Maribora), na terenu (humanitarni programi, pomoč družinam), na prireditvah in enkratnih ali občasnih akcijah. Prostovoljci so tudi tisti, ki opravljajo društvene aktivnosti, skrbijo za funkcioniranje organov ZPM Maribor in društev vključenih v ZPM maribor, kakor tudi naši predstavniki v delovnih skupinah in organih ZPM Slovenije ali v drugih združenih aktivnostih NVO.

Natančna evidenca prostovoljskega dela po posameznih programih izkazuje, da je v DUM-a sodelovalo 59 prostovoljcev, 28 na TOM telefonu, 11 prostovoljcev pa je podprlo program Ti to zmores. Največ, skupno 227. jih je bilo v programih letovanj, Seštevek protovoljcev po tej evidenci je 325.

Prostovoljno in / ali prostovoljsko delo se evidentira in vrednoti na različne načine. Skladno Zakonu o prostovoljskem delu vsako prostovoljno delo ni prostovoljsko delo, lahko pa prispevek prostovoljcev posamezna društva oz NVO evidentirajo na svoj način. Zato tudi pri ZPM Maribor uporabljamo ob metodi poročanja AJ PES- u še metodo lastne evidence.

Za izvedbo letovanja na primer vsak prostovoljec nameni odsotnost od doma 11 dni (ali povprečno 24 ur x 10 dni- prvi in zadnji dan od vseh 11 dni prostovoljec ni odsoten 24 ur). Ko k temu priračunamo obvezne sestanke pred letovanjem in evalvacijo, vse skupaj vrednotimo z 250 urami odsotnosti. Ker mora prostovoljec imeti ob delu tudi počitek, vseh njegovih prostovoljno prispevanih ur ne moremo vrednotiti kot prostovoljsko delo.

Lahko pa preprosto izračunamo, da 227 prostovoljcev na letovanjih prispevalo skupno vsaj 56.750 ur svojega časa za letovanja (227 x 250 ur).

Če prostovoljskim uram na letovanjih dodamo še evidentirane prostovoljske ure v DUM-u in na TOM telefonu ter na humanitarnem področju, kjer deluje predvsem DPM Maribor, lahko ocenimo, da opravijo prostovoljci ob ZPM Maribor okrog 64 500 ur prostovoljskega dela. Če bi to delo prostovoljcev vrednotili skladno z Zakonom o prostovoljstvu in podrejenim pravilnikom, kjer je tarifa za vsebinsko delo predvidena na 10,00 EUR (minimalna tarifa je 6,00 EUR), bi znašala dodana vrednost prostovoljskega dela za otroke in mladostnike pri ZPM Maribor okrog 645.000.00 EUR.

To seveda še ni vso prostovoljsko delo pri ZPM Maribor . Najmlajši prostovoljci, so osnovnošolci od 4. do 9. razreda, ki kot spremljevalci dedka Mraza običajno sodelujejo v programu Veseli december.

Nekateri od prostovoljcev prispevajo k delovanju ZPM Maribor manj kot 20 ur prostovoljskega dela letno, kar pomeni, da jih po metodologiji prostovoljskega dela ne moremo vrednotiti, nekateri pa opravijo več kot 100 ur, pa jih sploh ne želijo evidentirati.

V letu 2023 smo bili uspešni pri prijavi na javni razpis Ministrstva za javno upravo RS za izbor Koordinatorjev in mentorjev prostovoljstva.

Naši prijavi smo dali naslov PROSTOVOLJSTVO PRI ZPM MARIBOR ZA OTROKE, MLADE IN DRUŽINE in na MJU so nas izbrali za izvajalca dvoletnega programa. Podpisana je bila pogodba, ki zagotavlja sredstva za visok delež plače ene od koordinatoric dejavnosti pri ZPM Maribor. Za določen čas smo tako lahko zaposlili mlado projektno sodelavko, ki pa je kmalu

potem dala odpoved, ker je skoraj sočasno zaposlitvi pri nas, dobila zaposlitev za nedoločen čas drugje.

Njen izpad smo nadomestili s prerazporeditvijo ene od koordinatoric dejavnosti na projektno delovno mesto.

Od 1.5.2023 imamo pri ZPM Maribor torej koordinatorico in mentorico prostovoljstva, ki je skrbela za komunikacijo in odnose, mentorsko podporo prostovoljcem, pridobivanje večjega števila prostovoljcev, promocijo prostovoljstva, povezovanje z drugimi organizacijami in ustanovami, koordinacijo usposabljanja prostovoljcev, načrtovanje digitalizacije in strategije za upravljanje s prostovoljci.

V programih prostovoljstva smo

Metode dela:

Izobraževanje in usposabljanje prostovoljcev – predavanja, delavnice, evalvacija; prostovoljske dejavnosti – delo v skupinah, druženje in delavnice, igra, izkustveno učenje, socialne igre, individualno delo, evalvacija.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

Meseca februarja smo objavili dva razpisa za nove prostovoljce na letovanjih in prostovoljce v DUM-u in na TOM-u. Usposabljanja za prostovoljce na letovanjih in DUM-u smo izpeljali ob koncu pomladnih mesecev.

Usposabljanje prostovoljcev:

- usposabljanje in izobraževanje za nove in stare prostovoljce v DUM-u – 8 predavanj/delavnic, uvajanja med prvomajskimi počitnicami, 2 sestanka pred pričetkom izvajanja poletnega počitniškega programa, evalvacijski sestanek;
- usposabljanje in izobraževanje za nove prostovoljce na letovanjih – 5 predavanj/delavnic oz. 15 izvedb, 8 sestankov izmen pred pričetkom letovanj in 8 evalvacijskih sestankov po zaključku letovanj;
- pripravljani sestanek moderatorjev skupin na regijskem Otroškem parlamentu in evalvacijski sestanek;

Prostovoljske dejavnosti:

- prostovoljci v DUM-u so sodelovali pri pripravah in izvedbi programa ustvarjalnih delavnic v DUM-u, počitniških programov, pri pripravi razstav v Galeriji male velike umetnosti, pri izvedbi prireditev, okoljevarstvenih vsebin in vsebin MC DUM, udeležili so se sestankov in evalvacij po zaključku dejavnosti;
- prostovoljci – svetovalci na TOM-u so svetovali in informirali preko telefona in interneta ter se udeleževali obveznih rednih mesečnih supervizij;
- prostovoljci – spremljevalci na letovanjih so sodelovali pri načrtovanju in pripravah programov, aktivno sodelovali pri izvedbi programa, samostojno skrbeli za svojo skupino udeležencev in se udeležili delovnih sestankov v času izvajanja programa ter evalvacijskem sestanku;
- prostovoljci, moderatorji skupin na regijskem Otroškem parlamentu so moderirali delo v skupinah preko spleta, dva prostovoljca sta preko spleta moderirala tudi delo v skupinah na medobčinskem Otroškem parlamentu za otroke in slovenje-bistriškega okoliša;

Srečanja prostovoljcev v zahvalo za njihovo prostovoljsko delo:

- po dvoletnem premoru smo ponovno organizirali ponovoletno srečanje prostovoljcev in sodelavcev ZPM MB, ki je bilo v začetku marca; dvo-dnevno srečanje prostovoljcev v VIRC Poreč pa smo izpeljali prvi jesenski vikend - v septembru,

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

V prostovoljske programe je vključeno veliko prostovoljcev iz regije, zato imajo velik učinek v širšem lokalnem okolju. Po eni strani omogočajo večjo socialno vključenost prostovoljcev, prispevajo k njihovi osebni rasti, pridobivanju novih znanj in izkušenj. Na drugi strani ima njihovo prostovoljsko delo velik učinek na kakovost življenja otrok in mladostnikov, ki so vključeni v prostočasne programe med počitnicami in skozi celo leto. Ker so v prostovoljsko delo vključeni posamezniki vseh generacij in je njihovo delo namenjeno najmlajšim generacijam, imajo prostovoljski programi velik povezovalni, solidarnostni in medgeneracijski pomen.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

ZPM Maribor je članica nacionalne mreže prostovoljskih organizacij »prostovoljstvo.org«, ki jo koordinira Slovenska filantropija in članica lokalne mreže »prostovoljstvo v Mariboru«, ki jo koordinira Pekarna magdalenske mreže. Pri pripravi in izvedbi usposabljanj in izobraževanj za prostovoljce smo se povezali s strokovnjaki z različnih področij, zlasti psihologije, sociologije, pedagogike in medicine. Več o tem še v nadaljevanju.

Na tem mestu poročamo še o tem, da so koordinatorica in mentorica prostovoljstva ter kolegice iz storkovne službe ZPM Maribor izvedle še:

- Načrtovanje vsebin neformalnih druženj za prostovoljce – kot priložnost za medsebojno spoznavanje prostovoljcev med različnimi programi ZPM Maribor, krepitev pripadnosti, pridobivanje novih znanj, povezovanje.
- Sestavljanje enotne baze za obveščanje vseh prostovoljcev in vpeljava pošiljanja univerzalnih prostovoljskih novic za prostovoljce. Enotna baza je osnova za digitalizacijo prostovoljstva.
- Informiranje prostovoljcev o izobraževanjih in beleženje prijav.
- Koordinacija dela koordinatoric dejavnosti ZPM Maribor v zvezi z organizacijo izobraževanj za prostovoljce. Izpeljali smo 2 sklopa usposabljanj (za nove prostovoljce v programih letovanja in za prostovoljce v programih Doma ustvarjalnosti mladih Maribor. Svetovalci na TOM-u, Telefonu za otroke in mladostnike pa so sodelovali na tridnevnem usposabljanju, ki ga organizira Nacionalna mreža TOM-a in na več vsebinsko relevantnih izobraževanjih, ki jih organizirajo druge organizacije.
- Organizacija evalvacije usposabljanja prostovoljcev in spremljanje evalvacijskih srečanj v različnih programih.
- Obveščanje medijev in javnosti na družbenih omrežjih o poteku usposabljanj in prispevku prostovoljcev pri izvedbi programov za otroke in mladostnike.
- Promocija prostovoljstva, izdelava pozivov za opravljanje prostovoljskega dela v posameznih programih in redna objava vabil na razpis za nove prostovoljce na spletnih kanalih Instagram (objave in story-ji), Facebook, spletna stran - predstavitev prostovoljskega dela v posameznih programih, snemanje, oblikovanje, montaža in objava video posnetkov prostovoljcev, pridobivanje izjav prostovoljcev o tem, zakaj so prostovoljci pri ZPM Maribor, oblikovanje in objava.
- Sodelovanje z Univerzo v Mariboru, Študentskimi domovi Maribor, Medicinsko fakulteto Maribor, Pedagoško fakulteto Maribor, Fakulteto za zdravstvene vede Maribor, Društvom študentov medicine Maribor, Društvom študentov psihologije Maribor, Slovensko Filantropijo pri promociji pozivov za pridobivanje novih prostovoljcev.
- Sodelovanje z mediji za čim boljšo medijsko izpostavljenost za pridobivanje novih prostovoljcev (objave v časniku Večer, na Radiu Maribor, Net TV, ...). Predstavitev pomena in prednosti prostovoljskega dela, možnosti brezplačnega izobraževanja.
- Poročanje preko spletnih kanalov o konkretnih prispevkih prostovoljskega dela v naših programih in zahvala prostovoljcem.
- Povezovanje z nacionalno Zvezo prijateljev mladine Slovenije pri promociji prostovoljstva in objavah pozivov za nove prostovoljce.

- Sodelovanje z lokalnimi organizacijami v okviru Mreže prostovoljstvo v Mariboru na Festivalu prostovoljstva v Mariboru v času Nacionalnega tedna prostovoljstva (22.-26. 5. 2023) - Posvet o pripravi Strategije razvoja prostovoljstva 2024-2028 Ministrstva za javno upravo. S Slovensko filantropijo, ki aktivno sodeluje pri pripravi nove strategije smo z organizacijami članicami mreže »Prostovoljstvo v Mariboru« prispevali svoja stališča in mnenja glede potreb prostovoljskega sektorja, izzivov, s katerimi se srečujemo in priložnosti, ki naj bi jih naslovili ukrepi nove strategije.
- Promocija prostovoljstva na Festivalu prostovoljstva v Mariboru – organizacija pogovora o moči prostovoljstva za duševno zdravje skupnosti - s predsednico ZPM Maribor in psihologinjo Nino Babič ter kliničnim psihologom, biblioterapevtom in predavateljem o večgeneracijski solidarnosti Acom Prosnikom (25. 5.).
- Sodelovanje pri oblikovanju Strategije socialnega varstva Mestne občine Maribor za obdobje 2023 – 2030 je kot predstavnik mariborskih NVO sodelovala prav ZPM Maribor, delavnice in sklepno oblikovanje strategije je potekalo med koncem maja 2023 in koncem septembra 2023, po zaslugi ZPM vnesenih v strategijo veliko elementov, ki utrjujejo pomen prostovoljskega dela na področju MOM .
- V mednarodnem Erasmus + projektu Forward in Urban Youth Volunteering, ki bo trajal do konca leta 2023, je PMM Maribor partnerska organizacija. Na njihovo povabilo se je koordinatorica prostovoljstva udeležila projektnih sestankov v Plovdivu v Bolgariji (9.-12. 5. 2023). V okviru projekta smo raziskovali motivacijo mladih za prostovoljsko delo in pripravljali ukrepe za spodbujanje mladih za udeležbo v prostovoljskem delu v urbanih okoljih. Sodelovale so mladinske prostovoljske organizacije iz Romunije, Bolgarije, Grčije, Severna Makedonije, Srbije in Slovenije. Projekt je namenjen medsebojnemu sodelovanju, izmenjavi izkušenj in dobrih praks pri promociji prostovoljstva ter pridobivanju, koordinaciji in upravljanju prostovoljcev.
- Mentoriranje prostovoljcev pri pripravah in uvajanju v prostovoljsko delo – izmenjevalnica oblačil (30. 5., 27. 6.), priprave na počitniške dejavnosti (junij) – priprave za mentorstvo na ustvarjalnih delavnicah, v počitniškem varstvu, za spremstvu na izletih, delo v igralnicah ...
- Mentorstvo in koordinacija prostovoljcev med prostovoljskim delom in pripravami na prostovoljsko delo (ustvarjalne delavnice DUM, izmenjevalnice oblačil in soba pobega v okviru programa Mladi - arhitekti svoje in skupne prihodnosti, novinarska delavnica, ustvarjalne delavnice in igre na Art kampu v okviru Festivala Lent (23.-30. 6.), počitniško varstvo, delavnice in izleti ter tabor na Pohorju v programu Počitnice s prijatelji 2023 (26. 6.- 31.8.).
- Organizacija prostovoljske akcije na Domu Miloša Zidanška na Pohorju (10. 6.) – ureditev okolice doma in "team bulding" pred začetkom programov Letovanja in Počitnice s prijatelji 2023.
- Oblikovanje zahvale za prostovoljce na letovanjih.
- Udeležba na srečanjih prostovoljcev.
- Oblikovanje iniciative za pomoč prostovoljcem, ki jim je poplavilo hišo v času, ko sta kot prostovoljca spremljala skupino otrok na letovanju v VIRC Poreč (letovišče ZPM Maribor).
- Priprave na praznovanje 70 letnice ustanovitve ZPM Maribor, ki bo namenjena prostovoljcem ZPM Maribor. Rdeča nit prireditve bodo vrednote prostovoljstva, nekaterim najzaslužnejšim bodo podeljene tudi priznanja.
- Pričetek snemanja videospotov, ki bodo namenjeni promociji in pridobivanju novih prostovoljcev.

Koordinatorice programov in mentorice prostovoljcev: Tadeja Dobaj, Marina Škrubej, Kornelija Kaurin, Monja Urbič.

III. MLADI ZA NAPREDEK MARIBORA

Uvod:

V letu 2007 smo prevzeli v izvajanje program Mladi za napredek Maribora. Program smo razvili, mu dodali nove ideje, uporabniki so pohvalili napredek. Februarja 2021 smo se prijavi na razpis MO Maribor za izvajalca programa Mladi za napredek Maribora za obdobje treh let in uspeli. To je bil že tretji razpis za izvajalca.

Program Mladi za napredek Maribora je namenjen mladim raziskovalcem osnovnih in srednjih šol (vključno z dijaki v dijaških domovih). Mladi lahko pripravljajo svoje raziskovalne naloge in inovacijske predloge na praktično vseh področjih družbenih in tehničnih znanosti (trenutno program ponuja 32 raziskovalnih področij). Hkrati pa ima program poleg ponujene možnosti nadgrajevati, poglobljati in preverjati pridobljeno znanje v šoli, še vzgojni učinek, saj raziskovalce vzgaja in razvija njihovo zavest za družbeno odgovorna ravnanja.

Program izvajamo le za področje MO Maribor, saj ima naš program status regijskega srečanja mladih raziskovalcev. Skupno je v program povabljenih 20 osnovnih šol, 18 srednjih šol in 5 dijaških domov.

Organizacijsko je program vezan na posamezno šolsko leto in se prične z objavo razpisa in poziva šolam k prijavi na natečaj Mladi za napredek Maribora. Razpis za šolsko leto je bil objavljen v mesecu juniju 2022. Oktobra 2022 se je izvedla prijava, oblikovanje komisij in predavanja o pripravi nalog.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **Oddaja raziskovalnih nalog in inovacijskih predlogov (naloge):** rok za oddajo nalog je bil 17. 2. 2023. Mladi avtorji so oddali 191 nalog, sodelovalo je 322 avtorjev in 162 mentorjev. Število oddanih raziskovalnih nalog in inovacijskih predlogov je bilo: osnovne šole so oddale 72 raziskovalnih nalog in 7 inovacijskih predlogov, skupaj pomeni to 79 nalog (dve nalogi več kot 2022). V srednjih šolah je bilo v razpisnem roku oddanih 101 raziskovalna naloga in 11 inovacijskih predlogov, skupaj 112 (triindvajset nalog več 2022).
- **Delo organizacijskega odbora in komisij:** organizacijski odbor sestavljajo predsedniki vseh imenovanih komisij. Prva letošnja seja organizacijskega odbora programa Mladi za napredek Maribora je bila 27. 2. 2023 v prostorih ZPM Maribor. Na seji so bile članom odbora v pregled in pričetek ocenjevanja predane vse oddane naloge s spremljajočim gradivom, člani odbora pa so spregovorili tudi o aktualnih vprašanjih vezanih na program. Za predsednika organizacijskega odbora je bil imenovan dr. Andrej Naterer, ki odbor vodi od leta 2021, dr. Matjaž Denac je bil imenovan za namestnika. Na odboru so obravnavali problematiko manj kvalitetnih nalog, torej nalog, ki ne zadoščajo standardom oddanih nalog (v skladu z navodili za pripravo). Sklenili so, da naj posamezne ocenjevalne komisije, v skladu s pravilnikom, takšne naloge zavržejo, ob tem pa pripravijo ustrezno utemeljitev. Rezultate so člani organizacijskega odbora potrdili na seji, ki je bila sklicana 3. 4. 2023. Na omenjeni seji so člani potrdili rezultate, izbrali naloge, ki prejmejo posebne nagrade in sprejeli usmeritve za delo v prihodnje.

Po prejetih Izjavah o sodelovanju so bile oblikovane vsaj tričlanske ocenjevalne komisije za posamezna področja. Predlog za imenovanje komisij in organizacijskega odbora je na dopisni seji (13. 2. 2023) potrdila Strokovna komisija za izbor usklajevanje in vrednotenje programov za mlade komisije. Predlog je bil nato posredovan županu MO Maribor, ki ga je potrdil s Sklepom. V letu 2023 je bilo imenovanih 130 članov komisij. 3. 3. 2023 smo člane Strokovne komisije, Organizacijskega odbora in člane ocenjevalnih komisij povabili na ponovoletno srečanje, ki smo ga v Pesnici pripravili za sodelavce in prostovoljce, ki jih ZPM Maribor združuje pri izvajanju različnih programov namenjenih predvsem otrokom in mladostnikom.

- **Ocenjevanje oddanih nalog:** naloge so pregledali in ocenili člani ocenjevalnih komisij, naloge smo pripravili v fizični obliki (šifriranje tiskanih izvodov nalog in personalizirani ocenjevalni obrazci) ter v elektronski obliki (vse pdf naloge je bilo potrebno opremiti s šiframi in pripraviti tudi personalizirane ocenjevalne obrazce v e-obliki). Po pregledu nalog, sta komisiji za področji ekonomija in elektrotehnika, elektronika zavrnila naloge, ki niso ustrezale standardom. Komisija za ekonomijo dvajset in komisija za elektrotehniko, elektroniko dvanajst. Obe komisiji pa pripravili seznam nalog in utemeljitev za zavrnitev nalog. Odločitev o zavrnitvi je, v skladu s pravilnikom, s sklepom sprejela predsednica Strokovne komisije. Koordinatorica je nato ustrezno obvestila šolo. Vse aktivnosti so bile izvedene še pred pričetkom zagovorom.
- **Javni zagovori oddanih nalog:** potekali so med 8. in 18. na Lesarski šoli Maribor. Lesarska šola že vrsto let za potrebe programa brezplačno odstopi svoje prostore in opremo, ki jo mladi potrebujejo za zagovore (računalniki, projektorji,...). ZPM Maribor je kot izvajalec programa izjemno hvaležen šoli, saj opravijo izjemno plemenito dejavnost, hkrati pa omogočajo, da se lahko zagovori opravijo v strnjem časovnem obdobju na enotni lokaciji. Še pred javnimi predstavitvami so na šolah pripravili šolske predstavitve.
- **Izbor posebnih nagrad:** je potekal na drugi seji organizacijskega odbora 3. 4. 2023. V izbor posebnih nagrad je bilo predlaganih sedem osnovnošolskih in pet srednješolskih nalog. Članom odbora, ki se seje niso udeležili, smo rezultate v potrditev poslali po e-pošti. Potrjeni rezultati so namreč podlaga za objavo uradnih rezultatov. Po predstavitvah prisotnih članov komisij je organizacijski odbor razpravljal in potrdil izbor obeh posebnih nagrad. Julija Bevc, Ajda Cizl in Tina Zavec iz OŠ Franceta Prešerna Maribor so prejele posebno nagrado med osnovnošolci, Rok Lampreht in Vid Potočnik iz Lesarske šole Maribor sta prejela posebno nagrado med srednješolci.
- **Svečana razglasitev rezultatov:** zaključna prireditve na kateri so bili razglašeni rezultati in podeljene posamezne nagrade je potekala v Narodnem domu 4. 4. 2023 ob 10. uri za osnovnošolce in 13. uri za srednješolce. Letošnji program je pripravila koordinatorica programa Urša Žiger skupaj z dijakoma II. gimnazije Maribor. Za glasbene točke smo povabili šole, ki so naloge oddale prvo leto sodelovanja. Odzvale so se II. gimnazija Maribor, III. gimnazija Maribor, Prva gimnazija Maribor, Srednja ekonomska šola in gimnazija Maribor in Srednja elektro-računalniška šola Maribor. Rezultate letošnjega srečanja so razglašali posebni gostje in sicer; pobudniki gibanja, nekdanji člani ocenjevalnih komisij, ravnatelji šol, ki so posebej zaznamovale 40 let gibanja, nekdanji raziskovalci ter člani aktualnih ocenjevalnih komisij. Skupaj je bilo teh posebnih razglaševalcev 21 na prireditvi za osnovne šole in 24 za srednje šole. Za vse smo pripravili posebno tiskano zahvalo. Na prireditvi za OŠ je zbrane pozdravil župan MO Maribor Aleksander Saša Arsenovič, podžupan Samo Peter Medved je zbrane pozdravil na srednješolski prireditvi.
- **Nagrade za najuspešnejše:** poleg posebnih nagrad smo podelili nagrade za naj šole, naj mentorja, nagrado pustolovščina (seznam vseh nagrajencev ob zaključku tega poročila). Letos smo izvedli dvodnevni nagradni izlet presenečenje, ki ga je prejelo 29 avtorjev in 23 mentorjev. Znova smo podelili nagrado za avtorje, ki so sodelovali v programu vsa tri leta, letos smo nagradili kar 19 takšnih avtorjev. Med srednešolci je bila le ena raziskovalka, ki je raziskovala vsa štiri leta. Vendar je Lara Mavrič tudi avtorica, ki je v osnovni šoli sodelovala vsa tri leta in tako raziskovalka, ki je nalogo oddala vseh sedem let sodelovanja. Prva od kar program izvajamo na ZPM Maribor. Prav vsi avtorji in vse šole, ter člani organizacijskega odbora so prejeli zbornike letošnjega srečanja. Avtorji še priznanja.
- **Udeležba na državnem srečanju:** posebna komisija v sestavi mag. Sonja Filipič, dr. Andrej Naterer in Urša Žiger je pripravila izbor nalog za državno srečanje (seja je potekala 30. 3. 2023). Koordinatorica programa pa je nato izvedla elektronsko prijavo za 92 predlaganih nalog. Rok za prijavo nalog je bil 7. 4. 2023. Na državnem srečanju naloge najprej pisno ocenijo in nato se le najboljše naloge uvrstijo v drugi krog, kjer opravijo

zagovor. Drugi krog srečanja se je zgodil 15. 5. 2023 v Murski Soboti. V drugi krog je bilo uvrščenih 20 nalog iz osnovnih šol in 26 nalog iz srednjih šol, skupaj 46 (kar predstavlja 20,4% vseh udeležencev v drugem krogu, 225 nalog je bilo skupaj uvrščenih v drugi krog). Ob objavi rezultatov smo za šole pripravili obvestilo z rezultati nalog našega srečanja in seznanili z možnostjo ter načinom prijave za organiziran prevoz v Mursko Sobotu.

- **Rezultati državnega srečanja:** ki so jih mladi dosegli so bili znova odlični. Osnovnošolci so prejeli 10 zlatih priznanj, srednješolci pa 13 zlatih priznanj. Skupaj tako 23 zlatih priznanj (lani 17), kar pomeni 28,7% vseh podeljenih zlatih priznanj. Naši avtorji so prejeli tudi 23 srebrnih priznanj. Osnovnošolci so prejeli 10 in srednješolci 13 srebrnih priznanj. Tem zavidljivim številkam je potrebno prišteti še 46 bronastih priznanj. Skupno sta bili iz gibanja Mladi za napredek Maribora na državno srečanje predlagani in prijavljeni ter oddanih 92 nalog, od skupno 469 prijavljenih iz vse države (kar pomeni 20% vseh prijavljenih nalog).
- **Nagrade za mentorje, koordinatorje in člane komisij:** V mesecu juniju smo pripravili potrdila o sodelovanju v programu Mladi za napredek Maribora 2023 za mentorje in koordinatorje, ki jih mentorji in koordinatorji uveljavljajo za napredovanje v nazive. Potrdila smo nato na šole posredovali skupaj s pogodbami o programskem sodelovanju. Pogodbe so podlaga za izplačilo materialnih stroškov šolam (nagrade koordinatorjem, mentorjem in materialni stroški šolam za priprava nalog – za vse so prehodno pripravljene ustrežni izračuni). V programu Mladi za napredek Maribora 2023 je aktivno sodeloval 101 ocenjevalec, ki so pregledali in ocenili 191 oddanih nalog. Višina avtorskih honorarjev znaša 5.507,17 € bruto (brez prispevkov), za 82 ocenjevalcev. 19 ocenjevalcev je sodelovalo kot prostovoljcev, svoje delo so opravili brezplačno, niso podpisali pogodbe o avtorskem delu. V finančnem poročilu je njihov prispevek v vrednosti 527,47 € bruto. Prepričani smo, da ta njihov prispevek velja beležiti in izpostaviti.
- **Objava raziskovalnih nalog in oddaja nalog v trajno hrambo:** vse ocenjene naloge smo objavili na naši spletni strani. Naloge smo pred objavo uredili. Na naslovnice vsake posamezne naloge v elektronski obliki smo ustrezno navedli avtorje in mentorje ter šole, saj se naloge tudi v elektronski obliki oddajajo brez identifikacijskih podatkov (kriterij anonimnosti v fazi pisnega ocenjevanja). Poleti je potekala tudi priprava tiskanih izvodov nalog za oddajo nalog v trajno hrambo UKM Maribor.
- **Evalvacija Mladi za napredek Maribora 2023:** izvedli še statistično analizo in urejanje arhiva Mladi za napredek Maribora. Statistična analiza je zajemala pregled prijavljenih in oddanih nalog po področjih raziskovanj, šolah ter še posebej za vsako sodelujočo šolo. Na ta način spremljamo oddajo nalog po področjih, spremljamo trende prijav, oddaj (odjav), zanima nas popularnost posameznega področja in kje zanimanja ni veliko. Enako velja za spremljanje oddaje in prijav na šolah, pa tudi po posameznih šolah. Spremlja se trend oddaje po posameznih letih, oddaja po področjih.
- **Objava natečaja Mladi za napredek Maribora 2023:** junija smo v odločanje in potrditev Strokovni komisiji pripravili besedilo natečaja z vsemi potrebnimi prilogami. Osnutek natečaja Mladi za napredek Maribora 2024 je predvidel spremembo v ocenjevalnem kriteriju pisnega dela in sicer se spreminja kriterij družbene odgovornosti. Navodila za pripravo nalogo nalog bodo v skladu z natečajem objavljena do roka za prijavo nalog. Osnutek natečaja Mladi za napredek Maribora 2024 je nato Strokovna komisija za izbor, usklajevanje, vrednotenje programov za mlade obravnavala na dopisni seji 28. 6. 2023. V razpravi so člani Komisije podprli predlagan natečaj. Po lektorskem in pravnem pregledu je bil predan v podpis županu Aleksandru Saši Arsenoviču, ki ga je 10. 7. 2023 podpisal. Sledila je objava natečaja (z vsemi prilogami) na naši spletni strani, hkrati smo o natečaju po e-pošti obvestili tudi vse mariborske osnovne in srednje šole ter dijaške domove (šolske koordinatorje). Ponovni poziv smo poslali ob začetku šolskega leta.
- **Dan raziskovalcev 2023:** pred zagovori na državnem srečanju smo v sodelovanju s Centrom eksperimentov Maribor pripravili Dan raziskovalcev, ki smo ga izvedli 11. 5. 2023.

Na dogodku v Centru eksperimentov so se predstavili posamezni avtorji, ki so jih predlagale ocenjevalne komisije in so se odločili za sodelovanje. Sodelovalo je 20 avtorjev, 16 različnih nalog. Dan je zelo uspel, saj si je predstavitve ogledalo tudi veliko staršev sodelujočih, po predstavitvah pa se je razvila še prav zanimiva razprava sodelujočih.

- **Prijava nalog na natečaj Mladi za napredek Maribora 2024:** rok za prijave je bil 13. 10. 2023. Prijavljenih je bilo 389 nalog. V dvajsetih osnovnih šolah so prijavi 146 RN in 13 IP. V srednjih šolah (dvanajst šol) so prijavi 164 RN in 31 IP. Pričakujemo nekako 50% osip prijavljenih nalog ob oddaji in s tem nekako predvidoma 180 nalog.
- **Predavanja o pripravi nalog:** v želji, da bi mladim približali navodila za pripravo raziskovalnih nalog, smo pripravili predavanja Kako do kvalitetne naloge, ki jih je izvajala koordinatorica programa, v času od oktobra do decembra. Izvedli smo 19 predavanj na šolah. Predavanj se je skupaj udeležilo 235 avtorjev in 61 mentorjev. Skupni čas izvedbe predavanj je skoraj 30 ur.
- **Srečanje regijskih koordinatorjev:** 14. 9. 2023 je potekal sestanek regijskih koordinatorjev srečanj mladih raziskovalcev v Naklem. Organizator državnega srečanja ZOTKS je predstavil nov razpis, ob tem smo obravnavali tudi dve obsežnejši problematiki: nova aplikacija za prijavo na državno srečanje (težave, ki smo jih regijski koordinatorji ob uporabi v preteklem letu) in spremembi področij. Po več letih posredovanih prošnj in pobud (predvsem koordinatorice Urše Žiger) je vendarle uspelo z razširitvijo področij na državnem srečanju. V najavi razpisa sta tako dodani dve novi področji; biotehnologija, gozdarstvo, kmetijstvo ali veterina in farmacija, medicina ali zdravstvo. Kot področje ostane še naprej tudi tako imenovano drugo področje, kamor se umestijo naloge s področij, ki niso posebej razpisana na državnem srečanju. Za naše srečanje to pomeni, da se bodo številne naloge omenjenih nalog končno ocenjevale na samostojnih področjih. Ker pa se bo nekoliko spremenil tudi izbor nalog za mednarodna srečanja in njihova priprava je bil 5. 10. 2023 sklican še en sestanek delovne skupine za pripravo dokumenta.

Strokovna podpora programa:

Za strokovno plat sta tako kot običajno skrbeli dve komisiji: **Strokovna komisija za izbor, usklajevanje in vrednotenje programov za mlade**, ki skrbi za program po vsebinski plati in jo vodi mag. Sonja Filipič ter **Organizacijski odbor programa Mladi za napredek Maribora** z ocenjevalnimi komisijami, ki ga je vodil dr. Andrej Naterer. **Strokovna komisija je imela v letu 2023 tri dopisne seje** na katerih je obravnavala spremembo roka oddaje nalog, obravnavala in potrdila je predlog Sklepa o imenovanju Organizacijskega odbora in članov ocenjevalnih komisij ter spremembo omenjenega Sklepa. Prav tako je obravnavala in potrdila predlog novega natečaja Mladi za napredek Maribora 2024.

Organizacijski odbor se je sestel dvakrat. Prvič se je sestel 27. 2. 2023, ko so člani odbora najprej izbrali in potrdili predsednika organizacijskega odbora dr. Andreja Natererja, člani so prejeli informacije o nalogah in gradivu, potrdili so izvedbo zagovorov v živo. Druga seja je potekala 3. 4. 2023, ko so člani potrdili rezultate in izbrali posebni nagradi ter sprejeli usmeritve za delo v prihodnje.

Koordinatorica programa je ves čas skrbela za informiranje članov Strokovne komisije in organizacijskega odbora o izvajanju programa Mladi za napredek Maribora.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Program na ustvarjalni način spodbuja raziskovalno delo mladih, motivira mlade in njihove mentorje za soodgovornost za razvoj okolja v katerem živimo, predvsem pa skrbi za popularizacijo raziskovalnega dela med mladimi. Zgodnja priprava naših mladih generacij na samostojno in ustvarjalno delo je pomembno zagotovilo za normalen razvoj naše lokalne skupnosti in države.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Povabilo za sodelovanje smo posredovali na vse mariborske osnovne in srednje šole ter dijaške domove. V letu 2023 je sodelovalo 18 OŠ in 13 SŠ.

K sodelovanju smo znova povabili člane ocenjevalnih komisij, ki so v veliki večini sodelavci Univerze v Mariboru in so v delo komisij vključeni na povabilo strokovne javnosti, formalno pa na podlagi sklepa župana MO Maribor.

S Centrom eksperimentov smo sodelovali pri izvedbi posebnega dogodka Dan raziskovalcev. Tesno smo sodelovali z Zvezo za tehnično kulturo Slovenije, ki so organizatorji državnega srečanja mladih raziskovalcev. Posebej pri organizaciji državnega srečanja, skupaj smo v letu 2023 pripravili tudi nekaj pobud o katerih smo že pisali. Povezujemo se tudi z ostalimi regijskimi koordinatorji, ki spodbujajo mladinsko raziskovalno delo, predvsem pri razvoju mladinskega raziskovalnega dela.

Informiranje in mediji:

S šolami sodelujemo preko imenovanih koordinatorjev programa, s katerimi smo redno komunicirali in jih obveščali o dogodkih, razpisnih rokih, predavanjih in ostalih aktivnostih. Poleg spletne strani, smo informacije o programu objavljali tudi na FB strani ZPM Maribor, in predvsem na FB strani Mladi za napredek Maribora (<https://www.facebook.com/Mladi-za-napredek-Maribora-106610491796696>).

Koordinatorica programa je mentorjem in koordinatorjem na razpolago za svetovanje in vsa vprašanja v zvezi s prijavo, pripravo nalog. Ne gre samo za pomoč ob uporabi spletne aplikacije, ampak tudi o umeščenosti področij, število nalog, avtorjev, mentorjev, metodah dela. Po potrebi je koordinatorica sodelovala tudi s člani ustreznih komisij.

40. izvedbo srečanja Mladi za napredek Maribora tako zaključujemo in ga ocenjujemo kot uspešno leto. Realizirali smo zastavljene cilje, ki smo jih v celoti izvedli na predviden način. Število oddanih nalog je letos znova višje, smo pa se soočili z nekoliko slabšo kvaliteto oddanih nalog. Zato je bilo kar nekaj nalog s strani ocenjevalnih komisij zavrženih in avtorji teh nalog niso bili vabljeni na zagovore. Je pa zato kvaliteta ostalih oddanih in ocenjenih nalog znova izjemna. To potrjujejo tudi uspehi na državnem srečanju in udeležba mladih na številnih mednarodnih tekmovanjih, kar je nedvomno dokaz odličnega dela z raziskovalci na šolah, ki jim nudimo stalno podporo in pomoč (koordinatorica programa izvaja različna predavanja, se udeležuje šolskih predstavitev) in seveda tudi odličnega dela ocenjevalnih komisij, ki poleg ocenjevanja, nudijo tudi svetovanje.

Rezultati in statistika:

Rezultati:

Posebna nagrada – naj avtor:

- med **osnovnošolci** so nagrado ZPM Maribor prejele Julija Bevc, Ajda Cizl in Tina Zavec iz OŠ Franceta Prešerna Maribor za nalogo s področja naravna in kulturna dediščina *Lectarstvo, medicinarstvo in svečarstvo v Mariboru in drugih slovenskih krajih*
- med **srednješolci** sta nagrado dr. Brede Žerjal prejela Rok Lampreht in Vid Potočnik za nalogo s področja lesarstva z naslovom *Lesen ovitek za telefon*

Naj šola:

- med **osnovnimi šolami** se je po številu točk na prvo mesto uvrstila **OŠ Toneta Čufarja**, sledita ji OŠ Angela Besednjaka in OŠ Janka Padežnika.
- med **srednjimi šolami** je bila **II. gimnazija** razglašena za najuspešnejšo šolo med srednjimi šolami, Srednja Elektro-računalniška šola je zasedla drugo mesto, na tretje se je uvrstila Prva gimnazija.
- **nagrado Pustolovščina**, za šolo, ki je v primerjavi s preteklim letom najbolj napredovala, je prejela III. gimnazija.

Naj mentor:

- **Ksenija Popošek** iz OŠ Janka Padežnika.
- **Katja Holthamer Zorec** iz II. gimnazije Maribor.

število sodelujočih OŠ:	18
število sodelujočih SŠ:	13
število avtorjev:	322
število mentorjev:	162
število članov ocenjevalnih komisij:	134
število oddanih raziskovalnih nalog in inovacijskih predlogov	191
število sodelujočih nalog na državnem srečanju	92
število zlatih priznanj na državnem srečanju	23
število ur programa (brez priprave nalog)	286

PODROBNEJŠI PREGLED UDELEŽENCEV PO AKTIVNOSTIH V LETU 2023

DOGODEK	TERMIN	ŠTEVILO UDELEŽENCEV	POPULACIJA	%
ODDAJA NALOG	17. 2. 2023	124	osnovnošolci	42,47%
		198	srednješolci	67,81%
		162	mentorji	
ZAGOVORI RN/IP	8. - 18. 3. 2023	130	osnovnošolci	80,25%
		88	srednješolci	54,32%
		162	mentorji	
ZAKLJUČNA PRIREDITEV	4. 4. 2023		osnovnošolci	
		15	srednješolci	100,00%
		3	mentor	
NAGRADNI IZLET	20. - 21. 4. 2023	27	avtorji	11,30%
		11	mentorji	4,60%
DRŽAVNO SREČANJE	11. 4. 2023	135	avtorji	56,49%
		104	mentorji	43,51%
DAN RAZISKOVALCEV (Center eksperimentov)	11. 5. 2023	10	osnovnošolci	50,00%
		10	srednješolci	50,00%
		5	mentorji	
DRŽAVNO SREČANJE - udeležba na zagovorih	15. 5. 2023	67	avtorji	63,81%
		38	mentor	36,19%
PREDAVANJA - KAKO DO KVALILITETNE NALOGE	oktober-december 2023	235	avtorji	79,39%
		61	mentorji	20,61%
SKUPAJ		1050	avtorji	66,25%
		535	mentorji	33,75%
		1585	skupaj vsi	

Koordinatorica programa: Urša Žiger

IV. TOM® - TELEFON OTROK IN MLADOSTNIKOV

Uvod:

TOM – telefon za otroke in mladostnike je namenjen mladim klicalcem, ki so v stiski ali pa potrebujejo pogovor, nasvet ali informacijo. Brezplačno lahko kličejo na telefonsko številko 116 111, vsak dan (tudi ob nedeljah in praznikih) od 12. do 20. ure. Klicanci in svetovalci so anonimni, klici zaupni.

Svetovalci so nudili klicalcu možnost strokovne pomoči pri osebni stiski, ga spodbujali k prevzemanju odgovornosti za reševanje lastnih problemov in ga po potrebi napotili na ustrezne svetovalne službe ali druge ustanove.

Svetovalci so se redno udeleževali intervizij in supervizij, se samostojno dodatno usposabljali in se udeleževali seminarjev in drugih oblik izobraževanja.

Ciljne skupine uporabnikov so otroci in mladostniki, ne glede na vrsto problema in starost.

Metode dela:

- svetovalni pogovor po telefonu (sprejetih 7705 klicev in opravljenih 1188 svetovalnih pogovorov, ostalo so preizkuševalni klici),
- informiranje otrok in mladostnikov o dejavnosti TOM-a (kontakti z vodstvi šol, predstavitve na OŠ Tabor 1, akcija TOM potuje, šole obiskuje), delitev zloženek, info v glasilu Prijatelj 2023, objave na družabnih medijih in spletni strani ZPM Maribor),
- povezovanje z drugimi programi ZPM Maribor (Otroški parlament, izobraževalna soba pobega, 100 ljudi 100 čudi...),
- permanentno dodatno usposabljanje svetovalcev (seznam v točki 5),
- intervizije in supervizije za svetovalce (11 supervizij, sprotne intervizije, sestanki),
- povezovanje z nacionalno mrežo (sestanki nacionalne mreže, koordinacija...),
- sodelovanje s strokovnjaki in ustreznimi inštitucijami (predavatelji, organizacije, ki jih informiramo o statistike...),
- sprotno informiranje laične in strokovne javnosti o problemih, s katerimi se spopadajo klicanci (javni mediji, spletna stran, informiranje drugih organizacij, družabna omrežja).

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

Program je evalviran s strani Inštituta RS za socialno varstvo.

Svetovalci v Mariboru so svetovali na liniji **vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, od 12. do 20. ure.**

S svetovalno dejavnostjo smo:

- nudili otrokom in mladostnikom – klicalcem - čustveno oporo ter možnost brezplačnega, zaupnega in anonimnega pogovora z usposobljenim svetovalcem,
- omogočali mladim dostop do kvalitetne informacije in strokovnega nasveta,
- pri klicalcih spodbujali razvoj samozavesti in komunikacijskih spretnosti ter jih pripravljali na samostojno reševanje konfliktnih situacij,
- zaznavali in dejavno reševali probleme s katerimi se srečujejo otroci in mladostniki,
- informirali in senzibilizirali javnost za probleme otrok in mladostnikov.
- vključevali prostovoljce v izvajanje programa in jih usposabljali za svetovalno delo.

Na osnovi klicev smo naredili analizo, iz katere je razvidno, da so v ospredju pogovorov še vedno "klasične" teme, kot so ljubezen, telesni razvoj in spolnost, vrstniki, družina in šola. Po več letih je klicalo več deklet (59%) kot fantov, največ klicev je bilo starih med 10 in 18 let, večina pogovorov je bilo krajših kot 15 minut.

Še vedno so zaskrbljujoči so klici v povezavi s prekomerno uporabo informativno komunikacijske tehnologije (zasvojenost, zdravju škodljiv življenjski slog) in spletno nasilje (psihično in spolno nasilje, izsiljevanje).

Iz analize klicev je razvidno, da so bili v letu 2023 v ospredju pogovori o odnosih z vrstniki in doma, nato pa takoj pogovori o šoli, ljubezni in spolnosti. Klicalo je več fantov (60%) kot deklet, največ klicalec je bilo starih med 10 in 18 let (60%), pri 30% klicalec pa ne moremo določiti starosti natančno, saj so klici anonimni in je klicalcu prepuščeno, če ta podatek deli s svetovalcem ali ne. Večina pogovorov (90%) je bila dolgih do 15 minut.

Zaskrbljujoči so klici v povezavi z medvrstniškim nasiljem (njihovo število narašča), prekomerno uporabo informativno komunikacijske tehnologije (zasvojenost, zdravju škodljiv življenjski slog) in spletno nasilje (psihično in spolno nasilje, izsiljevanje).

Ni se zmanjšalo število klicev, ki govorijo o duševnih stiskah klicalec, teh je bilo 11%! Že otroci se srečujejo z depresijo, negotovostjo pri reševanju vsakodnevnih problemov, strahom pred prihodnostjo. Poleg teh smo v letu 2023 samo v mariborski svetovalni skupini sprejeli 21 klicev, kjer so svetovalci soočili s pogovorom, kjer je klicalec imel samomorilne misli ali se je pa pripravljaj na samomor. Navedeni niso procenti, ker bi zaradi porasta števila klicev nasploh lahko dobili napačen vtis, da je procentualno teh klicev "malo".

Število klicev na sploh se je tudi v letu 2023 ponovno povečalo. K temu je doprineslo tudi intenzivnejše informiranje otrok o možnostih pogovorov, ki jim jih ponuja TOM in o številki na katero lahko pokličejo, saj smo nadaljevali s projektom potujoči nahrbtnik "TOM potuje, otroke obiskuje". Učitelji na šolah so na razrednih urah predstavili delovanje TOM-a, nekatere šole pa so prostovoljci obiskali kar sami – v Mariboru smo TOM predstavili na OŠ Tabor 1:

- sodelovanje v Živi knjižnici,
- predstavitev TOM-a za učence 8. razredov.

Doseženi učinki v številkah:

- Linija je bila odprta vsak dan od 12. do 20. ure.
- Opravili smo 2.308 svetovalnih prostovoljskih ur.
- Svetovalci so se 7705 krat javili na klic,
- Opravi smo 1188 svetovalnih pogovorov.
- Sodelovalo je 21 prostovoljcev.
- Opravili smo 11 supervizij.
- Vključeni sta bili dve svetovalki preko programa javnih del, vendar šele od 1.aprila dalje.

Aktivno smo sodelovali v nacionalni mreži TOM.

Svetovalci so se čez vse leto udeleževali dodatnih izobraževanj, ki smo jih organizirali pri nacionalni mreži TOM, ZPM Maribor ali druge organizacije.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

- Zagotovili smo strokovno izvajanje programov (povezovali smo se z različnimi strokovnimi inštitucijami, strokovnjaki različnih področij, drugimi nevladnimi strokovnimi organizacijami, izvajali supervizije in intervizije, svetovalci so se permanentno dodatno izobraževali in usposabljali svetovalcev) in tako zagotavljali uporabnikom ustrezen pristop ter informacije ter prispevali k lažšanju stisk zaradi katerih pokličejo.
- Zaradi obveznega osnovnega izobraževanja in rednih dodatnih usposabljanj so svetovalci pridobivali veliko znanja, širili lastne kompetence, spoznavali različne strokovne institucije, kar jim je pri iskanju zaposlitve v veliko pomoč in jim na trgu dela zagotavlja velike prednosti.
- Glede na to, da so svetovalci – prostovoljci tudi mladi z manj priložnostmi, brezposelni, jim delo na TOM-u omogoča pridobivanje izkušenj in lajša tudi njihove stiske. Ko prostovoljci pomagajo drugim, hkrati pomagajo sebi.
- Za finančno pomoč smo nagovarjali tudi donatorje in sponzorje in jih s tem opozorili na probleme otrok in mladih. Glavni sponzor programa na nacionalnem nivoju ostaja Telekom Slovenije, ki zagotavlja brezplačne klice za klicalec.

- Senzibilizacija širše javnosti je potekala predvsem s pomočjo medijev, ki skrbno spremljajo dogajanje v povezavi s TOM-om.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Zaradi zagotavljanja celovitega osebnostrnega in družbenega razvoja otrok in mladostnikov se TOM vedno navezuje na druge podobne projekte in programe, ki jim lahko nudijo neposredno pomoč (npr. Svetovalni center za otroke in mladostnike, svetovalne službe na šolah, centri za socialno delo, krizni center, zdravniki – ginekologi, drugi telefoni za klic v duševni stiski, druga društva in organizacije, ki se ukvarjajo z mladimi):

- Smo del projekta Center za varnejši internet, ki ga izvaja Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Zavod Arnes, Zveza prijateljev mladine Slovenije in Zavod MISSS (Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije).
- V projektu Prava zveza, katerega nosilec je Društvo Ključ – center za boj proti trgovini z ljudmi, sodelujemo TOM telefon®, Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja, Društvo informacijski center Legebitra, Zavod Mladi zmaji, Iz principa in Društvo za nenasilno komunikacijo.

Koordinatorica programa: Kornelija Kaurin.

V. MENTORSKI PROGRAM TI TO ZMOREŠ

ZPM Maribor je bila leta 2021 izbrana za izvajalca mentorskega programa na razpisu MO Maribor (subvencioniranje mentorskih programov za preprečevanje in blažitev prikrajšanosti in socialnih stisk mladostnikov v MOM). Pilotno leto mentorskega programa smo zaključili oktobra 2022. V letu 2023 smo ga želeli nadaljevati. Decembra 2022 smo tako še v okviru Čarobnega Maribora pod okriljem Zavoda za turizem Maribor in MO Maribor organizirali dobrodelno akcijo »Poženi! Ti to zmoreš!«, s katero smo zbirali sredstva, ki jih potrebujemo za nadaljevanje izvedbe. Sredstva smo pridobivali s kolesarjenjem na Trgu Leona Štuklja ter s pomočjo posameznikov in podjetij, ki so kolesarske kilometre spremenili v donacije. S pomočjo partnerjev, prostovoljcev, prijateljskih društev, posameznikov, šol, organizacij, podjetij ter mimoidočih smo v dveh tednih prikolesarili impresivnih 3.470 kilometrov. Za vsak kilometer smo si želeli pridobiti 10 €. Dobrodelna podjetja in posamezniki so žal v donacije spremenili le 1.100 kilometrov, kar je pomenilo, da zelenega programa ne moremo nadaljevati, kot smo planirali, saj bi za enoletno izvedbo podpornega programa za mladostnike potrebovali najmanj 30.000 €. Zato smo v prvem trimesečju letu 2023 še vabili in nagovarjali podjetja, da pomagajo z donacijami in omogočijo nadaljevanje mentorskega programa.

Nismo bili uspešni, zato smo dober projekt žal morali postaviti na stran in se angažirati v drugih smereh. Bolj intenzivno smo se potem posvetili prostovoljstvu in kandidirali na razpis MJU, kar je že predhodno opisano v poglavju II. Prostovoljstvo.

Kolegico, ki je bila programska vodja Ti to zmoreš, smo v breme stroškovnega centra DUM prerazporedili najprej na delovno nalogo spletna stran in komuniciranje ZPM Maribor, nato pa na program Koordinator in mentor prostovoljstva pr ZPM Maribor, katerega je po naši uspešni prijavi na njihov razpis, podprlo Ministrstvo za javno upravo (MJU) RS. Žal pa je potem kolegica sredi meseca maja podala odpoved in v začetku julija odšla na delo k novemu delodajalcu. Zavedamo se, da je z njenim odhodom pri nas umanjalo kontinuitete na mentorskem programu, če bi podobnega spet kdaj želeli izvajati.

Žal pa je takšna usoda nekaterih projektov v nevladnih organizacijah in tudi zato o končnem neuspehu programa v letu 2023 poročamo na tem mestu. Celotna ideja in programske aktivnosti do oktobra 2022 so bile dobro nastavljene, obiskane in koristne. Žal sami nismo zmogli naprej. Zavedamo se, da imamo svoje meje in te so tako pri sodelavcih, kot pri razpoložljivih financah.

Namesto koordinatorice programa Monje Urbič, zabeležil Božo Raušl

VI. MLADINSKI PROGRAMI

MLADI, ARHITEKTI SVOJE IN SKUPNE PRIHODNOSTI

Uvod:

Tudi v letu 2022 smo bili uspešni pri prijavi na razpis Urada za kulturo in mladino Mestne občine Maribor. Prijavili smo se s programom »Mladi, arhitekti svoje in skupne prihodnosti«, namenjenim **mladim od 15. do 29. leta**. Podrobno vsebinsko in finančno poročilo za leto 2023 smo Uradu oddali v začetku leta, na tem mestu pa povzemamo dejavnosti, ki smo jih izpeljali v okviru programa:

Mladi in informacije:

Z dejavnostmi smo zagotavljali brezplačno informiranje, dostop do kakovostnih in razumljivih informacij, omogočali brezplačni dostop do interneta, svetovali, napotovali obiskovalce, ki so potrebovali pomoč, na ustrezne institucije, mladim družinam, ki so se znašle v socialni stiski, posredovali informacije, kam po pomoč. Vzgajali smo h kritični in odgovorni rabi družbenih omrežij, omogočali njihovo praktično rabo in raziskovalno novinarsko delo.

- Informacijska pisarna je bila odprta vsak dan, razen ob vikendih in praznikih, med 8. in 18. uro, skupaj 249 dni, 2490 ur.
- Vzpostavili smo mobilno INFO točko na prostem v okviru dogodkov – Cunjami na prostem 2 dni, Teden otroka 5 dni (skupno 7 dni).
- Zbirali in urejali smo info materiale, namenjene mladim – na info mizah in policah ter oglasnih deskah.
- Informirali in svetovali smo v INFO-točki, preko telefona in spletnih kanalov.
- Omogočili smo brezplačno uporabo računalnikov in spleta.
- Izdali smo počitniški program v obliki Večerove priloge, s programi za mlade in glasilo Prijatelj, v katerem smo objavili članke o izvajanju programov za mlade in članke mladih prostovoljcev oz. udeležencev programov.

Program je izvajala mlada javna delavka, ob pomoči 5-ih prostovoljcev.

Strokovni delavci v programu smo se udeležili tudi dogodkov, predavanj in delavnic drugih organizacij:

- Mednarodna konferenca Start up your dreams (Društvo SMC Maribor)
- Srečanje Digitalna generacija organizacij - Digital NGO (Mreža Mama)
- Strokovna konferenca Raba zaslonskih tehnologij med mladimi

Podporo smo dali projektu »Aktivno s kolesom« za programski sklop za mladostnike (Društvo Mariborska kolesarska mreža)

Mladi in trajnostni razvoj:

Z dejavnostmi smo spodbujali vse generacije, zlasti mlade, da lahko naše navade in dejanja v vsakdanjem življenju pozitivno vplivajo na okolje. Ozaveščali smo o pomenu trajnostnega razvoja, sonaravnega bivanja, škodljivosti prekomerne potrošnje in problematiki hitre mode. Spodbujali smo mlade, da so pridobljeno znanje in okolju prijazno vedenje prenašali na mlajše s ciljem multiplikacije okolju prijaznega načina življenja. Na dogodkih smo promovirali tudi zdravo in lokalno pridelano hrano.

- Izpeljali smo 8 (enega več kot načrtovano) Cunjamijev-izmenjevalnic oblačil za mlade v DUM-u in 2 na prostem (na Festivalu ponovne uporabe pred IZUM-om in Glasbeni Cunjami v Mestnem parku-Art Kamp (skupaj 10x in 22 ur).
- Na vseh izmenjevalnicah smo izpeljali delavnice recikliranja tekstilnih ostankov in popravilnice oblačil (skupaj 10x, 22 ur).
- Na Cunjamijih je pri pripravi in izvedbi sodelovalo 16 prostovoljcev, udeležilo se jih je 158 mladih udeležencev od skupno 405.

- Izvedli smo naravoslovne vsebine za otroke med počitnicami, na katerih so pri pripravi in izvedbi sodelovali 4 mladi (biologi oz. študenti biologije (4x, 20 ur), dejavnosti se je udeležilo 249 otrok.

Mladi in ustvarjalnosti:

S počitniškimi tematskimi ustvarjalnimi dejavnostmi smo spodbujali dejavno preživljanje prostega časa mladih in jim omogočili pridobivanje znanj in veščin na različnih področjih umetnosti in obrti

Izvedli smo 6 sklopov 5-dnevnih tematskih delavnic in 1 sklop 3-dnevne delavnice:

- DJ delavnica
- delavnica animiranega filma Enimation
- gledališka delavnica Improvizacijsko gledališče
- grafična delavnica Odtisnem.se
- bobnarska delavnica Afroritmija
- filmska delavnica Filmski studio
- Delavnica šivanja (NinaRozina).

Rezultate delavnic smo predstavili na različne načine:

- Na delavnici animiranega filma je bil izdelan kratki film – »Rdeča roža«, ki je bil prikazan ob zaključku delavnice, objavljen na naših socialnih omrežjih in prikazan na Otroškem in mladinskem festivalu animiranega filma Enimation 2023.
- Rezultate bobnarske in gledališke delavnice smo predstavili z zaključnim nastopom v veliki dvorani v DUM-u, nastop udeležencev DJ delavnice pa v prostorih na Koroški cesti, kjer se je delavnica tudi odvijala.
- Na filmski delavnici Filmski studio je nastal kratki igrani film z naslovom »Snemalec, ne jezi se!«, ki smo ga prikazali ob koncu delavnice in objavili na družbenih omrežjih, prikazan pa je bil tudi na mednarodnem festivalu Enimation 2023.
- Na grafični delavnici je nastal plakat »Maribor«.

Delavnice so potekale skupno 33 dni, 99 ur, zabeležili smo 134 obiskov.

Izobraževanje in usposabljanje za prostovoljce »mladi za otroke in mlade«:

Prostovoljcem smo omogočili brezplačno neformalno učenje, usposobili smo jih za delo z otroki in mladostniki. Prostovoljci so v okviru izobraževanja in izvajanja prostovoljskih dejavnosti pridobili komunikacijske in socialne veščine, spretnosti za reševanje konfliktov, krepili so sposobnosti sprejemanja odgovornosti, samostojnega odločanja v različnih situacijah, sodelovanja pri skupinskem delu. Krepili smo njihovo duševno zdravje in preprečevali socialno izključenost.

Izvajanje prostovoljskih aktivnosti v Domu ustvarjalnosti mladih je oblika družbenega angažiranja, solidarnosti in medgeneracijskega sodelovanja, pridobivanja izkušenj in večanje zaposlitvenih možnosti mladih, krepitve občutka povezanosti. Prostovoljske dejavnosti so potekale skozi vse leto. Prostovoljci so pridobivali dragocene izkušnje pri delu z mladimi, pri organizaciji in izvedbi različnih dejavnosti za kvalitetno preživljanje prostega časa, na zdrav in okolju prijazen način, pri informiranju. Spoznali so se z različnimi organizacijami – društvi, nevladnimi organizacijami, zavodi in drugimi delovnimi okolji.

- Na razpis za nove prostovoljce v DUM-u se je prijavilo 15 novih prostovoljcev, 6 jih je uspešno zaključilo izobraževanje in usposabljanje.
- V okviru osnovnega izobraževanja in usposabljanja je bilo izpeljanih 14 predavanj oz. delavnic in uvajanj ter evalvacija po izobraževanju in supervizija po zaključku prostovoljskih dejavnosti med počitnicami (skupno 16 srečanj, 40 ur). Udeleževalo se jih je 19 mladih, na delavnicah/predavanjih smo zabeležili 82 obiskov)

- V okviru osnovnega izobraževanja smo zabeležili 98 obiskov na 9. delavnicah in predavanjih. Po izobraževanju smo izvedli evalvacijo, na kateri so pisno in ustno ocenili vsebinsko in organizacijsko kakovost izobraževanja.
- Predavanja/delavnice so zajemale teme:
 - Uvod v prostovoljstvo
 - Kaj moram vedeti o sebi za delo z otroki in mladimi in Kaj moram vedeti o otrocih in mladih za delo z njimi (univ. dipl. psih Nina Babič, ZPM)
 - Primerne oblike komunikacij
 - Vodenje skupin
 - Nevarnosti in pasti interneta (soc. ped. In mladinska delavka Tanja Veber)
 - Pridni in jezni otroci (mag ZDŠ psihoterapevtka Urška Mikolič)
 - Prva pomoč za otroke
 - Socialne igre (Kornelija Kaurin, ZPM)
 - Evalvacija po izobraževanju in usposabljanju
 - Evalvacija s supervizijo po končanih poletnih prostovoljskih dejavnostih

Na prostovoljskih dejavnostih je sodelovalo 14 prostovoljcev do 30 let in 10 starejših prostovoljcev, ki so sodelovali pri pripravi in izvedbi dejavnosti za mlade. Evalvacijska srečanja so bila sprotna, po vsakem sklopu dejavnosti, evalvacijsko srečanje s supervizijo pa smo izpeljali tudi po koncu poletnih prostovoljskih dejavnosti, ki ga je vodila univ. dipl. psih. Nina Babič. Prostovoljci so opravili skupno 920,5 ur prostovoljskega dela.

Izobraževanje in usposabljanje za prostovoljce na letovanjih:

Prostovoljcem smo omogočili brezplačno neformalno učenje, usposobili smo jih za delo z otroki in mladostniki na letovanjih. Prostovoljci so v okviru izobraževanja in izvajanja prostovoljskih dejavnosti pridobili komunikacijske in socialne veščine, spretnosti za reševanje konfliktov, krepili so sposobnosti sprejemanja odgovornosti, samostojnega odločanja v različnih situacijah, sodelovanja pri skupinskem delu. Krepili so svoje duševno zdravje in preprečevali socialno izključenost.

V maju in juniju smo izvedli naslednja izobraževanja za nove prostovoljce na letovanjih (14 izvedb, skupaj 32 ur):

- Skrb za zdravje otrok in mladih (Mojca Ivankovič Kacjan, dr. med. spec.),
- Logistika na letovanjih (Jože Velec, prof.),
- Vključevanje otrok in mladih s posebnimi potrebami v programe letovanj (Ana Jerman, univ. dipl. psih. spec.),
- Spoznavanje otrok in mladih v novo formirani skupini (Matej Miklavčič, mag. psih.),
- Kodeks in pravila, organiziranje in usklajevanje dela, medsebojni odnosi (Darja Steblovnik, svetovalna delavka).

Pred pričetkom izmen je bilo izvedenih 8 pripravljalnih sestankov in 8 analitičnih sestankov po končanih izmenah (16 izvedb, skupaj 32 ur).

Izobraževanje in usposabljanje je uspešno zaključilo 33 novih prostovoljcev do 30 let, pri izvedbi prostovoljskih dejavnosti je sodelovalo 137 mladih prostovoljcev. Za otroke in mlade so pripravili delavnice, družabne prireditve, športne dejavnosti in diskusije o temah, ki so bile aktualne v posamezni izmeni.

Srečanje prostovoljcev:

Omogočili smo neformalno druženje in zabavo za prostovoljce, ki so sodelovali pri pripravi in izvedbi dejavnosti za mlade med poletnimi počitnicami, v zahvalo za opravljeno prostovoljsko delo.

V septembru je bilo izpeljano 2-dnevno srečanje prostovoljcev v Poreču z naslednjimi vsebinami:

- ogled Škocjanskega zatoka
- obisk mesta Novigrad
- predstavitev počitniških dejavnosti ZPM Maribor s poudarkom na primerih dobrih praks, izmenjavi izkušenj in predlogov za naprej.

Program srečanja je bil pretežno sproščene narave, zato v program nismo vključili strokovnega predavanja, namesto tega smo dali več prostora izmenjavi izkušenj in dobrih praks. Srečanja se je udeležilo 55 prostovoljcev do 30 let od skupno 85 udeležencev.

Aktivizem in participacija mladih

Mlade udeležence smo opolnomočili za izražanje lastnih mnenj in konstruktivni dialog ter jih usposobili za načrtovanje in izvedbo mladinske pobude – vzpostavitev sobe pobega na temo duševno zdravje. Mladinsko pobudo v obliki sobe pobega so mladi predlagali in izglasovali na Taboru aktivizma v preteklem letu.

- Izpeljanih je bilo 5 srečanj (skupaj 25 ur), na katerih so mladi načrtovali in postavili sobo pobega na temo duševno zdravje z naslovom Preprih v Labirintu, sodelovalo je 9 mladih.
- 15 mladih v dveh testnih skupinah je sobo pobega preizkusilo, na podlagi njihovih pripomb in predlogov, smo sobo pobega še dodelali in nadgradili.
- Mlada diplomantka ALU in nagrajenka DLUM-ovega natečaja Primavera 2023, je ustvarila likovno podobo sobe pobega in izdelala kipec, ki smo ga podelili mag Francu Prosniki kot Častno priznanje za posebne dosežke na področju dela z otroki in mladino, nas praznovanju 70 letnice ZPM Maribor.
- Med poletnimi počitnicami smo v okviru počitniškega programa sobo pobega ponudili mladim. Na treh izvedbah se je sobe pobega udeležilo 31 udeležencev, od tega 14 mladih in 4-članska družina z mladostnikoma.

Koordinatorica in izvajalka programa:

Tadeja Dobaj, ostale izvajalke programa: Marina Škrubej, Kornelija Kaurin, Monja Urbič.

LETOVANJE ZA MLADOSTNIKE

V 4. počitniški izmeni, ki letuje v VIRC Poreč – poimenovani »srednješolska izmena letovanja«, so programi prilagojeni mladostnikom. Več o letovanju, pa tudi o tej izmeni, pišemo v nadaljevanju v IX. poglavju tega poročila, vendar moramo pri vsebini tega poglavja (Mladinski programi) izpostaviti naslednje:

Vsako leto zastavimo določeno tematiko programa prevencije in hkrati skrbimo, da pa ne pozabimo drugih, prav tako pomembnih aspektov prevencije.

Program prevencije je povzetek programa, ki je nastal v sodelovanju strokovne službe ZPM Maribor s pedagoškim vodjem Gregorjem Palom, pomočnico pedagoškega vodje Niko Kovačec, zunanjimi sodelavci in ostalimi prostovoljci v izmeni. Teme, ki so na kratko predstavljene v nadaljevanju, so bile izvedene v obliki različnih delavnic, vaj in predavanj.

Del programa je izvedel predavatelj Andrej Pešec s programom "Znanje za življenje", njegova predavanja, delavnice in teme pogovorov z mladostniki temeljijo na praktičnih primerih iz vsakdanjega življenja. Mladostniki so se sami odločili za naslednje teme predavanj in delavnic:

- Priložnosti in izzivi dozorevanja ter zdrava samopodoba in samozavest.
- Kako se osvoboditi pritiskov, stresa, strahu, treme...?
- Načini in možnosti za razvijanje odločnosti in kako že mlad postati samostojen.
- Kaj od mene želijo učitelji in starši in kje (in ali) bom rabil stvari, ki se jih učim v šoli?

Del programa pa je v obliki predavanj, delavnic in pogovorov izvedla terapevtka Mateja Šifrar, ki je kot vzgojiteljica za psihosocialno podporo spremljala izmeno. Največje pozornosti so bile deležne teme:

- "Ali sem kot oglas? - Ali si predstavljate, da hodite po ulici in vsakemu neznancu razlagate kaj ste doživeli, kam greste in delate grimase?" – je res potrebno vse objaviti na spletu; posledice objav; nujnost vsakdanje prisotnosti na socialnih omrežjih in najpogosteje uporabljena omrežja (Snapchat, BeReal, Instagram, Youtube, TikTok, Facebook, Discord, OmTV), igranje spletnih iger kot druženje preko spleta.
- Mladostniki čutijo potrebo, da morajo vse objaviti, saj imajo pri tem občutek, da "imajo življenje" in so pomembni. Mnogim je lažje klepetati po spletu, pri pogovoru v živo so z isto osebo veliko bolj zadržani. Pogosto zjutraj najprej preverijo vse medije in so na omrežjih aktivni pozno v noč.
- "Zakaj bi se bal-a? - Bullying/ustrahovanje" - razlogi ustrahovanja; kako ravnati kot žrtev in kot priča; nasilje ni odgovor; vsako nasilje lahko prijaviš; pogovori o vrstah nasilja in morebitnih izkušnjah, odzivnost in načinih reševanja.
- "Kaj smemo in ne smemo početi? - Svet brez pravil, kjer bi lahko vsi počeli karkoli." - zakaj so omejitve dobre; razlogi, da nekomu naredimo nekaj slabega; premislimo, preden rečemo karkoli; posledice in opravičila za svoja dejanja; kako se spopadati s strahovi.
- "Danes sem ponosen/ponosna nase" - dober odnos do sebe; vsak ima za nekaj talent in prednosti; na kaj smo lahko/moramo biti ponosni; pomen in vpliv na počutje; pogovori o osebnih dosežkih.
- "Moji cilji v življenju" – realni cilji, ki jih lahko dosežemo in naša odgovornost (v družini, šoli, med prijatelji, v VIRC-u...).

VII. INFORMIRANJE

INFO DUM

Informacijska točka za mlade INFO DUM se nahaja v pritličju Doma ustvarjalnosti mladih Maribor. Deluje že vrsto let, tudi v letu 2023 s podporo programa javnih del.

Info točka je delovala čez vse leto, med 8. in 16. uro. O naših programih smo informirali uporabnike, mladostnike in starše. Osebam v stiski smo svetovali, na katere naše programe in druge lokalne organizacije se lahko obrnejo. Naši informacijski kanali tekom celega leta so bili elektronska pošta, družbeni omrežji Facebook in Instagram. Postavili smo info stojnico na prireditvah Teden otroka, izmenjevalnica oblačil – Cunjami na prostem, Dan za spremembe. Izdali smo letno tiskano glasilo Prijatelj, sodelovali z drugimi mladinskimi centri, nevladnimi organizacijami in izobraževalnimi institucijami v Mariboru in regiji.

Več v poročilu Mladi, arhitekti svoje in skupne prihodnosti.

GLASILO PRIJATELJ

Glasilo Prijatelj 2023 smo izdali v decembru. Glasilo je bilo obsežnejše, saj smo v njem predstavili tudi dobitnike priznanj, ki smo jih podelili na prireditvi ob 70 letnici našega delovanja. Zapisali smo še utrinke iz vsebin dela naše organizacije v letu 2023 in predstavili nekatere organizacije, s katerimi redno sodelujemo. V glasilu smo zbrali glavne statistične podatke udeležbe v naših programih, nekaj vtisov sodelujočih prostovoljcev, otrok in staršev ter fotoreportaže. Bralce smo povabili k ustvarjalnemu preživljanju prostega časa in k udeležbi v naših programih tudi v prihodnje. Prav tako smo jih povabili, da nas za čim boljše informiranost spremljajo še digitalno na naših spletnih platformah.

Urednica je bila Kornelije Kaurin.

SPLETNA STRAN IN DRUGE OBLIKE E-KOMUNIKACIJ

Trenutna spletna stran ZPM Maribor www.zpm-mb.si je bila postavljena leta 2014. V tem času smo jo posodabljali z dodatnimi vsebinami, aktualnimi novicami. Konec leta 2022 smo posodobili podstran, kjer obiskovalci najdejo informacije o tem, kako lahko ZPM Maribor finančno podprejo. ZPM Maribor je namreč od leta 2022 med upravičenci za namenitev dela dohodnine, zato smo na spletni strani poleg donacij dodali tudi možnost "podari dohodnino". Za večjo pritegnitev smo besedilu dodali vizualni podobi za obe možnosti – donacije in dohodnina (pripravil ju je oblikovalec Robert Rošker).

V letu 2023, smo se tudi ob 70. obletnici delovanja ZPM Maribor, nameravali lotiti celostne prenove spletne strani. Naš cilj je bilj ustvariti spletno stran, ki bo učinkoviteje naslavljala obstoječe in potencialne uporabnike ter s katero bo ponudba vseh naših raznovrstnih programov in storitev jasno predstavljena in preprosto dostopna za različne ciljne skupine.

Prav tako si želimo uvesti več digitalizacije, ki bi olajšala proces prijav v naše programe - tako za uporabnike kot za zaposlene.

Uspelo na m je le delno, posodobili smo sistem prijavljanja na letovanja, na način, da so nam zunanji partnerji priredili spletno prijavno aplikacijo. S prijavami smo pričeli napovedano, v mesecu maju. Aplikacija je bistveno olajšala prijavo za starše, nam pa je delo na eni strani olajšala, na drugi otežila. Ta prijavni način naj bi staršem omogočil, da v času prijave na letovanje praktično takoj dobijo informacijo, ali so bili uspešni pri rezervaciji termina in temu primerno nadaljujejo s prijavo. Zgodilo pa se je, da so bile v nekaj urah, zaradi spletne prijave, dejansko ali delno, tudi na videz (ker so starši prijavi otroke v več izmen), polno zasedene vse izmene.

Z zapleti je veliko dela, kar se nam je otepalo vse v sezono letovanj.

Sicer se tudi prostovoljci prijavljajo v programe ZPM Maribor od daleč, s pomočjo aplikacije, ki je bolj preprosta, je pa učinkovita.

Prenove spletne strani nismo izvršili, zaradi kadrovskih in finančnih zapletov. Oboje smo že opisali, zato na tem mestu ne ponavljamo, navajamo razlogov.

Poleg spletne strani uporabljamo:

- Facebook (FB) za objavo novic in aktualnih informacij o vseh programih in dogodkih ZPM Maribor. Objavljamo fotografije, video posnetke in spremna besedila. S posameznih dogodkov izdelamo in arhiviramo albume fotografij. Na Facebooku ob večjih dogodkih, kot sta npr. prihod dedka Mraza in razglasitev rezultatov Mladi za napredek Maribora, vzpostavimo video prenos v živo. Prenos v živo si lahko ogledajo obiskovalci naše FB strani ter ga tudi pisno komentirajo. Poleg FB strani ZPM Maribor imamo še FB strani programov Prežihova bralna značka in Mladi za napredek Maribora ter počitniškega centra VIRC Poreč. Facebook je namenjen predvsem obveščanju mladostnikov, staršev, učiteljev in drugih odraslih.
- Tiktok za objavo kratkih video posnetkov o naših programih. Ciljna publika na Tiktoku so otroci in mladostniki.
- Youtube za objavo video posnetkov: vabila k prijavi na razpise za nove prostovoljce, utrinki s prireditve, predstavitev programov, avtorska izdelava ustvarjalnih video delavnic, video prispevki javnih medijev ipd. Objave na Youtube kanalu so namenjene najširši publiki, od otrok do starejših.
- Instagram za objavo novic in informacij o aktualnih dogodkih. Z Instagramom dosežemo mladostnike in mlade odrasle. Objavljamo fotografije in video posnetke. Predvsem v času prireditve objavljamo Story-je, ki so kratki video utrinki v živo (sočasno tudi na FB strani). Poleg profila ZPM Maribor imamo še Instagram profil počitniškega centra VIRC Poreč.
- Sodobne aplikacije, ki omogočajo direktne prijave uporabnikov v nekatere programe ZPM Maribor ali pa nam omogočajo primerno obdelavo podatkov (npr. Mladi za napredek Maribora, Prostovoljstvo, Letovanja in druge), nam izdelajo in vzdržujejo zunanji partnerji.
- Prisotni smo tudi na platformah LinkedIn in Tweeter, vendar ocenjujemo, da tam ne dosegamo naše ciljne publike, zato teh profilov trenutno ne uporabljamo.
- Facebook stran in Instagram profil počitniškega centra VIRC Poreč sta že od leta 2022 namenjena tudi dnevni obveščanju o aktualnem dogajanju na letovanjih v času izmen.

Na platformah Facebook, Tiktok, Youtube in Instagram spremljamo doseg objav in komentarje našega občinstva in uporabnikov, kar nam daje povratno informacijo o izvedbi programov. Vse spletne platforme so namenjene tudi povezovanju z organizacijami in drugimi partnerji v lokalnem okolju in širše.

Zainteresirani, tudi če niso naši uporabniki, se lahko prijavijo na prejemanje e-novic, s katerimi obveščamo o dogajanju v naši organizaciji in aktualnih dejavnostih, ki jih organiziramo. Adremo prejemnikov e-novic smo v maju 2018 (v skladu z GDPR-jem) ustvarili na novo. Trenutno je v adremi približno 3.691 elektronskih naslovov.

ZPM Maribor se zaveda pomena sprotne, hitre in sodobne komunikacije s ciljnim javnostmi, zato je bila ena od koordinatoric dejavnosti, delno zaposlena tudi za izvajanje teh vsebin, delno pa za izvedbo teh dejavnosti skrbi tudi zunanji partner, zavod Ferkvenca. Po odhodu koordinatorice v novo službo, je posel objavljanja prenesen na novo zaoslojeno kolegico v DUM.

Priložnost za utrjevanje teh pomembnih aktivnosti smo želeli iskati tudi v javnih razpisih, predvsem tistih, ki jih za polje NVO razpisuje Ministrstvo za javno upravo RS. V letu 2023 v tem polju nismo bili prav uspešni.

VIII. PROJEKTI VARSTVA NARAVE IN OHRANJANJA OKOLJA

V letu 2023 nismo bili uspešni pri prijavi na razpis (zapletalo se je zaradi financiranja naravovarstvenih programov s strani MOM), zato smo dejavnosti za ohranjanje narave in varstva okolja skušali delno prenesti v ostale programe.

Zelo uspešno smo organizirali in izpeljali eko dan na OŠ Tabor 1, kjer smo prevzeli celotno organizacijo dejavnosti za vse razrede za 5 šolskih ur. Nalogo smo sprejeli kot izziv in primer, če bi v prihodnje lahko tako dejavnost ponudili (kot plačljivo) tudi drugim šolam. Izvedba je izjemno dobro uspela, vodstvo šole, učitelji in učenci so izrazili veliko zadovoljstvo in pohvalo vsebinam, organizaciji in izvedbi.

Tako ostaja organizacija takih dogodkov z okoljevarstvenimi vsebinami izziv v prihodnjem letu - ob ustrezni kadrovski zasedbi na ZPM-u.

UČILNICA V NARAVI – DAN NA MARIBORSKEM OTOKU

Uvod:

Program izvajamo po naročilu MO Maribor že vrsto let. Tudi v letu 2023 so nam iz Skupne občinske uprave - Skupne službe varstva okolja naročili 1 izvedbo dogodka Učilnica v naravi. Dejavnost je bila namenjena učencem druge in tretje triade iz osnovnih šol. Omogočili smo jim spoznavanje mariborskega otoka, zgodovino, njegovo biotsko pestrost, spodbujali k igri in umetniškem ustvarjanju v naravi, ozaveščali o trajnostnem preživljanju prostega časa in pomenu ohranjanja dragocenih ekosistemov. Dejavnosti smo izpeljali 10. oktobra, v lepem sončnem vremenu. **Sodelovalo je 143 učencev in 15 njihovih spremljevalcev.** Organizirali smo prevoz in tudi zdravo malico s pohorske eko kmetije.

Metode dela:

Metode doživljajske pedagogike, umetniško ustvarjanje, senzorične delavnice, učenje v naravi, prosta igra.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

Obiskovalce smo razdelili v 12 skupin, vsaka je obiskala 5 – 8 različnih dejavnosti od organiziranih 14-ih, ki smo jih izvedli med 9. in 13. uro. Na razpolago so bile naslednje vsebine: "Mariborski otok – Miti in legende", "Zdravilne rastline", "Glive, gobe, gozdni internet", "Življenje v gozdu in poklic gozdarja", "Bobri se vračajo", "Živali v gozdu in pomen lovstva", "Umetnost v naravi" – mandale iz naravnih materialov, "Umetnost v naravi" – drevo dobi obraz iz gline, "Začutimo naravo", igro "Spomin - drevesa", "Igre v naravi", "Pomen čebel", sproščanje v naravi - Chi gong.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Učencem omogočimo spoznavanje posebnega ekosistema, ki je tako blizu mesta edinstven in bolj prepoznan kot kopališče, manj kot biotsko izredno pester in zaščiten habitat. Naučijo se spoštovati okolje in pomen njegovega ohranjanja, hkrati pa je pridobljeno znanje popestritev učnega procesa in poglobljanje pridobljenega znanja v šoli. Učitelji z velikim navdušenjem in hvaležnostjo izkoristijo ponujeno priložnost, saj se otroci raje učijo v naravi in pridobijo celo več znanja na zanimiv in drugačen način.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Sodelovali so strokovnjaki iz različnih področij (prof. biologije, prof. likovne vzgoje) in organizacij (Rajzefiber Maribor, Gobarsko društvo Lisička, Podravsko gozdarsko društvo, Društvo študentov naravoslovja, Lutra – inštitut za ohranjanje naravne dediščine, Biotehnična šola Maribor, Lovska družina Hoče...).

Koordinatorica programov varstva okolja in ohranjanja narave: Kornelija Kaurin

IX. PROGRAMI LETOVANJA Z ZPM MARIBOR – DEJAVNOSTI V POČITNIŠKIH CENTRIH VIRČ POREČ IN DMZ POHORJE

ŠTEVILO OTROK IN MLADOSTNIKOV NA LETOVANJIH

Programs letovanj smo tudi letos uspešno izvedli. V Poreču in na Pohorju je v organizaciji ZPM Maribor letovalo skupaj 1.684 otrok in mladostnikov. Realizacija je bila 7% nižja, kot v lanskem letu (119 otrok manj). Kljub temu smo z izvedbo letovanj zadovoljni – tako z vsebinami kot z doseženimi številkami.

Smo pa letos, prvič ponovno po 2019, v naša počitniška centra sprejeli gostujoče skupine. Predvidene proste kapacitete smo odstopili 5 skupinam in tako je v času letovanj v VIRČ-u gostovalo še dodatno 112 otrok.

Večinski delež naših letovanj predstavljajo počitnice v VIRČ Poreč, kjer smo od 25. junija do 24. avgusta izpeljali šest izmen 11-dnevnega letovanja s skupaj 1.569 udeleženci (113 manj kot lani). Višinsko letovanje na DMZ Pohorje je bilo izvedeno v dveh izmenah, v katerih je bilo skupno število udeležencev 115 (6 manj kot lani).

VIRČ POREČ			število otrok (ZPM MB)	
1. izmena	25. 6. - 5. 7. 2023	11 dni	229	tudi zdravstvena
2. izmena	5. 7. - 15. 7. 2023	11 dni	294	tudi zdravstvena
3. izmena	15. 7. - 25. 7. 2023	11 dni	290	tudi zdravstvena
4. izmena	25. 7. - 4. 8. 2023	11 dni	275	tudi srednješolska in zdrav.
5. izmena	4. 8. - 14. 8. 2023	11 dni	260	tudi zdravstvena
6. izmena	14. 8. - 24. 8. 2023	11 dni	221	tudi zdravstvena
DMZ POHORJE				
1. izmena	18. 7. - 28. 7. 2023	11 dni	66	tudi zdravstvena
2. izmena	8. 8. - 18. 8. 2023	11 dni	49	tudi zdravstvena

	VIRČ POREČ	DMZ POHORJE	SKUPAJ
PREDŠOLSKI	2	0	2
OSNOVNOŠOLCI	1487	98	1585
SREDNJEŠOLCI	80	17	97
SKUPAJ	1569	115	1684

Programi v VIRČ Poreč predstavljajo večinski delež letovanj – kar 93,3%, kjer je v šestih terminih skupaj letovalo 1569 otrok in mladostnikov in sicer vsi v organizaciji ZPM MB.

Na Domu Miloša Zidanška na Pohorju sta bili izvedeni dve izmeni, v katerih je skupaj letovalo 115 otrok oz. mladostnikov (v 1. izmeni 66 in v 2. izmeni 49), kar predstavlja 6,7% delež vseh letovanj.

STRUKTURA UDELEŽENCEV LETOVANJ PO OBČINAH IN GOSTUJOČIH SKUPINAH

Večina otrok in mladostnikov prihaja iz Podravske regije, največ iz Maribora in primestnih občin ter ostalih občin, ki jih pokriva mariborska Območna enota Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju ZZZS).

Pri organizaciji letovanj v Poreču in na Pohorju smo sodelovali z Mestno občino Maribor (v nadaljevanju MO Maribor oz. MOM) in še 15 občinami iz Podravja, z Ministrstvom za zdravje, Zvezo prijateljev mladine Slovenije (v nadaljevanju ZPMS) ter njenimi področnimi zvezami in društvi ter številnimi donatorji, ki pomagajo zagotoviti brezplačne počitnice za otroke iz socialno ogroženih družin.

LETOVANJE	ŠTEVILO OTROK						SKUPAJ
	MESTNA OBČINA MARIBOR		OSTALE OBČINE		GOSTUJOČE SKUPINE		
	ŠT. OTROK	v %	ŠT. OTROK	v %	ŠT. OTROK	v %	
VIRC POREČ	831	49,44%	738	43,90%	112	6,66%	1681
DMZ POHORJE	94	81,74%	21	18,26%	-	-	115
SKUPAJ	925	51,50%	759	42,26%	112	6,24%	1796

V letošnjem letu je, v primerjavi z lanskim letom, delež otrok iz MO Maribor ostal enak (2022 je bil prav tako 51,50%), delež otrok iz ostalih občin se je znižal za 2,34% (2022 je bil 44,60%). Delež gostujočih skupina pa se je povečal za 2,34% (2022 je bil 3,90%).

LETOVANJE OTROK IZ MESTNE OBČINE MARIBOR

LETOVANJE	ŠTEVILO OTROK			
	PREDŠOLSKI	OSNOVNOŠOLCI	SREDNJEŠOLCI	SKUPAJ
VIRC POREČ	2	788	41	831
DMZ POHORJE	0	80	14	94
SKUPAJ	2	868	55	925

V letu 2023 se je letovanj udeležilo 925 otrok s stalnim bivališče v MO Maribor, 42 manj kot v letu 2022 (967). Od tega je v VIRC Poreč letovalo 89,84% (v letu 2022 90,10%) otrok in na DMZ Pohorje 10,16% otrok (v letu 2022 9,9%).

V primerjavi z letom 2022 je iz področja MO Maribor v VIRC Poreč letovalo 40 otrok manj, na DMZ Pohorje pa 2 otroka manj kot lani.

LETOVANJE OTROK IZ DRUGIH OBČIN (V ORGANIZACIJI ZPM MB)

LETOVANJE	ŠTEVILO OTROK			
	PREDŠOLSKI	OSNOVNOŠOLCI	SREDNJEŠOLCI	SKUPAJ
VIRC POREČ	0	699	39	738
DMZ POHORJE	0	18	3	21
SKUPAJ	0	717	42	759

Iz drugih občin (brez MO Maribor) se je letovanj udeležilo skupaj 759 otrok in mladostnikov, 77 manj kot v letu 2022 (836). Skupni delež otrok iz ostalih občin je letos 42,26% in je za 2,34% nižji kot lani (44,60%).

Večina otrok iz ostalih občin, skupaj 97,23%, je letovala v VIRC Poreč (v letu 2022 pa 97%) in 2,77% na DMZ Pohorje (v letu 2022 pa 3%).

V primerjavi z letom 2022 je iz področja drugih občin letos v VIRC Poreč letovalo 73 otrok manj in na DMZ Pohorje 4 otroci manj.

ŠTEVILO OTROK PO OBČINAH, KI SUBVENCIONIRAJO LETOVANJA ZPM MARIBOR

V preglednici v nadaljevanju so navedene občine, ki sodelujejo z ZPM MB in subvencionirajo letovanja za otroke iz socialno šibkih in ogroženih družin v VIRC Poreč in na DMZ Pohorje. Podatki prikazujejo skupno število otrok iz posamezne občine, ne glede na obliko letovanja.

št.	OBČINA	ŠTEVILO OTROK		
		VIRC	DMZ	SKUPAJ
1.	MESTNA OBČINA MARIBOR	831	94	925
2.	DUPLEK	45	-	45
3.	HOČE SLIVNICA	95	8	103
4.	KUNGOTA	44	1	45
5.	LOVRENC NA POHORJU	12	-	12
6.	MAJŠPERK	3	-	3
7.	MARKOVCI	6	-	6
8.	MESTNA OBČINA PTUJ	60	-	60
9.	MIKLAVŽ NA DRAVSKEM POLJU	42	-	42
10.	PESNICA	69	-	69
11.	RAČE FRAM	74	1	75
12.	RUŠE	48	1	49
13.	SELNICA OB DRAVI	12	-	12
14.	SLOVENSKA BISTRICA	72	-	72
15.	STARŠE	18	-	18
16.	ŠENTILJ V SLOVENSКИH GORICAH	31	-	31
	skupaj občine, ki subvenc. let.	1.462	105	1.567
	OSTALE OBČINE (skupaj 29)*	107	10	117
	SKUPAJ	1.569	115	1.684

* Občine, ki ne subvencionirajo letovanj ZPM MB, vendar otroci letujejo s pomočjo akcije

Pomežik soncu® in drugih donatorskih akcij ali so upravičeni do zdravstvenega letovanja oziroma so starši samoplačniki.

MO Maribor in ostalimi občinam, ki ohranjajo in povišujejo nivo sredstev za subvencioniranje letovanj in zdravstvenih letovanj, velja tudi v tem poročilu nameniti posebno zahvalo.

GOSTUJOČE SKUPINE

Letos smo, prvič od leta 2020, v naša počitniška centra ponovno sprejeli gostujoče skupine. Predvidene proste kapacitete smo odstopili 5 skupinam, od katerih so 4 gostovale že v preteklih letih. Vse skupine so v celoti sprejele naš način letovanja in vsa pravila ter napotke. V 1. izmeni VIRC smo po 3-letnem premoru ponovno izvedli Tabor za nadarjene v naši organizaciji, gostili pa smo še novo skupino počitnikarjev iz Ljubljane. V 6. izmeni VIRC pa, kot že vsa zadnja leta, skupino mladih košarkarjev iz Miklavža, po nekaj letnem premoru pa ponovno skupino taekwondoistov iz Maribora in skupino mažoretok iz Povirja pri Sežani.

STRUKTURA UDELEŽENCEV PO OBLIKAH LETOVANJ

OBMORSKO IN VIŠINSKO LETOVANJE

V nadaljevanju so evidentirani vsi otroci in mladostniki, ki so letovali z nami. Na letovanje v VIRC Poreč in na DMZ Pohorje so odšli bodisi s pomočjo sredstev socialnih transferjev, ki jih

s posebno obliko subvencioniranja zagotavljajo občinski proračunski viri, bodisi s pomočjo donatorskih sredstev v okviru humanitarnih akcij ali pa so letovali kot otroci staršev samoplačnikov, ki so poravnali polno ceno letovanja.

LETOVANJA		SUBVENCIONIRANO		DRUGI VIRI	SAMOPLAČNIKI		SKUPAJ
		SOC.. IND.	ZDRAV IN SOC. IND.	POMEŽIK, DONACIJE ...	V CELOTI	ZDRAV. SUBVEN CIJA	
VIRC POREČ	št. otrok	715	272	89	222	271	1.569
DMZ POHORJE	št. otrok	47	25	16	15	12	115
SKUPAJ	št. otrok	762	297	105	237	283	1.684
	v %	45,25%	17,64%	6,24%	14,07%	16,80%	

V okviru subvencioniranega letovanja, za katera so sredstva (sorazmerni delež glede na prihodek staršev) prispevale občine, je skupaj letovalo 62,89% otrok in mladostnikov, plačnikov brez subvencij je bilo 14,07%.

S pomočjo donatorskih akcij (Pomežik soncu® in druga donatorska sredstva) je brezplačno letovalo 6,24% otrok in mladostnikov.

V okviru zdravstvenega letovanja brez dodatnega subvencioniranja je letovalo skupaj 16,80% otrok, ostali pa so dodatno koristili še sredstva občin, kot je že navedeno.

SUBVENCIONIRANO LETOVANJE

MO Maribor je kriterije za regresirano plačilo za letovanja v letu 2023 sprejela konec meseca aprila, takrat so bile potrjene tudi cene za letovanje. Ostale občine so sklepe o subvencioniranju posredovale do začetka maja.

Na osnovi potrjenih dokumentov smo objavili povabilo za prijavo otrok na letovanja in ga poslali na vse osnovne šole (mariborske in okoliške) in Centre za socialno delo s področja Podravja. Po treh letih premora, smo pred pričetkom zbiranja prijav za otroke, ponovno organizirali skupno srečanje delavcev v šolskih svetovalnih službah in predstavnikov centrov, kjer smo jim predstavili možnosti in kriterije za letovanje otrok in mladostnikov.

Regresna lestvica za subvencioniranje letovanj 2023 je temeljila na izračunu povprečnega mesečnega dohodka na družinskega člana oziroma bruto dohodka na družinskega člana v letu 2022 ter potrjenih cenah letovanj v letu 2023. Regresni razred se je za upravičenca letovanja izračunal z ustreznim preračunom dohodkov na družinskega člana in na osnovi tega je bilo staršem določeno končno plačilo.

Tako kot v letu 2022, so bile letos določene tri regresne lestvice in sicer prva za subvencionirano letovanje otrok iz socialno ogroženih družin na osnovi odločbe o otroškem dodatku, druga za subvencionirano letovanje otrok z zdravstvenimi indikacijami na osnovi odločbe o otroškem dodatku in tretja za socialna in zdravstvena letovanja na osnovi odločbe o odmeri dohodnine za tiste, ki ne prejemajo otroškega dodatka.

Pri regresni skupini "0" ni bilo obveznega prispevka staršev oz. skrbnikov, saj je občina namesto obveznega pavšalnega prispevka izvajalcem letovanj dala možnost koriščenja rezervacije, ki se po letovanju vrne plačnikom, vendar se na ZPM Maribor za plačilo rezervacije nismo odločili.

Za uveljavljanje subvencioniranega letovanja so morali starši praviloma k prijavi priložiti kopijo veljavne odločbe o odmeri otroškega dodatka. Če tega ne prejemajo, pa kopijo odločbe o odmeri dohodnine za leto 2022 (v izjemnih primerih, ko izračun na tej osnovi ni bil mogoč, so se upoštevali valorizirani podatki iz odločb iz leta 2021).

Subvencionirano letovanje so v letošnjem letu koristili otroci in mladostniki iz 16 občin: iz Mestnih občin (MO) Maribor in Ptuj ter občin Duplek, Hoče-Slivnica, Kungota, Lovrenc na Pohorju, Majšperk, Markovci, Miklavž na Dravskem polju, Pesnica, Rače-Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Starše in Šentilj.

Nekaj občin je sprejelo kriterije sofinanciranja MO Maribor, svoje kriterije pa so imele občine Kungota, Majšperk, Markovci, Slovenska Bistrica, Starše in Šentilj ter MO Ptuj.

Večina občin je za subvencionirana letovanja namenila toliko sredstev kot v letu 2023, nekatere zaradi velikega povpraševanja tudi nekaj več.

Razpoložljiva sredstva občin so v povezavi z letovanji ZPM Maribor najpomembnejši dejavnik, kolikšno število otrok iz posameznih občin na letovanja odide. Nekatero občino so letos ponovno upoštevala regresni razred "0", kar pomeni, da so otrokom, kjer povprečni mesečni dohodek na člana družine v letu 2022 ni bil višji od 221,46 EUR, v celoti krili stroške letovanja. S pomočjo sredstev, ki so jih zagotovile občine (subvencionirano letovanje in dodatno subvencionirano zdravstveno letovanje), je v VIRC Poreč in na DMZ letovalo skupaj 1.059 otrok.

105 otrokom smo letovanje zagotovili s pomočjo sredstev donatorjev; za nekatere med temi je del sredstev zdravstvenega letovanja pokrilo Ministrstvo za zdravje, razliko do polne cene pa donatorski sklad.

POMEŽIK SONCU® IN DRUGE HUMANITARNE AKCIJE

ZPM Slovenije (v nadaljevanju ZPMS) je skupaj s področnimi ZPM-ji izvajala humanitarno akcijo Pomežik soncu® in kot delni sklop iste akcije še "Letovanje otrok s posebnimi potrebami - FIHO". Namen vseh takšnih akcij v mreži ZPM je, da odpeljemo na počitnice vse tiste otroke, katerim starši tega ne morejo zagotoviti, sistemskih virov pa zanje ni oziroma jih je premalo. Pomežik soncu® je program ZPMS, katerega cilj je zmanjšanje socialne izključenosti in zagotavljanje enakih možnosti otrokom za kvalitetno preživljanje počitnic. S pobudo ZPMS, ki se ji ZPM MB pridružuje kot organizator in izvajalec, uresničujemo enega svojih temeljnih strateških ciljev - zagotavljati enake možnosti za vključevanje otrok v vsa področja družbenega življenja, tako tudi na letovanje in v ostale programe za prosti čas.

Tudi pri ZPM MB smo pristopili k organiziranemu zbiranju donatorskih sredstev za letovanja otrok in se z direktnim povabilom obrnili na lokalne donatorje, pravne in fizične osebe.

V okviru akcije Pomežik soncu® in donatorskih akcij ZPM MB je v naših počitniških centrih brezplačno letovalo 105 otrok, od tega 89 v VIRC Poreč in 16 na DMZ Pohorje.

Otroci so bili razporejeni v vse izmene VIRC Poreč in DMZ Pohorje, prišli pa so iz širšega območja Maribora, Slovenske Bistrice, Slovenskih Konjic, Slovenskih goric, Ptuja in Ormoža.

ZDRAVSTVENO LETOVANJE

Na osnovi naše prijave na razpis Ministrstva za zdravje smo bili konec meseca aprila 2023 izbrani za organizatorja obmorskega zdravstvenega letovanja v VIRC Poreč in višinskega zdravstvenega letovanja na DMZ Pohorje. Z Ministrstvom smo podpisali pogodbo o sofinanciranju obmorskega in višinskega letovanja otrok in šolarjev za leto 2023 za skupaj 600 otrok.

Zaradi odjav otrok pred odhodom na letovanje (odjave zaradi različnih osebnih razlogov otrok oziroma staršev), nismo v celoti dosegli števila napotnih, kot je bilo predvideno v pogodbi. Realizacija leta 2023 je 96,66%. Število otrok, ki so koristili zdravstveno letovanje pri ZPM Maribor, je za 3,45 % večje kot v letu 2022 (20 otrok več).

Otroci s potrjeno ustrežno zdravstveno indikacijo so lahko letovali v šestih 11-dnevnih izmenah v VIRC Poreč in v dveh 11-dnevnih izmenah na DMZ Pohorje. Pojasnujemo, da pomeni 11-dnevno letovanje 10 nočitev, sočasno pa 11 polnih dni oskrbe in odsotnosti otrok oz. spremljevalcev od doma. Na osnovi potrjenih zdravstvenih predlogov je skupaj letovalo 580 otrok, od tega 543 v VIRC Poreč in 37 na DMZ Pohorje.

Interesa za napotitev na zdravstvena letovanja v organizaciji ZPM Maribor je bilo tudi v letu 2023 več, skladno s splošno povečanim povpraševanjem po organiziranih počitnicah.

Za vse naše programe letovanj smo namreč prejeli več prijavníc, kot je bilo razpoložljivih kapacitet v vseh izmenah. Načrtovali smo, da se bo letovanj v naši organizaciji in izvedbi udeležilo do največ 1.740 otrok, saj smo nekaj kapacitet počitniškega doma v Poreču namenili gostujočim skupinam, ki imajo svoj program letovanj.

Skupaj smo prejeli 1.950 prijavníc, kar je bilo 210 več prijav od razpoložljivih kapacitet. Ker so bile to prijave, ki smo jih prejeli po zapolnitvi razpoložljivih prostih mest, so bili otroci razporejeni na čakalno listo. Žal ni bilo toliko odjav, da bi lahko vse čakajoče sprejeli na letovanje, poleg tega se je do odhoda na letovanje zaradi različnih razlogov odjavilo kar precej otrok, ki so imeli letovanje že zagotovljeno.

Za zdravstveno letovanje smo prejeli skupaj 635 napotitev s strani osebnih zdravnikov otrok. Za VIRC Poreč je bilo 594 napotitev, za DMZ Pohorje pa 41 napotitev. Torej smo prejeli 35 napotitev več kot je bilo razpisnih mest, vendar je bilo do odhodov izmen precej odjav in je bilo realiziranih 580 od skupaj 635 prejetih vlog oziroma od 600 odobrenih.

Z občinami, ki subvencionirajo letovanja, smo pogodbe podpisali v začetku maja, vse so tudi zagotovile, da podpirajo naša prizadevanja za izvedbo letovanj.

Do zdravstvenega letovanja so bili upravičeni otroci, ki so jih za zdravstveno letovanje predlagali njihovi izbrani osebni zdravniki v Podravski regiji. Otroci so pred odhodom na zdravstveno letovanje opravili tudi obvezni zdravniški pregled, ki je potekal na način in pod pogoji, kot so jih določale posamezne zdravstvene ustanove in ambulante.

Tako kot v prejšnjih letih, smo tudi za letos načrtovali, da bodo v okviru naših programov letovali otroci s posebnimi potrebami v terapevtski skupini, podprti s strani Službe za otroško in mladostniško psihiatrijo Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca Maribor. Otroci, ki so bili v naše programe vključeni v sodelovanju z njihovimi izbranimi osebnimi zdravniki in s Službo za otroški in mladostniško psihiatrijo, so letovali predvsem v 6. izmeni obmorskega letovanja v VIRC Poreč in v obeh izmenah na Domu Miloša Zidanška.

Gre za otroke z vedenjskimi, čustvenimi, psihosomatskimi in osebnostnimi motnjami, katerim je potrebno zagotoviti terapevtsko obravnavo. Zanje smo v sodelovanju z dispanzerjem k našemu pedagoškemu in zdravstvenemu timu, kot ga sicer imamo na vseh obmorskih letovanjih, k letovanju 6. izmene vključili tudi terapevta - psihologa s primernimi delovnimi izkušnjami s področja pedopsihiatrije.

Za otroke, ki so bili na letovanje napoteni zaradi zdravstvenih razlogov, skladno z določili javnega razpisa, del stroškov letovanja krije Ministrstvo za zdravje. Ker s tem deležem ni zagotovljeno celotno plačilo zdravstvenega letovanja, smo pobude za sodelovanje pri plačilu razlike do polne cene, posebej za socialno šibke in ogrožene družine, poslali občinam v Podravju, ZPMS in drugim donatorjem.

Po vzoru MO Maribor, ki se na naš tovrstni poziv odziva že vrsto let, je pobudi sledila večina občin, ki subvencionira letovanja. V primerih, kjer občinski viri niso bili na razpolago, smo delež za plačilo razlike za otroke iz socialno ogroženih družin zagotovili s sredstvi iz akcije Pomežik soncu® in drugih donatorskih akcij, v ostalih primerih pa so sredstva prispevali starši sami.

VSEBINSKA PREDSTAVITEV LETOVANJ

Na letovanjih je bilo veselo, zanimivo, razigrano in poučno, saj smo se trudili, da bi letovanja ostala čim bolj brezskrben del počitniški dni. Poleg nepogrešljivega otroškega smeha in veselja ter neprecenljivega dela in dobri volji prostovoljcev, si bomo tudi letošnje poletje zapomnili po hvaležnosti otrok in staršev, da kljub še vedno dokaj negotovim razmeram, uspešno izvajamo vse načrtovane programe.

VIRC POREČ

Programi v Poreču so bili podobni kot v prejšnjih letih in po zaslugi naših spremljevalcev (pedagoškega vodstva in vzgojiteljev) v vseh izmenah vsebinsko ponovno raznovrstni, vsaka izmena je bila tematsko malo drugačna. Ustvarjali so v ustvarjalnih in drugih tematskih delavnicah, sodelovali pri športnih aktivnostih, igrali družabne igre, se zabavali ob večernih

prireditvah, odkrivali mlade talente VIRC-a, si privoščili Virčevski disco in kino na prostem ter seveda veliko uživali na plaži in v morju. Vse dejavnosti so bile ustrezno in skrbno organizirane, programe smo pripravili že v prvi polovici meseca junija.

Glede na rezultate analize ankete, ki so jo v VIRC-u izpolnjevali otroci stari med 11 in 17 let, lahko trdimo, da otroke in mladostnike na letovanje privabi zanimiv program aktivnosti, ki vključuje razne športno – rekreativne dejavnosti, ustvarjalne delavnice ter pestre večerne programe. Seveda pa je najpomembnejše druženje z vrstniki in morje. Najboljše ocene pa so v vsaki izmeni redno dobivali spremljevalci otrok – vzgojitelji, kot jih poimenujemo.

Pri vsebinah programov je bilo tudi v letošnjih počitnicah spet veliko športnih dejavnosti. V okviru teh so otroci skozi vsako izmeno aktivno sodelovali na različnih športnih turnirjih in prijateljskih tekmah, orientacijskih tekih, oviratlonu in igrah brez meja. V VIRC-u so urejena igrišča za košarko na tartanu, nogomet na travi, odbojko na asfaltu in na pesku ter velik večnamenski šotor z asfaltno podlago z vrisanimi igrišči za košarko, odbojko in badminton. Poleg tega so otrokom na razpolago številna igrala, še en manjši šotor za delavnice, slack line, vodna drča ter vodeno streljanje z zračno puško oz. lokom. V VIRC-u je na razpolago veliko športnih rekvizitov.

Na plaži imajo otroci ob kopanju in plavanju, še veliko možnosti za sproščene organizirane igre na plaži, na voljo so jim naši supi, v bližini je možnost plezanja po "Ice bergu" in izposoje pedolinov.

Na veliko veselje otrok in spremljevalcev je bil letos v vseh izmenah ponovno izveden celodnevni izlet z ladjo, s postankom v Vrsarju. Prav tako so bili organizirani sprehodi in ogled mesta Poreč.

V vseh izmenah so se izvajali tematski dnevi, največkrat z različnimi glasbenimi in plesnimi delavnicami ter večerom talentov. Vzgojitelji so se zelo potrudili, da otrokom in mladostnikom v enajstih dneh letovanja ni bilo dolgčas, saj so pripravili številne zanimive delavnice. Otroci so se preizkusili v izdelavi nakita, mozaikov, okvirjev za fotografije, magnetkov, lovilcev sanj, živali iz naravnih materialov, izdelkov iz gline, mavčnih odlitkov, grafitov, tatoojev, razglednic, poslikavi majic, mandal in kamnov ter številnih drugih delavnicah. V okviru ustvarjalnih delavnic so si nekatere izmene pripravile tudi vse potrebno za večerni program. Tako so kreirali in izdelovali obleke, maske in kostume za tematske večerne prireditve. Zelo odmevne so bile novinarske delavnice, dve izmeni sta pripravili počitniško glasilo "Virček". Sodelovali so lahko tudi pri številnih družabnih igrah, ki jih je v VIRC-u zelo veliko na razpolago.

Pestri so bili večerni programi; izmene so ob dobrem sodelovanju otrok in vzgojiteljev pripravile vsebinsko raznolike zabavne prireditve. Odvijali so se izbori "VIRC ima talent", pripravili so krst novih vzgojiteljev in zaključne prireditve, ki so bile tematsko obarvane. Sodelovali so na prireditvah "Zmenkarije", "Radio srček", "Staviš da?", "Sive celice", slovenski večer itd.. Pripravili so tudi "Senzorično hišo", "Lunapark" in lov na skriti zaklad. Seveda pa sta bila v vsaki izmeni organizirana "virčevska diskoteka" in kino na prostem.

V času letovanja je otrokom na razpolago knjižnica, svoja mnenja pa so otroci spremljevalcem na letovanjih posredovali v "Otroškem parlamentu". Ob koncu letovanj pa so odgovarjali tudi na ankete, ki jih ima ZPM Maribor pripravljene za potrebe evalviranja programov.

V 4. – srednješolski izmeni so bile vsebine prilagojene mladostnikom, prav tako je bil posebej organiziran dnevni red bivanja v VIRC-u. Ob že predhodno opisanem programu in vsebinah, se je v tej izmeni izvajal še dodatni program prevencije, ki je bil namenjen neformalnemu izobraževanju mladih udeležencev in njihovih spremljevalcev. Več o tem pa pišemo pri poglavju "Programi za mladostnike".

DOM MILOŠA ZIDANŠKA NA POHORJU

Letovanje na Domu Miloša Zidanška je bilo tudi letos uspešno, saj smo izvedli dve raznoliki in prijetni izmeni. V obeh terminih je letovalo skupaj 115 otrok, kar je največ v zadnjih nekaj letih. Spremljevalci – prostovoljci so pripravili zanimiv in vsebinsko zelo pester ter zelo dobro organiziran program. Letovanje že nekaj let poteka pod sloganom "Ponosno različni" in takšni

so bili tudi otroci v izmenah. Bili pa so tudi zelo veseli, razigrani, zabavni in obogateni z novimi doživetji in znanji. Program je bil predvsem zaradi velikega zanosa in dobre volje pedagoških ekip vsebinsko zanimiv, raznovrsten in poučen.

Letovanje se je tradicionalno pričelo s spoznavanjem udeležencev. Na Pohorju se še ohranja tradicija zbiranja ob pohorski zastavi in petje pohorske himne, mladi pa spoznajo tudi Škrata Mileka, kateri je osrednji lik Doma Miloša Zidanška.

Tudi na Pohorju, tako kot v Poreču, večina programa poteka na prostem, osrednji prireditveni prostor je pred domom. V času počitnic na Pohorju so odšli na nekaj pohodov, najpogostejši cilji so: dom Jelka, Dominikov dom, Mariborska kočica in Ruška kočica na Arehu, Slap Skalca in Bellevue. Preizkusili so različne športne aktivnosti in igre ("Pohorska olimpijada", "Lunapark", igre z žogo, lokostrelstvo, streljanje z zračno puško, slackline, zipline, igre brez meja...). Imeli so veliko ustvarjalnih delavnic, različnih iger, veselih večernih programov ("Pohorje ima talent", "Pohorski spektakel", disko in kino na prostem).

Otroci in mladostniki so se spoznavali s svetom polnim različnosti, bivali v sožitju z naravo, postavljali bivake, sodelovali v lovu za zakladom ter socialnih igrah. Uživali so v plesnih delavnicah, kreativnem pisanju, likovnih delavnicah, izdelavi zapestnic prijateljstva in družabnih igrah. So se pa tudi na Pohorju razveselili celodnevnega izleta – prva izmena v Jamo Pekel, druga izmena pa v Vulkanijo.

Ponovno poudarjamo, da imajo otroci s področja ZZZS OE Maribor prednost, da so lahko napoteni na zdravstvena letovanja oz. letovanja s pomočjo javnih sredstev tudi v sredogorje (Pohorje). Nekateri od njih imajo namreč takšne zdravstvene indikacije, da na obmorsko letovanje ne smejo oz. za njihove zdravstvene indikacije ni priporočljivo.

PRILAGODITVE

Obdobje prilagajanja Covid situaciji nas je napotilo, da se vedno pripravimo tudi za takšne primere, zato ostajamo pripravljeni na njih. V primerjavi z letoma 2020 in 2021 so bili predvideni ukrepi seveda veliko blažji, prilagojene kompetentnim napotkom pa bi po potrebi zaostrovali. Že v času priprav smo od meseca maja ustrezno sodelovali z zdravstvenimi službami, od koder so prišli prostovoljci, predvideni za zdravstvene time na letovanjih. Večina članov predvidenih zdravstvenih timov poletja 2023, so bili prostovoljci tudi v predhodnih letih in so zato imeli praktične izkušnje in to neposredno v obeh centrih letovanja. Na podlagi njihovih izkušenj in predlogov smo prilagodili lanske protokole ravnanja, kako ukrepati, če pride do suma na okužbo.

V obeh centrih smo tudi ohranili nekaj nastanitvenih kapacitet za morebitno nujno izolacijo. Starše otrok in prostovoljce smo prosili, da pred odhodom na letovanje spremljajo zdravstveno stanje svojih otrok. Pogoje poslovanja smo nastavili tako, da bi v primeru indicirane okužbe po otroka ali prostovoljca prišli svojci, do takrat pa bi bil "okuženi" primerno izoliran, opazovan. Nabavljeno je bilo tudi primerno število hitrih testov za testiranje in opreme za zdravstvene delavce v terenski ambulanti.

V sami sezoni letovanj se je izkazalo, da so same okužbe zelo redke, sum pa je nekajkrat izražen, podobno splošni zdravstveni situaciji, kot je bila doma, v Mariboru, Podravju. Zadeve smo sproti selektivno komunicirali s starši. Večina udeležencev letovanja je bila popolnoma brezskrbna, ukrepanje primerno diskretno. Zaradi Covida letos iz letovanja ni odšel prav nihče. Primerno skrb za izogibanje okužbam so izkazali prostovoljci. Tehnične ekipe počitniških centrov so skrbno izvajale razkuževanje predvsem ob menjavah skupin.

SODELOVANJE S PROSTOVOLJCI – SPREMLJEVALCI NA LETOVANJIH

S pripravami na letovanja smo pričeli v mesecu februarju. Takrat je bil javno objavljen interni razpis za prostovoljce - spremljevalce na letovanjih (vzgojitelje in športno-rekreativne vzgojitelje). Prijave smo na osnovi internega razpisa sprejemali do 20. aprila. Skupaj smo prejeli 275 prijavnih, število prijavljenih kandidatov je bilo večje od pričakovane potrebe po vzgojiteljih, kar je za trenutne razmere in splošno pomanjkanje prostovoljcev zelo spodbudno. Med prijavljenimi je bilo skoraj 70% takšnih, ki so z nami že sodelovali oziroma nekateri sodelujejo že vrsto let, dobra tretjina pa je bilo kandidatov, ki v naših programih letovanj še niso sodelovali.

Letos smo ponovno izvedli celotno usposabljanje za nove kandidate "v živo", kot je ustaljeno potekalo že veliko let pred 2020. Usposabljanja, ki so organizirana v sklopu 12 ur in razdeljena na 5 različnih tem, smo izvedli v prostorih naše organizacije.

Vodje izmen so v začetku meseca maja izbirali vzgojitelje za svoje skupine, od maja do odhoda na letovanje pa so potekali sestanki po izmenah na ZPM Maribor. Vse izmene so že pred odhodom uredile veliko zadev za dobro izvedbo programov - priprave na letovanje, načrt dela, razporeditev nalog, priprava in organizacija delavnic, športnih dogodkov, večernih programov itd..

Med letovanjem vsake izmene je bil organiziran obvezen operativni sestanek z vodstvom ZPM Maribor. Dinamika prostovoljnega dela na letovanjih zahteva tudi vsakodnevno usklajevanje dela, kar se je urejalo na jutranjih sestankih izmen. Za vse izmene je bil po zaključku letovanja v Mariboru izveden še obvezen evalvacijski sestanek.

Prostovoljci so tudi letos izpolnili vprašalnike v zvezi s pripravami in potekom letovanja in na ta način ocenili organizacijo in izvedbo svoje izmene. Na ZPM Maribor smo izdelali pregled posameznih izmen in ob koncu letovanja pripravili skupno analizo vseh anket.

Vodje izmen so po predpisanih kriterijih ocenili vzgojitelje, na koncu sezone pa Komisija za letovanja pri ZPM Maribor oceni pedagoško vodstvo in uspešnost posameznih izmen.

Za otroke in mladostnike je na letovanjih v organizaciji ZPM Maribor letos skrbelo skupaj 227 prostovoljcev.

IZMENA	Pedagoški vodja	Pomočnik pedagoškega vodje	Zdravnik	Medicinska sestra, zdravstveni tehnik
VIRC				
1.	Mandić Jelena	Andreja Šalamun	Krajnik Tatjana, dr. med. spec	Železnik Mojca
2.	Krajnc Ružič Maja	Maruša Pokleka	Becner Brina, dr. med.	Fajt Nuša
3.	Pregl Katja	Gregorn Maja	Čopi Staša, dr. med.	Pilipović Dijana
4.	Pal Gregor	Kovačec Nika	Juršič Katarina, dr. med.	Kocbek Tina
5.	Kancler Denis	Irman Kolar Sara	Perišić Ana, dr. med. spec.	Tuš Kaja
6.	Kos Sandra	Hadler Špela	Koren Alenka, dr. med., spec. ped.	Kolarič Matej
DMZ				
1.	Babič Nina			Klaudija Muršec
2.	Ravlan Leon			Vanja Kolanovič

X. ŠOLA TUDI OB ŠOLI

V tem poglavju so programi ZPM Maribor, ki se v glavnem dogajajo v šolah, za učence pa niso obvezni. O izvajanju šole v naravi in drugih obšolskih obveznih ali neobveznih dejavnostih, ki se dogajajo v naših počitniških centrih v Poreču in na Pohorju poročamo ob koncu tega poglavja. V nadaljevanju pa najprej poročamo o programih, s katerimi ZPM Maribor pripomore, da so v okviru svoje šole, dijaškega doma ali vrtca še posebej aktivni tisti učenci, ki so izrazito vedoželjni, raziskovalni, inovativni in ustvarjalni.

Mentorji in koordinatorji tovrstnih programov v šolah v veliki meri **to delo opravljajo prostovoljno**. Skupno za te programe je predvsem, da dvigajo splošno kulturno raven, širijo splošna znanja, spodbujajo raziskovalni duh in vedoželjnost, nekateri pa so posebej prirejeni tako, da pokrivajo izbrana področja.

ŠOLA, VRTCI TER DRUGE SKUPINE V NARAVI - ZIMA-POMLAD-JESEN

Planirali smo, da bodo predvsem v VIRC Poreč, del svojih šolskih in obšolskih obveznosti izvajali otroci iz šol iz cele Slovenije ter drugi uporabniki.

Dom Miloša Zidanška je bil v obdobju od januarja do julija zaprt, nato je nekaj tednov funkcioniral in je bil pozno jeseni spet dan v mirujoče stanje.

Podatki, ki jih navajamo v nadaljevanju, so rezultati po zaključku leta.

Planiranje, ob sekretarju in vodji računovodstva ZPM Maribor, izvajata vodja referata za letovanja ZPM Maribor Marina Škrubej in sodelavka Jožica Dobaj, v referatu pa izvajajo tudi analize, o katerih poročamo v nadaljevanju.

VIRC POREČ

Podatke o številu otrok in njihovih spremljevalcev na letovanjih podajamo posebej. V tem poglavju predmetnega poročila navajamo le podatke o gostih VIRC-a, izven obdobja glavnih počitnic.

V letu 2023 se je nadaljeval problem in visokih cen goriva in s tem povišanje cen prevoza, ki ima pri organizaciji bivanja v Poreču velik pomen. Vendar so se šole kljub temu odločile za izvajanje programov v našem centru, manj pa je bilo drugih skupin, ki smo jih želeli gostiti glede na njihovo povpraševanje.

S šolskimi in drugimi skupinami iz Slovenije smo imeli v času planiranja podpisane pogodbe za 1400 otrok in njihovih spremljevalcev ter drugih gostov iz 25 osnovnih in srednjih šol ter drugih organiziranih otroških in odraslih skupin. Dodatno smo načrtovali še obisk 120 gostov v času prvomajskih praznikov. Skupaj bi po planu imeli 1520 gostov in 6100 oskrbnih dni, želja pa je bila realizacija iz leta 2019, ko je bilo v VIRC-u izven glavne sezone 1845 gostov.

Planiranje in dejanske rezervacije so bile realizirane nad pričakovanji. Tekom leta se je za izvedbo svojih programov v VIRC-u odločilo nekaj osnovnih in srednjih šol, prav tako tudi nekaj drugih skupin.

Od 25. aprila do 2. oktobra (brez letovanj od 26. junija do 25. avgusta) smo uspeli realizirati 6686 penzionov za 1973 oseb. Odstopanje od načrtovanega je pri penzionih pri prvomajskih paketih za individualne goste, kjer je bilo realizirano samo 441 penzionov od načrtovanih 600. Gostov je bilo sicer 145, kar je več od načrtovanih 120.

To pomeni, da smo višjo realizacijo dosegli pri organiziranih skupinah, ki pa so koristile manj oskrbnih dni oz. bivali manj dni, kot smo načrtovali.

Rezultati kažejo, da je bilo število gostov za 23% višje od načrtovanih, število oskrbnih dni pa za 8,76% višje od načrtovanih.

V primerjavi z letom 2019 je bilo gostov izven glavne sezone za 6,50% več.

Več o poslovanju VIRC-a še v XIII. poglavju tega poročila.

DMZ POHORJE

Rezultati na DMZ Pohorje so vsa leta žal bistveno slabši kot v VIRC-u, od leta 2022 pa se soočamo z več sočasnimi drugimi problemi. Konec septembra 2022 je sodelovanje odpovedal oskrbnik doma, katerega smo že sicer zaposlovali kot pogodbenega sodelavca, upokojenca. Glede na že povišane stroške poslovanja ter napovedi za zvišanje cen vseh energentov, obenem pa še ob slabem povpraševanju po namestitvah v domu, smo se ob izkušnjah glede zasedenosti doma v zimski sezoni, odločili, da dom v začetku oktobra začasno zapremo in do začetka letovanj v juliju 2023 nismo sprejemali gostov.

Konec leta 2022 je bila objavljena naša namera za oddajo doma v najem, ki pa se ni uspešno zaključila, saj najemnika nismo uspeli pridobiti. Ideja pa je bil, da bi odvisno od interesa potencialnih najemnikov, z njimi sklenili dogovore, kako lahko ponujamo pohorske kapacitete tudi mi. Najemnikom bi lahko ponudili svoje izkušnje in razpoložljive vire za izvajanje programov, kot so šole v naravi, tabori za nadarjene, projektni dnevi.

Po neuspešnem postopku oddaje doma, smo se odločili, da bi dom obratoval vsaj v poletnih mesecih in smo objavili razpis za novega upravnika. Upravnika smo zaposlili v mesecu juniju, prvi skupini, ki jih je oskrboval, pa sta bili obe izmeni v okviru naših letovanj.

Vendar se sodelovanje z novim upravnikom ni uspešno zaključilo in po težavah v obeh pohorskih izmenah smo sodelovanje z njim po zaključenem poskusnem obdobju sporazumno prekinili.

V pomoč, kot pogodbeni sodelavec, je spet priskočil nekdanji, upokojeni oskrbnik. V jesenskih mesecih smo potem sprejeli 4 skupine stalnih gostov iz preteklih let in izvedli novoletni tabor v času novoletnih počitnic.

Za leto 2023 nismo posebej načrtovali števila gostov in penzionov, saj v času priprave programa dela postopek oddaje še ni bil zaključen in nismo vedeli, kako bo dom posloval.

Nekaj povpraševanja organizirani skupin je kljub temu bilo, saj so stalni gostje še vedno upali, da bo dom posloval. Gre predvsem za različna društva, ki jim odgovarja lokacija, dostopnost in ustrezen prostor za njihovo dejavnost. Razlog je tudi višja cena prevozov, ki je za skupine iz Podravja za Pohorje bistveno cenejši kot za druge dele Slovenije.

Poleg naših dveh 11-dnevnih izmen letovanj v juliju in avgustu, smo uspešno izvedli še 5-dnevni novoletni tabor. Med novoletnimi počitnicami smo s sredstvi, ki smo jih pridobili na internem razpisu ZPMS, izvedli tabor za 33 otrok iz socialno ogroženih družin.

Od zunanjih skupin smo gostili 4 društva, ki so svoje dejavnosti izvajali čez vikende. Skupaj je bilo 109 gostov, realiziranih je bilo 236 penzionov oz. polpenzionov.

Skupaj z letovanji, taborom in zunanjimi skupinami je bilo 279 gostov, od tega 172 otrok in 107 odraslih. Realiziranih je bilo 1708 penzionov in polpenzionov.

Tudi o DMZ obširneje poročamo v XIII. poglavju tega poročila.

XI. MEDNARODNO SODELOVANJE

Že jeseni 2021 smo bili povabljeni kot partnerji k oddaji prijave na mednarodni projekt SETCOM - Podporna okolja za spodbujanje prečnih kompetenc v vzgoji in izobraževanju, katerega nosilec je Univerza v Mariboru. Projekt je bil uspešen na razpisu in je pričel z izvajanjem 1. 7. 2022. Projekt SETCOM sofinancira Norveška s sredstvi Norveškega finančnega mehanizma v višini do 499.409 EUR in bo trajal dve leti oz do 30. 4. 2024. Strokovna sodelavka ZPM Maribor v projektu je Urša Žiger. **Partnerji v projektu SETCOM so:** UM (Pedagoška fakulteta, Filozofska fakulteta, Fakulteta za naravoslovje in matematiko, Karierni center, Služba za razvoj in podporo izobraževanju in študiju), Mestna občina Maribor, Srednja ekonomska šola in gimnazija Maribor, OŠ Draga Kobala Maribor, OŠ Dušana Flisa Hoče (Vrtec Hoče in Rogoza), Andragoški zavod Maribor – Ljudska univerza Maribor, Zveza prijateljev mladine Maribor in NORD University, Faculty of Education and Arts (UNORD). UM in UNORD sta temeljni instituciji za izobraževanje učiteljev z vzpostavljeno infrastrukturo za zagotavljanje trajnosti.

Splošni cilj projekta SETCOM: zapolniti vrzeli med strateškimi dokumenti in empiričnimi raziskovalnimi spoznanji o prečnih kompetencah pedagoških delavcev.

Specifični cilji projekta SETCOM pa so: razvijanje socialnih in emocionalnih kompetenc, razvijanje pismenosti na področju umetne inteligence in vzpostavitev trajnostno usmerjenega kompetenčnega centra.

Ciljne skupine v projektu SETCOM so: visokošolski učitelji na pedagoških študijskih programih, študenti pedagoških študijskih smeri, pedagoški delavci na področju predšolskega, osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja, izobraževanja odraslih ter neformalnega izobraževanja, administrativni delavci, posredno bodo naslovljeni prav tako otroci, učenci in dijaki v partnerskih institucijah (kot je na primer ZPM Maribor).

V letu 2023 smo sodelovali v vseh predvidenih in izvedenih aktivnosti projekta.

Temeljne dejavnosti v projektu SETCOM so: redna pedagoška srečanja razvojnih timov (vzajemno učenje), v letu 2023 je bilo izvedenih pet srečanj; razvoj in implementacija izobraževalnih modulov ter prenos spoznanj v prakso, kar uresničujemo s pomočjo pedagoških srečanj, projektnih sestankov (pet sestankov) in izobraževalnih modulov (štiri srečanja). Urša Žiger in Alenka Tršavec sta se maja udeležili študijskega obiska na Norveškem. Sekretar Božo Raušl se udeležil sestankov projektnega sveta. Za sodelavce ZPM smo meseca oktobra pripravili strokovno ekskurzijo, katere poudarek je bil na umetni inteligenci, saj so to znanja in vsebine, ki zaposlenim niso tako blizu ali sploh niso.

Z delavnico humanoidne robotike smo želeli zaposlene spodbuditi, da razmišljajo izven ustaljenih okvirjev, ko gre za uporabo robotov v naši družbi.

Učinek projekta bo: dvig socialno emocionalnih kompetenc in pismenosti na področju umetne inteligence, razvito podporno okolje za prenos dobrih praks in izboljšano institucionalno sodelovanje na vseh ravneh izobraževanja (formalnega in neformalnega) tako na nacionalni kot na meddržavni ravni.

V projektu se osredotočamo na razvijanje dveh sklopov kompetenc in spretnosti: socialno-emocionalnih spretnosti ter razvijanje digitalnih kompetenc. V prvem sklopu predvsem na vključevanje pristopa socialno-emocionalnega učenja. V drugem sklopu pa na pismenost s področja umetne inteligence in spretnosti kritičnega pristopa k uporabi tehnologije umetne inteligence v vzgojno-izobraževalnem procesu.

K sodelovanju v projektu v okviru izobraževalnih modulov smo povabili pedagoške delavce iz vrst naših prostovoljcev, ki so lahko pridobivali nova znanja v okviru izobraževalnih modulov. Odzvalo se je 10 prostovoljcev, 3 so se redno udeleževali srečanj, ostali so prejeli vsa gradiva.

XII. PODPORNİ PROGRAMI ZA OTROKE, MLADOSTNIKE IN DRUŽINE

PRAZNOVANJE ROJSTNIH DNEVOV

V letu 2023 smo v Domu ustvarjalnosti mladih izvajali praznovanja rojstnih dnevoV za otroke. Pri praznovanju je poudarek na skupni igri, druŹabnosti in razvijanju gibalnih spretnosti – plesu. Mladi slavljenci so tudi ustvarjali v delavnicah. PribliŹana jim je bila ideja, da je darilo, ki ga naredimo sami, tudi lahko uporabno, lepo, predvsem pa podarjeno iz srca.

Izvajalci programa so bili prostovoljci. Trudimo se, da jih za to delo dodatno usposabljamO. Komercialni, konkurenčnih programi so za mnoge finančno nedostopni, tako da ima naš program svoje stalne obiskovalce. Vztrajamo pri izvedbi le-tega, saj tako omogočamo tudi manj situiranim druŹinam moŹnost praznovanja izven doma. Hkrati pa ustreŹemo tudi tistim, ki se zavedajo, da potrošniško naravnana ponudba ni nujno najkvalitetnejša in se odločajo za obisk pri nas, ker lahko otroci tukaj svoj rojstni dan preŹivijo ustvarjalno.

Koordinatorica programa: Kornelija Kaurin

SKLAD IN PROGRAM OMOGOČIMO SANJE

Ta program smo uvrstili v to poglavje, ker sodi med programe, kjer Źelimo pomagati tistim druŹinam v socialni stiskah, katerih otroci imajo posebne sposobnosti, potenciale, so nadarjeni. Program bi lahko umestili tudi v poglavje Šola ob šoli, saj je delno vezan tudi na šolo, šolske svetovalne sluŹbe ter postopke, ko pri otrocih sistematično prepoznajajo nadarjenost in jih tudi temu primerno pomagajo usmerjati.

Namen projekta Omogočimo sanje je razvijati sposobnosti otrok, ki izkazujejo izjemne potenciale, motivacijo in interes na izbranem področju, še posebej tistim otrokom, ki so iz socialno šibkih druŹin in tako nimajo sredstev, da bi to svojo nadarjenost razvijali.

Zavedamo se, da bodo nadarjeni otroci dosegali izjemne rezultate le, če bodo ustvarjalni, motivirani in bo njihovo okolje spodbudno. Ne Źelimo, da bi otroci ostali neopaŹeni in morda z nizko samopodobo ter njihovi potenciali nerazviti. Izobrazba staršev, socialno-ekonomski poloŹaj druŹine in okolje močno vplivajo na celostni razvoj otrok, zato je pomembno, da tistim, ki imajo potencial in hkrati nimajo spodbudnega okolja, pomagamo uresničiti njihove interese. Pri projektu gre za naloŹbo v prihodnost – vsakega posameznika in vseh nas.

Da bi uresnili zastavljene cilje, imamo ambicijo vsako leto razpisati štiri do do šest tematskih taborov za nadarjene učenice. Ambicijam v letih 2020 do 2022 nismo zadostili, ustavila nas je situacija z epidemijo Covid-19.

Po treh letih smo znova pripravili tematski tabor v času poletnih počitnic. V drugi polovice prve izmene v Poreču smo pripravili tematski tabor z dvema vsebinama.
Izpeljane dejavnosti:

Po treh letih smo znova pripravili tematski tabor v času poletnih počitnic. V drugi polovice prve izmene v Poreču smo pripravili tematski tabor z dvema vsebinama.

NAZIV TABOR	TERMIN	LOKACIJA	strokovni vodja	pedagoški vodja	spremljevalci
Logika na prostem	1. – 5. 7. 2023	VIRC Poreč	Nina Kotnik	Sara Irman Kolar	Miha Janežič, Aleš Čeh
Likovno ustvarjanje			Sara Irman Kolar		

NAZIV TABORA	število udeležencev	samoplačnik	subvencija OS	popolna subvencija
Logika na prostem	20	5	14	1
Likovno ustvarjanje	4	2	1	1
SKUPAJ	24	7	15	2
subvencija			17 udeležencev	

Še vedno smo ohranili delo v manjših skupinah, saj lahko na ta način zagotavljamo kvalitetno, predvsem pa poglobljeno delo ter se lahko posvetimo prav vsakemu udeležencu.

Za tabor sta bila izvedena dva pripravljalna sestanka s spremljevalci in po taboru še evalvacijsko srečanje, udeleženci so izpolnili ankete, ki kažejo na veliko zadovoljstvo tako z vsebino kot tudi z izvajalci na taboru (tako strokovni del, kot tudi ves ostali program).

Po taboru smo udeležencem posredovali tudi fotografije iz tabora, redno smo na Facebook kanalu VIRC Poreč objavljali utrinke, podobno kot to počno tudi izmene.

Zaradi okrnjene višine sredstev se letos nismo določili za prijavo na razpis MO Maribor za tabore.

Za potrebe izvedbe taborov se je med letom večkrat sestala tudi strokovna služba ZPM Maribor (sekretar, računovodkinja, predvsem pa vodja referata in koordinatorica).

Za projektne vodje te aktivnosti je bila v letu 2023 imenovana Urša Žiger, koordinatorica dejavnosti ZPM Maribor.

Koordinatorica programa: Urša Žiger

HUMANITARNA DEJAVNOST

Za izvajanje humanitarne dejavnosti v letu 2023 je ZPM Maribor ponovno dajala suport neposredno DPM Maribor, enemu od članov zveze. Druge humanitarne aktivnosti zveze, so izvedene neposredno v sklopu drugih programov ZPM Maribor in jih v tem poglavju posebej ne izpostavljam (TOM, prostori za ukrajinske aktivnosti, Pomežik soncu, novoletna obdaritev otrok, skladiščenje, strokovna pomoč...).

Od leta 2022 se DPM Maribor, ki je tudi društvo s prizanim statusom humanitarne organizacije, samostojno prijavlja na javni razpis MOM - za sofinanciranje humanitarnih organizacij. Več let do takrat, je bila ZPM Maribor prijavitelj humanitarnih dejavnosti v mariborski mreži prijateljev mladine, individualni izvajalci pa so bili v največji meri v DPM Maribor. O svojem delu DPM Maribor poroča neposredno sofinancerjem, navznoter v društvo, na svojem občnem zboru. O tem poročamo še v poglavju XIV.

DPM Maribor nima zaposlenih ; operativno humanitarno delo izvaja povsem na prostovoljski bazi. ZPM Maribor je v letu 2023 dajala podporo društvom, predvsem DPM Maribor. Brez

participacije pri stroških tako DPM koristi prostore za skladiščenje, za sestanke, za delo s strankami, družinami in za društveno delo v DUM-u. Ena sodelavka referata za letovanja je ponovno opravljala pomembno delo za društvo, vso knjigovodsko in računovodsko delo za društvo. Ob tem pa pogosto vodil administracijo in sprejema telefonske klice. Informacije in usmerjanje pomoči potrebnih družin, so izvajali tudi drugi delavci in prostovoljci ZPM Maribor. V sodelovanju ZPM Maribor in DPM Maribor je v letu 2023 tekla ena večjih akcij zbiranja pomoči za dva prostovoljca iz letovanj, katerima so avgustovske poplave zelo poškodovale novi dom, v katerega bi se naj preselila nekaj dni po vrnitvi iz prostovoljskega dela v VIRC Poreč.

Z zbranimi sredstvi je bil poplavljeni novi dom in nova oprema njunega doma uspešno in lepo saniran.

ZPM Maribor je v letu 2023 dajala podporo, možnost popolnoma uporabe prostora tudi drugim uporabnikom, ki bi lahko bili upravičeni do tega (zagovorniki Glas otroka, anonimni alkoholiki, šola za starše...).

Če je bila ob izvajanju katerega od drugih programov zaznana stiska v kakšni družini z otroci, je bilo staršem pogosto svetovano, kje lahko dobijo, pomoč, kako jim lahko pomagajo pri DPM.

VEČGENERACIJSKI CENTER ŠTAJERSKA

Septembra 2021 so se zaključile dejavnosti ZPM Maribor v okviru 5-letnega projekta Večgeneracijski center (VGC) Štajerska. Projekt je razpisalo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in je bil sofinanciran iz evropskih sredstev (Evropski socialni sklad). Vodilni partner in prijavitelj projekta je bil Dom Danice Vogrinec Maribor, partnerji pa smo bili ZPM Maribor, Zavod Antona Martina Slomška in Ozara ter kot pridružena partnerja še Andragoški zavod Maribor in Center za pomoč na domu. Dejavnosti so se odvijale na lokacijah partnerjev in v devetih sosednjih občinah (Rače-Fram, Starše, Lenart, Miklavž, Ruše, Lovrenc na Pohorju, Kungota, Šentilj).

V letu 2022 in 2023 posebnih outputov iz programa ni bilo, delno tudi zaradi posledic epidemije Covid 19. Vodilni partner, katerega glavna dejavnost je delo za starostnike, je obljubil sklic vseh partnerjev, do katerega žal sicer ni prišlo. ZPM Maribor je ohranila stike z vsemi partnerji (Andragoški zavod- projekt PUM, Center za pomoč na domu- priprava Strategije socialnega varstva MOM za obdobje do 2030, Ozaro- vključevanje invalidov in mladostnikov z motnjami v duševnem zdravju, Dom Danice Vogrinec- večgeneracijsko sodelovanje), kot tudi lokalnimi skupnostmi, ki so podpirale VGC Štajerska.

Ideje, ki smo jih razvili v VGC, velja ohraniti. Počakati velja na razpis MDDSZ, ki so ga obetali v letu 2023. Če bi razpis pomenil priložnosti, da lahko vsa nekateri partnerji nadaljujemo, bi bilo škoda ne poskusiti.

Ideja se tak prenaša v let 2024.

JAVNA DELA

ZPM Maribor že vrsto let izvaja program Javnih del (v nadaljevanju JD). Brezposelne osebe so tako vključene v več naših programov, ki jih brez te podpore ne bi mogli izvajati v taki meri, kot jih sedaj. Že krčenje števila javnih delavcev glede na število zaposlenih v organizaciji v prejšnjih letih, je močno načelo planiranje in tudi realizacijo programov ZPM Maribor.

Kljub vsem prednostim, pa programi JD prinašajo tudi stroške, ki jih mora pokrivati naša organizacija, saj vseh naročnik (ZRSZZ) in nosilec javnega interesa (MO Maribor) ne prevzemata, na primer regres za letni dopust, stroški opravljanja usposabljanja za varnost pri delu, dnevnice, usposabljanja, oprema za varno delo.

V celoti gledano, je izvajanje tovrstnih programov družbeno koristno, za izvajalca pa referenčno in delno obremenjujoče, saj je potrebno delovne procese (kadrovske službe, računovodstvo, vodenje in upravljanje) prilagoditi.

V letu 2023 smo iz razpisa za programe Javnih del uspeli pridobiti sofinanciranje za 5 delavcev v treh programih:

- POMOČ PRI IZVAJANJU PROGRAMOV ZA MLADE (2 osebi – pomoč v programu ustvarjanje v DUM-u, 1 oseba za izvajanje programa INFO-dum)
- POMOČ PRI IZVAJANJU PROGRAMOV ZA OHRANJANJE ZDRAVJA in REHABILITACISJKIH PROGRAMOV (svetovalec TOM, 2 osebi).

Niso pa bili vključeni sofinancirani za celo leto, razen programa za informiranje v INFO-DUM-u.

TOM - za obe osebi šele od 1. aprila dalje, za pomoč v ustvarjalnih delavnicah pa vsaka oseba za 10 mesecev.

PROGRAMI ZA MENTORJE INTERESNIH DEJAVNOSTI IN NEFORMALNO IZOBRAŽEVANJE

V letu 2023 smo nadaljevali z usposabljanji delavcev strokovne službe, delavcev iz javnih del ter vseh prostovoljcev (tudi prostovoljcev- vodij prostovoljskih aktivnosti). Aktivno smo vodili dialoge in širše sestanke z vodji prostovoljcev in spremljevalcev na letovanjih, še dodatno pa z vodji zdravstvenih ekip letovanj.

Vodstvo aktiva vzgojiteljev je bilo ponovno aktivnejši organ prostovoljcev v okviru ZPM Maribor. Tej skupini prostovoljcev, ki so se ji pridružili tudi vodje letovanj, izražamo največjo zahvalo, saj so bili prav oni zelo zaslužni, za dobro organizirano in izvedeno letovanje.

Poudarimo lahko ponovno dobro sodelovanje vodstva aktiva vzgojiteljev s komisijo za letovanja, pa tudi z Nacionalnim odborom za prosti čas in letovanja pri ZPMS, ki je v letu 2023 dvakrat organiziral usposabljanje za vodje letovanj. Naši pedagoški vodje in pomočniki so se udeležili seminarjev aprila v Umagu in oktobra v Kranjski gori.

V mesecu januarju smo imeli potrjena vodstva počitniških izmen za letovanja in pripravljen program izobraževanj. Z vodstvom aktiva vzgojiteljev, komisijo za letovanja in pedagoškimi vodstvi smo konec maja v Mariboru izvedli celodnevni posvet glede organizacije in izvedbe letovanj.

Nadaljevali smo sodelovanja z Društvom psihologov UM, ki nam je pomagalo pri zagotavljanju primerne kadra za vzgojitelje za psihosocialno podporo, ki so od leta 2021 del izmen na letovanju v Poreču.

Program usposabljanja vzgojiteljev začetnikov je bil izveden v mesecu juniju v DUM-u, o čemer je že opisano v poglavju IX..

V strokovni službi in javnih delih pri ZPM Maribor smo se v letu 2023 spet usposabljali za povsem formalne zadeve (varstvo pri delu, požarna varnost) in projektne zadeve (o čemer podrobneje poročamo pri posameznih programih). Sodelavce smo pošiljali na seminarje z aktualnimi vsebinami. Na področju neformalnega izobraževanja smo na tipičnih strokovnih

področjih umeščali v usposabljanja tiste ključne sodelavce, ki se ukvarjajo s projekti ali programi (vodenje prostovoljcev, priprave projektov, mladinsko delo).

V letu 2023 je pet kolegic, zaposlenih pri ZPM Maribor na delovnih mestih koordinator dejavnosti oziroma vodja referata pridobilo nacionalno poklicno kvalifikacijo (NPK) MLADINSKEGA DELAVCA. Ponosni smo na to, predvsem pa smo zadovoljni, da je Ljudska univerza Ormož, ki za področje Podravja izvaja izobraževanje/ usposabljanje za to NPK, pri vseh kolegicah prepoznala takšne kompetence v izkušnjah, da posebnih izobraževan niso rabile obiskovati. To namreč pomeni, da smo že prej bili strokovnjaki za področje dela z mladimi in da naše dobre prakse pomenijo tudi visoko strokovnost. Nacionalno poklicno kvalifikacijo – Mladinski delavec so pridobile Tadeja Dobaj, Kornelija Kaurin, Monja Urbič, Marina Škrubej in Urša Žiger.

Mladi za napredek Maribora:

V letu 2023 je koordinatorica programa Urša Žiger izvedla predavanja Kako do kvalitetne naloge v času od oktobra do decembra. Izvedli je 19 predavanj na šolah. Predavanj se je skupaj udeležilo 235 avtorjev in 61 mentorjev. Skupni čas izvedbe predavanj je skoraj 30 ur.

Bralna značka:

Decembra 2023 smo izvedli strokovno srečanje mentoric programa v osnovnih šolah. Srečanja se je udeležilo 18 mentoric, strokovne vsebine so izvajale Mateja Vdovič, Maja Logar in Urša Žiger.

XIII. CENTRI DELOVANJA

1. DOM USTVARJALNOSTI MLADIH (DUM) MARIBOR

Pogodba o brezplačni uporabi stavbe Dom ustvarjalnosti mladih sklenjena med MOM in ZPM Maribor je bila podpisano do konca leta 2023. Konec leta je MOM objavila Namero o oddaji stavbe Razlagova 16 v brezplačno uporabo, na katero se je ZPM Maribor prijavila in bila izbrana.

Pripravljena in podpisana je bila nova pogodba o brezplačni uporabi, tokrat za 2 leti, do konca leta 2025. Nova pogodba nam je močno otežila delo, saj razen programsko povezanih soprobnikov, ne moremo v prostorih omogočati dela drugim uporabnikom.

Žal je stavba DUM je vse bolj dotrajana, potrebna korenite sanacije in MOM ob vseh obveznostih, ki jih ima, vrsto let praktično ni zagotavlja sredstev za obnovo.

Odprtih vprašanj ostaja veliko: povsem dotrajana okna, razpadajoča fasada, sanitarije in vlaga v kleti. Vse naštetu vpliva na posledico, da je DUM energetske izjemno potratna stavba.

Uporabniki na to težko vplivamo, zato nas zaradi režima varčnega ogrevanja, ki ga sami planiramo, včasih tudi zebe. Sanacija sosednje stavbe (SŠGT Maribor) nam ne dovoljuje normalnega dostopa na dvorišče, dvorišče je začasno gradbišče že tretje leto.

Prostore DUM, so ob ZPM Maribor uporabljali izvajalci različnih programov, v katere so bili vključeni otroci in mladina, občasno tudi starejši tudi invalidi in še nekatere skupine, ki jim je potrebno namenjati posebno družbeno skrb.

MO Maribor je zagotovila sanacijo, zamenjavo vseh svetil in elekto omaric v stavbi. Stavbo lahko sedaj, po plati varnosti pred električnim udarom, smatramo za varno. MO Maribor je seznanjena s situacijo in verjamemo, da bodo še naprej, vsaj z manjšimi koraki, odpravljali največje probleme.

ZPM Maribor obravnava DUM kot enega od treh svojih stroškovnih centrov.

V stroškovnem centru DUM je zajeta večina programom ZPM Maribor, razen tistih, ki so vezani na pogodbe, ki jih sklepamo za izvajanje programov na DMZ Pohorje ali VIRC Poreč. Finančni rezultat DUM - je v letu 2023 negativen.

Tukaj moramo pojasniti še, da na ta del poslovanja vpliva tudi dejstvo, da je bil DMZ zaprt pol leta in je za to obdobje s posrednim deležem stroškov dela nekaterih delavcev strokovne službe ZPM Maribor (ki jih je sicer nosil DMZ), bremenjen stroškovni center DUM. Dodatno stroške centra DUM povečujejo stroški dela za štiri mesece ene od koordinatoric dejavnosti (glej opisano pri Ti to zmoreš) in stroški dela tehničnega delavca, ki je nadomestil delvko v bolniškem staležu. Niso zanemarljivi tudi stroški dela javnih delavcev, ki jih ne pokriva ZRSZZ oziroma MO Maribor.

Več o tem pa še v Pojasnilih k računovodskim izkazom za leto 2023.

2. VZGOJNO IZOBRAŽEVALNI IN REKREACIJSKI CENTER (VIRC) POREČ

VIRC je, skladno z našimi načrti, za goste ZPM Maribor pričeti poslovati aprila, ko smo najprej gostili udeležence nagradnega izleta v okviru programa Mladi za napredek Maribora in nadaljevali s prvomajskimi paketi za družine, posameznike in manjše skupine, predvsem prostovoljce in prijatelje ZPM Maribor. Za mesec maj smo se še dogovarjali z nekaj skupinami, predvsem srednjimi šolami, za mesec junij in september pa smo imeli podpisane pogodbe za izvajanje šol v naravi.

Podrobneje je o obdobju izven poletne sezone poročano v poglavju Šola ob šoli oziroma o sezonskih gostih v poglavju letovanja.

Realizacija letovanj je bila po obsegu gostov sicer manjša kot v letu 2022, vendar smo s sezono še nekako. Število otrok, letujočih z ZPM Maribor, je bilo 1569, kar je za 6,72% nižje kot v lanskem letu (113 otrok manj).

Plan, da bi dosegli realizacijo iz lanskega leta 2022, ko je bila realizacija letovanj v okviru ZPM Maribor najvišja po letu 2019, ni bil realiziran. Smo pa ponovno nekoliko presegli realizacijo iz leta 2019.

Realizacija skupaj z gostujočimi skupinami je bila 1681 otrok (ZPM Maribor 1569 otrok in gostujoče skupine 112 otrok), kar pomeni za 1,37% oz. 23 otrok višja kot leta 2019 (1428 otrok in 230 udeležencev gostujočih skupin, skupaj 1658 otrok).

Število gostov in penzionov izven glavne sezone letovanj lahko ocenimo kot dobro. Planiranje in dejanske rezervacije so bile za leto 2023 vzpodbudne, želja je bila realizacija iz leta 2019, ko je bilo v VIRC-u izven glavne sezone 1845 gostov.

Od 25. aprila do 2. oktobra (brez letovanj od 25. junija do 24. avgusta) smo uspeli realizirati 6686 penzionov za 1973 oseb, kar je v primerjavi z lanskim letom za 2,29% več penzionov (lani 6533) in 3,4% več oseb (lani 1906).

Število gostov je bilo za 23% višje od načrtovanih, število oskrbnih dni pa le za 8,76% višje od načrtovanih. V primerjavi z letom 2019 je bilo gostov izven glavne sezone za 6,49% več.

Za izvajanje operativnih nalog in vzdrževanja v VIRC so skrbeli delavci delovne ekipe zaposlene v našem VIRC d.o.o. v začetku leta še pod vodstvom upravnice Anamarie Matošević. Zaradi njene daljše bolniške odsotnosti pa je v mesecu juniju vodenje prevzel naš upokojeni upravnik Stanko Slunjski.

O kadrovskih zapletih v VIRC-u je prav tako že poročano v začetku poročila (Splošni del, kadrovske zadeve), zato na tem mestu le na kratko:

V VIRC-u je bila v letu 2023 ekipa kombinirana iz redno in sezonsko zaposlenimi sodelavci. Težave s kadrom ostajajo, pomanjkanje kadra velja za vse profile. Kuhinjo centra je zato v letu 2023 ponovno vodila naša upokojena glavna kuharica, ki je dobila pomoč v kuharici iz Varaždina in v sezonskih delavkah. V centru so pomagale tudi posojene agencijske delavke iz Ukrajine in študentje/dijaki. Velika težava pa je bila tudi odsotnost hišnika.

Preko podjetja VIRC d.o.o. smo v letu 2023 izvedli še zadnjo fazo adaptacije spalnih objektov. Po testnem objektu Kekec v letu 2021 in objektih Pionir in Ciciban v letu 2022, je bila v letu 2023 zaključena še obnova objekta Mojca.

Za začetno sezonsko obratovanje v letu 2023 je ZPM Maribor VIRC-u d.o.o. posodila likvidnostna sredstva. Prav tako je bilo posojilo dano za izvedbo adaptacije, delno pa je ZPM Maribor zagotovila sredstva že z dokapitalizacijo podjetja VIRC d.o.o. v letu 2022.

Obisk gostov, ki jih na koriščenje storitev centra VIRC napoti ZPM Maribor je bil v 2023 umeščen v alotmajski pogodbi med ZPM in VIRC d.o.o.. Ob izteku sezone sta bila partnerja soglasna, da odstopanj, ki bi zahtevale korekcije alotmajske pogodbe, ni bilo.

Nadzorni odbor VIRC d.o.o. se je uradno sestel enkrat v Poreču, vmesno obveščanje je potekalo elektronsko. Predsedstvo ZPM Maribor, v funkciji skupščine podjetja, se je o vlaganjih, o adaptaciji in izboru izvajalca seznanjalo na svojih sejah.

NO VIRC d.o.o. je potrdil Poslovno poročilo o delu VIRC d.o.o. leta 2022 in oblikoval smernice poslovanja do konca leta 2023 ter v letu 2024. Predsednica NO je med letom opravila tri obiske in razgovor z upravo oziroma vodstvom centra; z direktorjem sta vseskozi sodelovala.

Navadno poročamo o poslovanju centra VIRC na način, da posebej obravnavamo poslovni uspeh ZPM Maribor povezan s centrom VIRC pri poslovanju preko zveze iz Slovenije in posebej poslovni uspeh našega hrvaškega podjetja VIRC d.o.o.. Na tem mestu zapišemo le, da sta oba rezultata pozitivna, več o tem pa v Pojasnilih k računovodskim izkazom za leto 2023.

3. DOM MILOŠA ZIDANŠKA (DMZ) POHORJE

Kot že poročano, je bil DMZ zaprt od meseca januarja do julija 2023. Po odhodu dolgoletnega oskrbnika spomladi leta 2020, smo zaposlili novega. Deležen je bil usposabljanja za varno delo, naučen rokovanja s specifičnimi napravami na domu), spoznal je delovne procese in razpoložljivi kader. Novi sodelavec se je v nadaljevanju leta moral spopadati s Covidom, novo službo, odstonostjo skupin na DMZm nakar je v jeseni 2020 podal odpoved in zaključil z delom 31.12.2020.

ZPM Maribor je, tako nato ob poteku in po izteku Covid epidemije povabila nazaj na delo nekdanjega oskrbnika, upokojenca Marjana Štajmeca. Štajmec je ob iztekanju let 2022 napovedal, da bi dokončno prenehal. Začasno, pogodbeno skrb, za zimovanje objekta je prevzel partner ene od strokovnih delavk ZPM Maribor.

V začetku leta 2023 je bila javno objavljena namera za oddajo DMZ Pohorje v najem, vendar najemnika nismo uspeli pridobiti. Na naš poziv in objave nismo dobili nobene resne ponudbe. Zato je predsedstvo ZPM Maribor sklenilo, da ponovno poskusimo za določen čas zaposliti oskrbnika, tako da izvedemo vsaj poletno sezono letovanj in jesenski del poslovanja. Da je bil dom zaprt se je močno poznalo na stavbi in okolici stavbe.

Objavili smo razpis za zaposlitev novega upravnika. Prijav je bilo kar nekaj, vendar v glavnem nekompetentne. Kljub vsemu opravljen izbor in nato smo novega upravnika zaposlili v zadnji tretjini meseca junija. Tudi on je bil deležen usposabljanja za varno delo, naučen rokovanja s specifičnimi napravami na domu), spoznal je delovne procese in razpoložljivi kader. Tudi njega je pomagal v delo uvajati nekdanji oskrbnik, Štajmec.

Zaposlitev novega upravnika se ni ugodno zaključila, sodelovanju z njim smo se že pred iztekom poskusnega obdobju odpovedali. Dosežen je bil sporazum o prekinitvi delovnega razmerja.

Za občasno, upokojenško oskrbniško delo smo spet prepričali Štajmca in tako smo v jesenskih mesecih sprejeli 4 skupine stalnih gostov iz preteklih let in izvedli novoletni tabor v času novoletnih počitnic.

Za leto 2023 nismo posebej načrtovali števila gostov in penzionov, saj v času priprave programa dela postopek oddaje še ni bil zaključen in nismo vedeli, kako bo dom posloval.

Skupaj smo gostili 4 skupine društev, ki so izvajale programe za otroke in mladostnike, medgeneracijske programe ali svoje priprave.

Gostov je bilo skupaj 109 (24 otrok in 85 odraslih), realiziranih penzionov pa 236.

V okviru letovanj smo ponovno izvedli 2 uspešni izmeni, v katerih je skupaj letovalo 115 otrok (66 v 1. izmeni in 49 v 2. drugi izmeni). Poleg tega smo s sredstvi, ki smo jih pridobili na internem razpisu ZPMS, med zimskimi počitnicami organizirali tabor za 33 otrok iz socialno ogroženih družin. Skupaj je bilo 170 udeležencev (148 otrok in 22 odraslih), realiziranih je bilo 1472 penzionov.

Realizacija 1708 penzionov je za 43,76% nižja od lanskega leta (lani 3037). Skupaj je bilo 279 gostov, 61% manj kot lansko leto (lani 715), od tega 172 otrok (lani 543) in 107 odraslih (lani 172).

Natančnejša analiza rezultata poslovanja v letu 2023 je organom upravljanja na razpolago. Izguba v poslovanju doma je bila res pričakovana, ponovno napovedana in posledično planirana. Tega smo se zavedali že ob napovedanih podražitvah energentov in kadrovskem problemu. Ob izteku poslovnega leta je rezultat seveda negativen, tudi o tem natančneje v Pojasnilih k računovodskim izkazom.

Je pa izguba nekoliko manjša kot v minulih letih, saj med stroških centra ni celoletni delež stroškov dela drugih sodelavcev ZPM Maribor, ki posredno bremenijo tudi DMZ. Dokler je bil dom zaprt (prvih 6 mesecev) so bili ti stroški razporejeni na centra DUM in VIRK, po ponovni aktivaciji doma, pa so bili ti stroški spet preneseni na DMZ, do zaprtja 31. decembra 2023.

Ob opisanih težavah se ZPM Maribor v povezavi z lastništvom DMZ in parcel ob domu srečuje še s povsem pravno formalnimi zadevami, napovedujemo pa tudi sodni spor. Namreč :

Ob procesiranju nekaterih postopkov povezanih z DMZ smo bili s strani notarke opozorjeni, da je formalno vpisani lastnik v zemljiški knjigi ena od predhodnih, po imenu drugačnih zvez prijateljev mladine, kot je naziv Zveze prijateljev mladine Maribor sedaj. Po predložitvi naših dokazov je bila notarka je bila pripravljena zadevo ob pomoči našega odvetnika uskladiti pred sodiščem, ki pa je uskladitev zavrnilo.

Uskladitev smo nato prepustili našemu odvetniku. Ta se prav tako srečuje s formalno pravnimi postopki, komentarji na strani UE Maribor in tudi zemljiškoknjžnega oddelka pristojnega sodišča. Trenutno kaže, da bomo lastništvo in posest morali dokazovati z drugimi posrednimi dokumenti, saj v arhivu ZPM Maribor ne najdemo vseh dokumentov izpred leta 1990.

Avgusta 2023 smo na ZPM Maribor prejeli tudi pisanje Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS, ki želi, da ZPM Maribor prenese pravno in formalno parcele ob domu, saj da naj bi bil do njih upravičen sklad ne pa ZPM Maribor.

Predsedstvo ZPM Maribor je o zadevi razpravljalo oktobra 2023 v prisotnosti našega odvetnika in odločili smo se, da pogodb, ko t jih je ponudil sklad ne podpišemo. Razprava na predsedstvu je bila, da naj o zadevi po potrebi odloča sodišče. Skladu smo poslali pojasnilo, da pogodb ne bomo podpisali, poročali o naših vlaganjih, objektih, ki so postavljeni na teh parcelah, ter posesti, ki jo dokazujemo tudi z izpisi GURSa, kjer so podatki drugačni kot v zemljiški knjigi.

Predsedstvo je na isti seji odločilo, da poskusimo preko zimske sezone 2023/2024 na domu poslovati na način kombiniranja delovne ekipe delavcev zaposlenih pri ZPM Maribor (kombinacija dela hišnik DUM / oskrbnik DMZ) in upokojenecv, s katerimi sodelujemo na DMZ. Potem, ko je sredi decembra oskrbnik Štajmec ponovno sporočil, da sam z gosti ne more poslovati, se je vodstvo ZPM Maribor na predlog sekretarja odločilo, da dom preko zime zapremo in poskusimo do spomladi najti neke rešitve.

XIV. ORGANIZIRANOST

ORGANI

V letu 2023 smo izvedli dve seji skupščine in sicer meseca julija redno sejo in korespondenčno, meseca oktobra. Skupščina se je na redni seji seznanila s Poročilom o delu ZPM Maribor v letu 2022, s poročilom nadzornega odbora ZPM Maribor in Poročilom neodvisnega revizorja. Potrdila je rezultat za leto 2022. skupščina se je seznanila tudi s Programom dela ZPM Maribor za leto 2023 in z delom posameznih društev, članov ZPM Maribor.

Na korespondenčni seji, 8. novembra, je bila skupščina soglasna, da se v častno članstvo ZPM Maribor sprejme Jožico Mikić Horvat.

Nadzorni odbor se je sestel enkrat, potem, ko je bilo izdelano poročilo neodvisnega revizorja. Revizorjevo poročilo je NO posredoval skupščini in podal predsedstvu zveze predlog, da je smiselno in potrebno ustrezno vzdrževati in negovati VIRC, saj je to center, ki zvezi prinaša dodatne potrebne vire, s katerimi se razvijajo in podpirajo tudi drugi programi. NO je mnenja, da je smiselno v VIRC-u opraviti skupno srečanje vseh članov predsedstva ZPM Maribor, nadzornega odbora podjetja VIRC d.o.o. in NO skupščine ZPM Maribor, kjer se lahko oblikujejo vizije, smernice razvoja.

Predsedstvo ZPM Maribor se je sestalo petkrat, od tega enkrat korepondenčno in enkrat na izredni seji. Avgustovska, 8.korespondenčna, seja je obravnavala predlog povišanja plač delavcev ZPM Maribor, potrjevala je zaključni račun VIRC d.o.o. in potrdila predlog ene spremembe akta o sistemizaciji (delovno mesto v DUM za določen čas).

Na izredni 9. seji v oktobru smo obravnavali zahtevo in obvestila Sklada kmetijski zemljišč in gozdov R Slovenije v povezavi s parcelami ob Domu Miloša Zidanška, podali Usmeritve za poslovanje DMZ - v sezoni zima, pomlad 2023/2024 in se dogovorili o Praznovanju 70. obletnice ZPM Maribor in predlogih prejemnikov posebnih priznanj.

6.,7. in 10.seja so bile redne. Na 6. seji je bil usmerjan Program ZPM Maribor za leto 2023, obravnavane kadrovske zadeve (komisije in odbori ZPM Maribor, izvedeni kandidacijski postopki za člane ZPM Slovenije, sklenjena namera za oddajo Doma Miloša Zidanška in odločano o programu Ti to zmoreš. Poročano je bilo o adaptaciji centra VIRC, usmerjene so bile aktivnosti ob. 70 letnici ZPM Maribor in 70 letnici ZPM Slovenije. Odločali smo, s kom izvajati revizija poslovanja ZPM Maribor ter obravnavali delovno pravne pravilnike ZPM Maribor, tudi po zavrnitvi predlaganega akta s strani sindikata.

7.seja je obravnavala Osnutek Program ZPM Maribor za leto 2023, Finančno poročilo ZPM Maribor za leto 2022, delila Informacije o cenah letovanj in cenah storitev centra VIRC ter poročala o aktivnostih ZPM Maribor (priprave skupščina ZPMS, revizija, priprave na poletne programe, 70.obletnica ZPM MB, adaptacija VIRC, oskrbnik DMZ).

Na 10.seji je bil sprejet Poslovnik o delu komisije za priznanja in nagrade ZPM Maribor in Pravilnik o priznanjih in nagradah ZPM Maribor, dogovorjeno je bilo o Praznovanju 70. obletnice ZPM Maribor. Potrjen je bil cenik DMZ, odločitev o povečanju plače delavcev ZPM Maribor, o spremembi koeficienta, ni bila sprejeta. Podano še Poročilo o sklicu izredne seje skupščine ZPM Maribor, o pripravi Zbornika ob 70.obletnici ZPM Maribor. Poročano je bilo o vlaganjih v center VIRC Poreč, o financiranju vlaganj in sprejet sklep o dokapitalizaciji VIRC d.o.o. Predsedstvo je bil obveščeno o izteku pogodbe o brezplačni uporabi stavbe DUM in verjetnemu podaljšanju za obdobje 2024-2028.

Na vseh treh rednih sejah je IO poročal tudi o svojem delu, med dvema sejama predsedstva.

IO ZPM Maribor se je operativno sestel štirikrat. Komisija za letovanje je svoja srečanja izvedla dvakrat, odbor Prežihove bralne značke enkrat, Vodstvo aktiva vzgojiteljev pa trikrat.

Upravni odbor sklada Omogočimo sanje ni izvedel sestanka.

Izvedeno je bilo še eno (dnevno) skupno sobotno delovno srečanje vodstva aktiva vzgojiteljev, komisije za letovanje in vodij letovanj.

Za prostovoljce aktivne v poletnih počitnicah je bilo izvedeno jesensko dvodnevno strokovno srečanje.

Pedagoški timi posameznih izmen na letovanjih so se sestali vsak najmanj po trikrat (skupno več kot 30 krat) izven obdobja samega letovanja.

Strokovna služba je ob vseh sestankih organov ZPM Maribor nudila strokovno pomoč, prostore in organizacijo sestankov.

Predstavniki ZPM Maribor so sodelovali v raznih mestnih in nacionalnih komisijah in odborih. V MOM smo tako sodelovali s službami Mestnega sveta, Varnostnim sosvetom, Svetom za vzgojo in preventivo v prometu, Zavodom za turizem, Zavodom za varovanje okolja, Odborom za socialo, zdravstvo in mladino, Odborom za vzgojo, izobraževanje in šport. Z županom MOM g. Arsenovičem smo se srečali ob priložnostnih dogodkih. Posebnega sestanka z njim ni bilo, ob različnih priložnostih smo sodelovali s predstavniki županovega kabineta.

Skladno vzajemnim potrebam smo se srečevali z direktorji raznih pristojnih mestnih uradov in vodji sektorjev ali referatov, ki so nosilci sodelovanja MOM ali občin z ZPM Maribor.

Na nacionalni ravni so bili naši predstavniki aktivno vključeni v Upravni odbor ZPM Slovenije, Nadzorni odbor ZPM Slovenije, Nacionalni odbor za prosti čas in letovanja, Nacionalni svet TOM telefona, Komisijo za otrokove pravice, Komisijo za socialne zadeve in humanitarne projekte in nekatere strokovne skupine.

Podpredsednica ZPM Maribor Maja Krajnc Ružič je članica v UO ZPMS. Martin Bigec, član predsedstva ZPM Maribor, je od leta 2022 postal podpredsednik ZPM Slovenije in je po svoji funkciji prav tako član UO ZPMS. Predsednica in sekretar ZPM Maribor sta o dejavnostih ZPM občasno obveščala aktiv ravnateljev OŠ in PS OŠ Maribor. En član predsedstva je aktivno sodeloval v razpravah o zdravstvenih letovanjih, tudi na nivoju strokovne komisije za pediatrijo, ena članica predsedstva je hkrati tudi predsednica NO ZPMS. Druge članice in člani predsedstva, sekretar ZPM Maribor in predstavnice strokovne službe ZPM Maribor pa so aktivno sodelovali v raznih ciljnih aktivnostih na področju vzgoje in izobraževanja, ter raziskovalnega in prostovoljskega dela v Mariboru in regiji.

O vsebinah delovanja posameznih organov ZPM Maribor smo predhodno že poročali pri posameznih poglavjih, zapisniki in ostala gradiva so na voljo v arhivu ZPM Maribor.

STROKOVNA SLUŽBA

Kot uvodoma poročamo je bilo v letu 2023 v strokovni službi ZPM Maribor sočasno zaposlenih 10 delavcev za nedoločen čas, ob njih hkrati največ 5 delavcev za določen čas. Dva delavca sta delala za določen čas le krajši čas. Ob koncu leta je bilo zaposlenih 10 redno zaposlenih za nedoločen čas in 1 delavka za določen čas.

Občasno, kot upokojenci, se nam je pridružilo 5 delavcev, pogodbeno. O javnih delih poročamo posebej.

Kot je opisano že na straneh 10 in 11 tega poročila (Splošni del, Kadrovske zadeve) je bilo leto 2023 zaznamovano s fluktuacijami, boleznimi in menjavami sodelavcev. Že tam natančneje poročamo o zapletih in reševanju le-teh. Ponovno še tukaj dodamo, da so se vsi delavci

strokovne službe ZPM Maribor in povezanega centra VIRC morali soočati z s težavami, ki so bile posledice bolezni in poškodb delavcev izven dela, kot tudi bolezni njihovih bližnjih družinskih članov. Dejstvo je namreč, da je bilo ob nenadnih odsotnostih potrebno najti najprej takojšnje notranje rešitve in zatem iskati nove, nadomesten sodelavce.

Delovno skupnost-strokovno službo vodi sekretar zveze, ki ocenjuje:

-da so delavci kompetentni in svoje naloge dobro opravljajo. V strokovni službi smo v letu 2023 spet imeli tri začetnike, sezonsko delavko v referatu za letovanja, oskrbnika na Domu Miloša Zidanška in tehničnega delavca v DUM. Le kolegica v referatu za letovanja je dosegla naša pričakovanja, medtem ko druga dva omenjena delavca za določen čas nista dosegla pričakovanj. Enemu se je iztekla pogodba, z drugim smo sklenili sporazum o prenehanju.

Ena od koordinatoric dejavnosti, je potem, ko smo jo zaposlili za določen čas, dve leti, podala odpoved. Žal smo nanjo polagali veliko upov in smo pred tem z njo sklepali vrsto nekoliko različnih pogodb (projektno delo...), ki so tudi finančno bremenile neposredno le ZPM Maribor.

Po poletnih počitnicah je žal podala napoved o prenehanju delovnega razmerja še druga koordinatorica dejavnosti, ena od ključnih dolgoletnih sodelavk ZPM Maribor, njen odhod je bil zamaknjen v januar 2024.

Delavci-vodje služb, centrov ali referatov so vodili svoje sodelavce na primeren način. Pohvalo velja nameniti vsem vodjem služb in vsem koordinatoricam dejavnosti. Strokovno in suvereno so opravljali svoje delo.

Svoje delo odgovorno in suvereno upravljajo tudi drugi delavci, ki niso na vodstvih mestih. Tudi zanje velja pohvala. Zavedamo se, da prav vsak opravi svoje delo in če iz nekega razloga ni prisoten na delu, pomeni veliko obremenitev tudi za sodelavce. V letu 2023 smo vsi delavci, ob svojem rednem delu, pogosto opravljali še dodatne naloge. Svoje delo smo po potrebi opravljali tudi od doma. Nihče ni odklonil, kar mu je bilo naloženo ali je bil naprošen.

Sodelavci strokovne službe opravljajo ob osnovnih zadolžitvah še občasne projektne naloge. Takšna orientacija je nujna in je posledica večletnih krčitev sredstev, ki smo jih pri ZPM prejeli iz javnega sektorja. Takšno projektno delovanje predstavlja svojevrsten napor, ki se je verjetno izkazal tudi v odpovedih delovnega razmerja, pri obeh opisanih primerih

Pohvala velja ključnim vodjem centrov VIRC in DMZ v letu 2023. Že opisano je težko zbolela upravnica centra VIRC, ki je nato kljub bolezni, samoiniciativno in povsem prostovoljno sodelovala z nami. Njen predhodnik, upokojeni upravnik centra VIRC, se je angažiral in kot pogodbeni sodelavec, upokojenec, pomagal neposredno v centru. Enako moramo pohvaliti pripravljenost upokojenega oskrbnika DMZ, Marjana Štajmca, ki je uvajal novega sodelavca, po njegovem odhodu pa ponovno pogodbeno prevzel oskrbovanje gostov in doma.

Nazadnje pohvalo izrekamo še za pogodbene sodelavce, upokojenca. Ti so bili nepogrešljivi pri operativnem poslovanju centrov DMZ in VIRC. Ob že omenjenih upravniku centra VIRC in oskrbniku DMZ, tukaj izpostavljamo vodjo kuhinje na DMZ in vodjo kuhinje v VIRC. Oba naša upokojenca nam priskočita na pomoč, ko je najbolj potrebno

DRUŠTVA PRIJATELJEV MLADINE in HUMANITARNO DELO V DRUŠTVIH

Delovanje vseh društev, članov ZPM Maribor, lahko tudi v letu 2023 dobro ocenimo. V letu 2022 v članstvo sprejeto novo društvo, DPM Pesnica, aktivna društva od prej so še DPM Miklavž, DPM občine Starše ter DPM Maribor.

Društva izven MO Maribor delujejo predvsem lokalno in so v svoji sredini lepo sprejeta in priznana.

DPM Miklavž, DPM občine Starše in DPM Pesnica so na skupščini zveze v letu 2023 poročali, da so na lokalnih občinskih ravneh organizirali prireditve in dobrodelne dogodke.

DPM Pesnica beleži tretjo obletnico delovanja, aktivni so pri neposrednih pomočeh družinam, aktivni na prireditvah pa tudi v šolah in vrtcih. V letu 2023 so se vključili tudi v ZPM Slovenije, kar jim bo omogočalo neposreden dostop do aktivnosti ZPM Slovenije, tudi do njihovih akcij, kjer se zbira materialna pomoč.

Podobno velja za DPM občine Starše in DPM Miklavž. Oboji so prisotni tam, kjer jih družine rabijo. Zbirajo pomoči, pomagajo po svojih močeh. Organizirajo prireditve ali se vključijo takrat, ko jih organizirajo drugi.

Delo v vseh društvih bazira na čistem prostovoljstvu. Predsednice naštetih društev so bile občasno v stiku s sekretarjem zveze, tako da je vzajemno informiranje potekalo. Predstavniki društev so se v nekaj primerih, ko so iskali pomoč za družine iz lokalnega okolja, obrnili na ZPM Slovenije in tudi na DPM Maribor ter pomoč tudi dobili.

Najbolj obsežno sodelovanje ZPM Maribor z društvi člani zveze je bilo ponovno z DPM Maribor. Glavnina članov tega društva je iz mesta Maribor, vključujejo se tudi nekateri člani iz primestja, sedež društva je v DUM. ZPM pomaga društvu s svojimi viri (predvsem prostori in tudi s kadrom).

Delo v DPM tudi aktivno bazira na prostovoljstvu. To dejstvo, da prostovoljci delujejo v lokalnem okolju, je njihova prednost. Bližje so družinam v stiski in prej težave zaznajo. Prostovoljci, člani društev, na sestankih organov ZPM pripovedujejo o njihovem zaznavanju težav. Tudi na skupščini, so prisotni delegati društev poročali o delu, uspehih in težavah v svoji sredini.

Komisija za socialno humanitarno dejavnost pri DPM Maribor in DPM Maribor sta podala poročilo o humanitarnem delu neposredno na MOM, saj so v letu 2023 tretjič uspešno samostojno kandidirali za sredstva..

Prav tako vsebinska in finančna poročila o svojem delu njihovim financerjem podajajo druga društva. ZPM Maribor ima kontakt s predstavniki društev predvsem skozi e-korespondenco, telefonske informacije in ob srečanju na skupščini ZPM Maribor.

DPM Maribor deluje na istem naslovu kot ZPM Maribor, zato imamo o njih nekaj več informacij. Prav tako informacije o delu društva, neposrednih pomočeh, ki jih nudijo družinam, delimo telefonskim klicalcem ali obiskovalcem, ki iščejo pomoč. V letu 2023 so bili pri DPM Maribor najbolj uspešni pri pridobivanju materialnih donatorskih sredstev. Nekatera podjetja so dostavljala DPM Maribor trgovsko prehrabno blago, med tem tudi tisto, ki se mu je iztekal rok uporabe. S sprejemom, vnašanjem, skladiščenjem in izdajo je bilo veliko opravka. DPM je imelo za prenašanje tako pridobljenih pomoči v skladišče društva kar dobro organizirano prostovoljsko pomoč, občasno so spet pomagali tudi sodelavci ZPM.

ZPM Maribor je delovanju DPM Maribor pripomogla na način, da društvu omogoča prostore za delo in skladiščenje, občasno uporabo službenega avtomobila zveze, predvsem pa izpostavlja stalno administrativno strokovno podporo v strokovni delavki ZPMS, ki za DPM tudi vodi knjigovodstvo in pripravlja poročila.

Dogovorjeno je bilo, da bodo društva, člani ZPM Maribor, do zasedanja skupščine ZPM Maribor, ki bo obravnavala zaključna poročila, posredovala svoja strnjena poročila o delu za leto 2023, katera bomo dodali k pričujočemu gradivu. Do zaključka pisanja tega poročila, vsi DPM-ji niso posredovali svojih letnih poročil ali zapisov o občnem zboru. Vemo, da je bil občni zbor izveden v Mariboru in v Pesnici, oboji so svoje delo dobro ocenili. Obvestila Miklavža in Starš bomo dodali. Pohvale o vseh njih pa se slišijo iz lokalnih sredin, kot lhko občasno o tem slišimo ali preberemo v medijih.

XV. FINANČNO POSLOVANJE in TRŽENJE

V začetku tega poslovnega poročila smo v splošnem delu strnjeno opisali, kako ZPM Maribor posluje, opredelili smo tudi način izvajanja osnovnih programov in ciljev delovanja ZPM Maribor ter opisali načine, kako je izvajana pridobitna dejavnost.

Pričujoče letno poročilo bo skupaj s pojasnili k računovodskim izkazom, obravnavano na organih ZPM Maribor. Predvidena je revizija finančnega poslovanja, saj so prihodki ZPM Maribor presegli en milijon evrov. Poročilu so v nadaljevanju dodana še pojasnila k računovodskim izkazom in po opravljeni reviziji tudi revizorjevo poročilo in poročilo nadzornega odbora ZPM Maribor.

V Pojasnilih k računovodskim izkazom za leto 2023 so opisane in podrobno razložene posamezne pomembne finančne postavke in razčlenjeni prihodki in odhodki.

Že uvodoma smo zapisali da je ZPM Maribor zabeležila v letu 2023 **negativen finančni rezultat. Presežek odhodkov nad prihodki se po obdavčitvi izkaže v višini 30.380,34 EUR**, kar moramo označiti kot finančno slab rezultat. Željeni uravnovešeni rezultat, pozitivno »0«, nismo dosegli .

Vzroke smo že opisovali v posameznih poglavjih. Zbirno lahko ponovno izpostavimo, da smo imeli veliko težav s kadri, kjer smo morali iskati nadomestne zaposlitve, s katerimi smo pokrili kadrovske izpade.

K tem stroškom beležimo izpad nekaterih prihodkov (proračun MOM je namenil manj sredstev, kot smo planirali; realizacija prijav na letovanje je bilo ob koncu manjša, kot smo planirali; kazalo je celo, da rekordna; izpad prihodkov od gostov na DMZ, povečani stroški dela vseh delavcev, dodatni stroški z delom upokojujencev...).

Plan prihodkov smo sicer dosegli in presegli, žal pa smo presegli predvsem plan odhodkov.

Planirali smo, da bi ZPM Maribor v letu 2023 dosegla 1.740.298,00 EUR odhodkov in prav toliko prihodkov. Realizirali smo 1.797.943,60 EUR prihodkov, 3,3 % več kot planirano. Realizirani odhodki znašajo 1.827.101,06 EUR, 5 % več od planiranih.

Primerjava poslovnega leta s predhodnimi leti:

Tako prihodki, kot odhodki so se dvignili nad en milijon EUR. Tako je bilo v vseh letih tega tisočletja, razen v letu 2020, ko prihodki niso presegli enega milijona.

Poslovni rezultati po posameznih letih so v zadnjih dveh desetletjih sicer nihali med nekaj 100 in nekaj 1000 EUR razlike med prihodki in odhodki. Odstopanja med planom in realizacijo prihodkov ali odhodkov so se gibala med 0,5% do 5%.

Če se ozremo 5 let nazaj, je bilo le leto 2022 obeleženo s pozitivnim rezultatom.

Leto 2022 je bilo pozitivno, prineslo je čisti presežek prihodkov nad odhodki v višini 6.139,66 EUR.

Leto 2021 je bilo negativno, izkazalo je čisti presežek odhodkov nad prihodki 20.628,79 EUR, kjer poudarjamo vpliv Covida, ki velja še predvsem za leto 2020. Takrat, v največji krizi obstoja ZPM Maribor, smo beležili presežek odhodkov nad prihodki v višini 142.227,94 EUR.

Leto 2019 je bilo žal le nekoliko negativno, čisti presežek odhodkov nad prihodki je znašal 1.844,08 EUR.

V letu 2018 smo bili prav tako negativni, presežek odhodkov nad prihodki je znašal 33.820,21 EUR.

Žal zapisano kaže, da finančno nismo tako uspešni, kot se pohvalimo pri realizaciji vsebinskega poslovanja.

Veliko razlogov za negativno poslovanje v letu 2023 najdemo v kadrovskih težavah. Še več razlogov je v energetske krizi, ki je nastopila že v letu 2022 in se nakazovala že leto prej. Čeprav je bil rezultat poslovanja leto nazaj pozitiven, vemo česa vsega smo se zaradi varčevanja z energijo odrekli. Sodelavci in sodelavke so v obeh letih pogosto opozarjali, da je pozimi (pre)hladno in poleti (pre)vroče. Ob tem so upravičeno opozarjali, da plače stagnirajo bistveno bolj, kot drugod.

Covid kriza v 2020 in 2021 je ZPM Maribor močno oslabil, smo pa v tem obdobju beležili velik interes vseh javnosti po naših dejavnostih. Predvsem smo pridobivali na zaupanju staršev in tudi sofinancerjev naših dejavnosti, saj nam niso odtegnili pozornosti in so razumeli težave.

Globalni problemi vplivajo na nas, izkazuje se, da še bolj kot na poslovne subjekte v gospodarstvu, kjer je dobiček temeljni cilj. Kot NVO, ki deluje v javnem interesu, se zavedamo, da moramo sami najbolj poskrbeti za svoje poslovanje, ob tem pa računamo, da bomo pridobili toliko javnih sredstev, da bo poslovanje ob pomoči dopolnilnih, tudi pridobitnih dejavnosti, v ravnotežju z finančnim rezultatom ob koncu leta. Žal je javnih sredstev premalo, še večja usmeritev v pridobitne programe pa bi pomenila odklon od našega temeljnega poslanstva.

Velja razmisliti, kako naprej. Morda prihajajo časi, ko bo res potrebno katerega od programov, ki smo jih v tem poročilu opisovali, opustiti.

V letu 2023 smo ob vseh pritiskih skrbno poslovali, skušali zagotoviti dovolj prihodkov in poskušali predvsem obvladovati tudi stroške.

S prirejanjem režimov ogrevanja denimo, smo predvsem v domicilnem centru DUM poskušali prihraniti pri ogrevalni energiji in pri elektriki. Začasno smo zaprli Dom Miloša Zidanška. Pritisk po zvišanju plač delavcev je objektivni, saj je v letih 2022 in 2023 ponovno močno prisotna inflacija. Plač nismo spremenili toliko, kot bi morali.

V želji, da pridobimo dodatne prihodke, se oziramo po drugih virih, ki pa včasih pomenijo tudi nove aktivnosti, programe. Ob tem pa se seveda zavedamo, da moramo pri programih, ki jih moramo izvesti zaradi podpisanih pogodb, ravnati zelo preudarno, predvsem na strani stroškov.

Pri prijavih na razpise smo bili zmeraj previdni, da preveč **ne trošimo prihrankov**. Večina razpisov je takšnih, da pričakujejo neko lastno udeležbo prijavitelja. Le-to smo navadno našli v lastnih sredstvih, in to tistih, ki smo jih ustvarjali dolga leta v centru VIRC.

V letih 2021 do 2023 pa je bilo veliko sredstev vloženih v VIRC, saj so adaptacije nujne in skrajno potrebne. Prihranke, ki sicer pomenijo likvidnost ali tudi lastna sredstva za financiranje oz. sofinanciranje izvedbe programov, smo namreč v minulih letih ustvarili tudi zato, ker nismo vlagali v potrebno sprotno vzdrževanje.

V letu 2023 **smo se sicer izognili nelikvidnosti**, smo se pa v nekaterih mesecih tega zelo bali, posojil nismo najemali. Smo pa morali za sprotno poslovanje nekajkrat dati likvidnostno posojilo našemu podjetju VIRC d.o.o..

Ob koncu leta 2023 smo se odločili tudi za **dokapitalizacijo podjetja**, ki je potem bila realizirana v letu 2024. Podjetje je bilo namreč nosilec adaptacij v objektih. O tem bo poročano posebej v letu 2024, ko je bila dokapitalizacija izvršena.

Investicijsko vzdrževanje in vzdrževanje smo v letu 2023 **morali nujno izvesti**. Že opisano je bil del vlaganj izvršen v sanacijo sanitarij zadnjega od spalnih objektov VIRC in v opremo kuhinje ter pralnice centra. Sanirane so bile še preostale najnujnejše napake in odpravljene nevarnosti na DMZ in v DUM.

V kolikor nas ne **bi bremenila amortizacija**, ki jo seveda obračunavamo skladno z zakonom in standardi, bi v letu 2023 poslovali z nekaj ugodnejšim rezultatom.

O uspehu ZPM Maribor pri prijavih na razpise in sklenjenih pogodbah za javna sredstva smo pisali že v Splošnem delu tega poročila. Bili smo uspešni, predvsem pri prijavih na razpise MOM in tudi na razpis MZ RS, kjer smo realizirali vse pripadajoče predloge za napotitev na zdravstvena letovanja. Bili smo uspešni pri razpisu MJU RS, kjer najdemo podlage, da pokrijemo del stroškov za plače strokovne službe.

Donatorjev in sponzorjev si želimo še več. Kot prebiramo, imajo težave s sponzorstvi povsod, tudi v športu.

Ker smo ob koncu leta 2022 izvedli kampanjo za pridobivanje odstopljene dohodnine, smo nekaj prihodkov dobili v letu 2023. Lahko smo zadovoljni in tudi zato smo kampanjo ponovili v letu 2023. Verjamemo, da se bo odstopljena dohodnina davčnih zavezancev poznala med prihodki ZPM Maribor tudi v letu 2024, zato bomo uspeh celotne kampanje merili konec 2024.

Ugotavljamo, da **dolžnikov med pravnimi osebami nimamo**. Edini dolg ima do nas naše podjetje VIRC d.o.o., kar pa bo uravnovešeno v letu 2024. Smo tudi upnik nekaj manjših dolžnikov, (zaradi slabih socialnih situaciji družin in posameznikov). Dolžnike opominjamo, navadno dolgove poravnajo pred naslednjo poletno sezono. Upamo, da tudi v bodoče ne bo potrebno izvajati drugih postopkov izterjatve.

ZPM Maribor zaenkrat **nima odprtih sporov** na sodišču, v mediaciji in tudi sicer ne. ZPM Maribor tudi ni upnik z zapadlimi obveznostmi v kakršnemkoli gospodarskem ali drugem poslu, vsaj vede ne. To pomeni, da so naši dolgovi sproti poravnani.

Ključni pogodbi, ki ju posebej izpostavimo **tudi za 2023**, sta bili podpisani med ZPM Maribor in MO Maribor. Ena, veljavna tudi v letu 2024, sistemsko določa sofinanciranje programov za posebnih programov v DUM (prosti čas mladih, v katerih je vključeno sofinanciranje ogrevanja stavbe DUM, deležev materialnih stroškov ter deleži plač in nekaterih stroškov delavcev ZPM, ki so izvajalci sofinanciranih programov in so vezani na domicilni center ZPM – Dom ustvarjalnosti mladih). Kot smo že opisovali, je trajalo dolgo, da smo jo podpisali. Žal ne zagotavlja toliko sredstev, kot menimo, da bi jih morali dobiti, saj ostaja na nivoju predhodnih let. Druga ključna pogodba je triletna, sklenjena za program Mladi za napredek Maribora (velja še prvo polovico leta 2024). Tudi zanjo velja, da bi morala prinesiti ZPM Maribor več prihodkov. Obe opisani pogodbi pa dejansko pomenita stabilnost za izvajanje večine programov ZPM Maribor, sredstev po pogodbah pa ne dovolij, da bi lahko nujno korigirali plače ali obogatili programe.

Ob koncu leta 2023 je ZM Maribor z MO Maribor podpisala še dvoletno pogodbo (za 2024 in 2025), ki nam zagotavlja **brezplačno uporabo stavbe DUM**. Žal ta pogodba več ne dovoljuje, da bi v stavbi DUM, ob ZPM Maribor izvajali svoje programe tudi drugi izvajalci za mlade, ki bi nam pomagali pokriti stroške povezane z rabo stavbe. **To je nov izziv**, ki ga bomo spet občutili v letu 2024.

Rezultat ZPM Maribor, dosežen ob koncu leta 2023, nas žalosti in skrbi. Okoliščine poslovnega neuspeha so bile tokrat sicer delno objektivne in posledica spleta več dejavnikov.

Upamo, da se bo v letu 2024 umirila energetska kriza, inflacija je že nekoliko popustila. Upamo na uspeh pri izbiri novih kadrov, saj vemo, da so nekateri sodelavci odšli, napovedujejo se upokojitve.

Obseg poslovanja ZPM Maribor (tako prihodkov, kot odhodkov) je v letu 2023 **presegel** 1 milijon EUR. Zato je ZPM Maribor v skladu z Zakonom o društvih zavezana k **finančni reviziji poslovanja za leto 2023**. Skladno s terminskim planom bo revizija izvedena predvidoma v mesecu maju, skupščina pa predvidoma junija, najkasneje avgusta 2024.

Maribor, 31.marec 2024

Podatke za pripravo osnutka poročila
so pripravili sodelavke in sodelavci
strokovne službe
ZPM Maribor:

Tadeja Dobaj, Kornelija Kaurin,
Marina Škrubej, Urša Žiger in Alenka Tršavec

Sekretar ZPM Maribor:

BOŽIDAR RAUŠL

Predsednica ZPM Maribor

NINA BABIČ

POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM 2023

I. UVOD

Zveza prijateljev mladine Maribor (ZPM Maribor) je zveza društev, ustanovljena na osnovi zakona o društvih. Je nevladna, samostojna, prostovoljna, neprofitna organizacija, ki deluje v javnem interesu. Temeljni cilj delovanja ZPM Maribor je kvaliteta življenja otrok, mladih in družine, varovanje in krepitev njihovega zdravja, uveljavljanje njihovih interesov in potreb ter zaščite njihovih pravic.

ZPM Maribor zagotavlja evidentiranje in prikazovanje podatkov o svojem **finančnem in materialnem poslovanju** na način in v obliki, ki je v skladu z **Zakonom o društvih (U.L. 64/11-uradno prečiščeno besedilo), računovodskim standardom za društva SRS 33, s temeljnim aktom ter v skladu z davčno zakonodajo**. V skladu z določili SRS 33 obravnava ZPM Maribor sredstva in obveznosti do virov sredstev ter stroške, odhodke in prihodke v skladu s splošnimi računovodskimi standardi (SRS 2016).

Ker so doseženi prihodki oz. odhodki v letu 2023 presegli 1 milijon EUR, mora ZPM Maribor svoje računovodske izkaze revidirati (27. člen Zakona o društvih), kar pomeni, da mora računovodske izkaze pred sprejetjem letnega poročila, poleg notranjega nadzora, revidirati tudi zunanji revizor. Revizija mora biti opravljena v 6 mesecih po koncu poslovnega leta.

Svoje knjigovodske evidence vodi po načelu **dvostavnega knjigovodstva** in od leta 2013 uporablja enotni kontni okvir in priporočeni enotni kontni načrt za družbe, zadruge, samostojni podjetniki, nepridobitne organizacije ter društva in invalidske organizacije, po novem organizacije zasebnega sektorja. Poslovne knjige vodi računalniško.

Pod pogoji, ki jih določa Zakon o društvih, opravlja ZPM Maribor tudi **pridobitno dejavnost**, in sicer kot dopolnilno dejavnost nepridobitni dejavnosti, ki skupaj predstavljata celotno storitev, hkrati pa tako zagotavlja tudi boljše izkoriščenost svojih osnovnih sredstev. Iz opravljanja pridobitne dejavnosti mora obračunati **davek od dohodkov pravnih oseb**. Davčni obračun sestavi v skladu z Zakonom od davku od dohodka pravnih oseb (ZDDPO-2). Za sestavo obračuna je pomemben Pravilnik o opredelitvi pridobitne in nepridobitne dejavnosti U.L. 109/07, dopolnjen leta 2009 (UL 68/09). Davčno priznane prihodke ugotavlja ZPM Maribor kot razliko med vsemi prihodki in prihodki, ki se nanašajo na nepridobitno dejavnost, davčno priznane odhodke pa kot razliko med vsemi odhodki in odhodki, ki se nanašajo na nepridobitno dejavnost.

ZPM Maribor presega mejno vrednost obdavčljivega prometa zato je identificirana za obračunavanje (trimesečni obračun) **davka na dodano vrednost** in ga obračunava v vseh primerih, ki so določeni z Zakonom o davku na dodano vrednost ter vodi predpisane evidence. DDV si odbija le deloma, zato konec leta sestavi dokončni obračun odbitka DDV.

ZPM Maribor je vpisana v **vpisnik prostovoljskih organizacij** in mora sestaviti poročilo o prostovoljstvu na dan 31.12.2023 ter ga oddati na AJPES skupaj s podatki iz letnega poročila za namene državne statistike.

Finančno poslovanje izvaja ZPM Maribor preko transakcijskega računa odprtega pri NKB Maribor številka SI056 0451 5000 0405 095. Blagajna se vodi na sedežu društva.

ZPM Maribor je ob koncu obračunskega obdobja, po stanju na dan 31.12.2023, opravila tudi **popis sredstev in obveznosti do njihovih virov** ter tako zagotovila podatke o dejanskem stanju svojega premoženja. Komisije ob popisu niso ugotovile viškov in mankov. Zaradi dotrajanosti nekaterih osnovnih sredstev in drobnega inventarja, so komisije predlagale, da se odpišejo in izločijo iz uporabe.

Letno poročilo obsega:

- ❖ bilanco stanja
- ❖ izkaz poslovnega izida
- ❖ prilogo k izkazu poslovnega izida
- ❖ pojasnila k računovodskim izkazom
- ❖ poročilo o poslovanju
- ❖ revizorjevo oceno

Za potrebe statistike mora ZPM Maribor predložiti Agenciji za javnopravne evidence in storitve bilanco stanja in izkaz poslovnega izida do 31. marca 2024. Pojasnila k računovodskim izkazom in poročilo o poslovanju z revizorjevo oceno pa najkasneje do 31. avgusta 2024. Obračun davka od dohodkov pravnih oseb mora Zveza predložiti davčnemu organu do konca marca 2024.

II. PODATKI IZ BILANCE STANJA

Bilanca stanja izkazuje stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev na dan 31.12. 2023. Postavke v bilanci stanja prikazujejo stanje v poslovnih knjigah in so seštevek vknjižb, ki so izdelane na osnovi knjigovodskih listin. Prikazano je stanje tekočega in predhodnega leta.

SREDSTVA

- 1. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve** – zajemajo knjigovodsko vrednost računalniških programov. Vrednotijo se po modelu nabavne vrednosti, ki se zmanjšuje za amortizacijski popravek vrednosti. Knjigovodska vrednost je razlika med nabavno vrednostjo in popravkom vrednosti in znaša **7.208,36 EUR**.
- 2. Opredmetena osnovna sredstva** – postavka zajema knjigovodsko vrednost opredmetenih osnovnih sredstev, nepremičnin in drobnega inventarja na dan 31.12.2023. Je razlika med nabavno vrednostjo in popravkom vrednosti. Osnovna sredstva vrednotimo po nabavni vrednosti, ki je dokumentirana nakupna cena, povečana za dokumentirane neposredne stroške, potrebne za njihovo usposobitev za uporabo. Sem spadajo zemljišča, zgradbe, oprema, drobni inventar in vlaganja v opredmetena osnovna sredstva v tuji lasti. Nabavna vrednost se zmanjšuje z letnimi popravki, ugotovljenimi na podlagi amortizacijskih stopenj, ki ne presegajo stopenj iz Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb. Uporabljena je metoda enakomernega časovnega amortiziranja. Zemljišča se ne amortizirajo. Za drobni inventar uporabljamo 100 % odpis.
V letu 2023 je ZPM pridobila za 14.110,54 EUR **opredmetenih osnovnih sredstev in drobnega inventarja**, ki se uvršča med opredmetena osnovna sredstva ne glede na vrednost, ker je njegova življenjska doba daljša od enega leta. Viri za nabavo so bila lastna sredstva in donacije.
Tako ugotovljena **knjigovodska vrednost opredmetenih osnovnih sredstev je 348.089,03 EUR**.
- 3. Naložbene nepremičnine** so namenjene dajanju v najem. Izkazujejo knjigovodsko vrednost na dan bilance stanja, ki je razlika med nabavno vrednostjo in popravkom vrednosti in znaša **1.338.503,46 EUR**. Vključuje vrednost zemljišča 663.217,03 EUR in zgradbe VIRC v Poreču 675.286,43 EUR. Vrednotene so po modelu nabavne vrednosti in se amortizirajo (razen zemljišč). Zgradba VIRC Poreč, se daje v najem podjetju VIRC d.o.o., ki je v lasti Zveze prijateljev mladine Maribor. Stroški so v pristojnosti podjetja VIRC, ZPM pa na osnovi najema dosega prihodke, ki so bili v letu 2023 198.000,00 EUR.
- 4. Dolgoročne finančne naložbe** – so naložbe v 100% lastniški delež firme Virc d.o.o. Poreč. Naložbe so merjene po nabavni vrednosti. Skupna vrednost znaša **198.741,58 EUR**.
- 5. Zaloge** – zajemajo zaloge živil v znesku **572,73 EUR**. Vrednotijo se po nabavnih cenah. Zaloge trgovskega blaga znašajo **353,29 EUR**, zaloge lastnih proizvodov-deske pa znašajo **1.663,33 EUR** in so vrednotene po pošteni vrednosti. Zmanjševanje količin (poraba, prodaja) zalog je ovrednotena po povprečnih cenah.
- 6. Kratkoročne poslovne terjatve 225.775,52 EUR** – zajemajo vrednost kratkoročnih terjatev do kupcev iz naslova prodaje storitev na podlagi izdanih verodostojnih listin, ter druge kratkoročne terjatve do državnih in drugih institucij. Kratkoročne terjatve do kupcev v državi znašajo 16.469,19 EUR, terjatve do kupcev v tujini 187.614,09 EUR in bodo plačane v letu 2024. V tej postavki so zajete še druge terjatve za odbitni DDV in terjatve do državnih in drugih institucij v vrednosti 21.692,24 EUR.

7. **Denarna sredstva** – izkazujejo zneske denarnih sredstev na računu pri banki 451.995,88 EUR, gotovino v blagajni 65,82 EUR, skupaj **452.061,70 EUR**. Zneski so usklajeni z bančnim izpiskom, blagajniškim dnevnikom in popisnim listom.
8. **Kratkoročna posojila**, posojilo v višini **450.000,00 EUR** je bilo dano podjetju VIRC d.o.o. z odplačnim rokom 3 mesece.

Seštevek sredstev – aktive znaša 3.022.969,00 EUR.

OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV

9. **Društveni sklad** – zajema ustanovitveno vlogo **3.110.972,00 EUR**, nepokrit čisti presežek odhodkov preteklih let 226.953,95 EUR in presežek odhodkov tekočega leta 30.380,34 EUR. Sklad skupaj znaša **2.853.637,71 EUR**.
10. **Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve v višini 67.976,75 EUR** - s 1. januarjem 2007 je bil odpravljen sklad osnovnih sredstev, ter za znesek neodpisane nabavne vrednosti teh sredstev izkazane dolgoročne pasivne časovne razmejitve. Porabljajo se skladno z obračunano amortizacijo 17.496,76 EUR. Sem se uvrščajo tudi donacije z ročnostjo več kot eno leto 50.479,99 EUR. V letu 2023 je bilo v breme rezervacij knjiženih 1.612,63 EUR za amortizacijo osnovnih sredstev: inv.št.4600 zvočnik in inv.št.4644 sončni kolektorji.
11. **Dolgoročne poslovne obveznosti 800,00 EUR** zajemajo prejeto varščino za stanovanje.
12. **Kratkoročne poslovne obveznosti – 86.489,49 EUR** zajemajo obveznosti do dobaviteljev, ki zapadejo v plačilo v naslednjem obračunskem obdobju. Vrednotijo se z zneski, ki jih na podlagi verodostojnih listin ZPM Maribor dolguje upnikom. Obveznosti so usklajene in so poravnane v roku zapadlosti. Saldo kratkoročnih obveznosti do dobaviteljev na dan 31.12.2023 znaša 33.473,84 EUR in so bile poravnane v mesecu januarju 2024.
Ta postavka vključuje še obveznosti za prejete kratkoročne predujme, obveznosti iz razmerja do zaposlenih, obveznosti do državnih institucij (obračunani DDV, davčni odtegljaj, davek od dohodkov), obveznosti za pogodbeno dela, skupaj 53.015,65 EUR.
13. **Kratkoročne pasivne časovne razmejitve** – zajemajo zneske prenesenih, še ne porabljenih namenskih donacij in prostovoljnih prispevkov fizičnih in pravnih oseb za kritje stroškov letovanja otrok iz socialno ogroženih družin in dotacija za projekt Prostovoljstvo. Skupna višina teh sredstev je **14.065,05 EUR**.

Seštevek obveznosti do virov sredstev – pasive znaša 3.022.969,00 EUR.

III. PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

Izkaz poslovnega izida prikazuje postavke prihodkov in odhodkov ter poslovnih izidov za leti 2023 in 2022.

PRIHODKI

Prihodki se pripoznajo v obračunskem obdobju, na katero se nanašajo oziroma v katerem so prejeti. V letu 2023 znašajo prihodki skupaj **1.797.943,60 EUR**, kar je 8,1 % več kot leta 2022 in 3,3 % več kot je bilo planirano za leto 2023.

Pregled prihodkov po virih v letu 2023 v primerjavi s planom 2023 in letom 2022

Zap. št.	NAZIV	ZNESEK 2022	PLAN 2023	ZNESEK 2023	INDEKS 2023/2022	INDEKS 2023/PLAN
I.	PRIHODKI	1.663.540,55	1.740.298,00	1.797.943,60	108,1	103,3
A.	POSLOVNI PRIHODKI	1.658.546,86	1.727.698,00	1.775.739,46	107,1	102,8
1.	Prihodki od prodaje storitev	583.893,79	590.100,00	610.566,79	104,6	103,5
2.	Dotacije iz proračunskih in drugih javnih sr.	821.058,40	888.526,00	868.920,20	105,8	97,8
	Dotacije mestne občine Maribor	472.235,23	492.100,00	481.356,21	101,9	97,8
	Dotacije drugih občin	118.473,02	141.300,00	114.648,86	96,8	81,1
	Dotacija Ministrstva za zdravje	158.648,00	189.126,00	174.116,00	109,7	92,1
	Dotacije zavoda za zaposlovanje	57.002,43	46.000,00	57.292,54	100,5	124,5
	Dotacije ministrstev in drugih	14.699,72	20.000,00	41.506,59	282,4	207,5
3.	Donacije drugih pravnih in fizičnih oseb	49.949,33	48.472,00	77.251,00	154,7	159,4
4.	Prihodki od prodaje trgovskega blaga	597,11	600,00	560,55	93,9	93,4
5.	Prihodki od najemnin	197.342,90	199.000,00	216.062,07	109,5	108,6
6.	Drugi prihodki	5.705,33	1.000,00	2.378,85	41,7	238,1
B.	FINANČNI PRIHODKI	4.550,75	12.600,00	22.078,87	385,1	175,2
C.	OSTALI PRIHODKI	442,94		125,27	28,3	

A. Poslovni prihodki - prihodki od dejavnosti predstavljajo 98,76 % (1.775.742,10 EUR) skupno ustvarjenih prihodkov. V primerjavi z letom 2022 so višji za 7,1 % in višji za 2,8 % višji od planiranih.

Med poslovne prihodke štejemo:

❖ prihodke od prodaje storitev, trgovskega blaga (611.127,34 EUR)

V primerjavi z letom 2022 so višji za 4,55 % in za 3,45 % višji od planiranih. Ti prihodki so prihodki od prodaje penzijskih storitev šolam v naravi in drugim skupinam na letovanjih ob morju in na Pohorju (konto 76001 =233.866,45), prihodki od plačil razlike do polne cene regresiranega ali zdravstvenega letovanja otrok (konto 76005 =328.661,33), prihodki od točilnice (konto 7620 =560,55), prihodki za oglaševalske storitve (konto 76002 =7.340,21) in drugi prihodki od storitev kot so obiski dedka Mraza (konto 76003 =1.246,74), organizacija praznovanja rojstnih dni (konto 76004 =319,68) in druge storitve (konto 76009 =39.132,38).

❖ dotacije iz proračunskih in drugih javnih sredstev (868.920,20 EUR)

To so sredstva, ki so namensko pridobljena iz proračuna države, lokalne skupnosti in druga javna sredstva za izvajanje dejavnosti ZPM Maribor, za pokrivanje poslovnih odhodkov v obračunskem obdobju. Prihodki so knjiženi na kontih 760401, 760402, 760410, 760411, 760412, 760420, 760421, 760440, 760441, 760460, 760461, 760462, 760463, 760472, 760473, 760490, 760491, 760495, 760497.

V primerjavi z letom 2022 so višja za 5,8 %, in za 2,2 % nižji od planiranih sredstev. Namen porabe teh sredstev je določen v pogodbah o izvajanju programov.

Dotacije od MO Maribor so

- sredstva namenjena izvajanju posameznih programov in projektov s področja sociale, kulture, izobraževanja in varstva okolja;
- sredstva za delež plač udeležencev projektov javnih del
- sredstva za regresirano letovanje otrok iz socialno šibkih družin (VIRC, DMZ)

Dotacije drugih občin so

- sredstva za regresirano letovanje otrok iz socialno šibkih družin v teh občinah
- sredstva za materialne stroške za nekatere programe (Bralna značka, Otroški parlament)

Dotacije Ministrstva za zdravje so pridobljene na javnem razpisu Ministrstva in so namenjene letovanju otrok z zdravstveno indikacijo iz celotne podravske regije. Otroci letujejo v naših domovih na Pohorju in v Poreču.

Dotacije od Zavoda za zaposlovanje RS so sredstva pridobljena na javnem razpisu za izvajanje projektov javnih del, namenjena pa so izplačilu plač in drugih stroškov dela udeležencem javnih del, njihovemu usposabljanju in zdravniškemu pregledom. Višina teh sredstev niha glede na število odobrenih projektov javnih del.

Dotacije od ministrstev in drugih – so nakazila Zveze prijateljev mladine Slovenije (ZPMS) za kritje stroškov letovanja otrok s posebnimi potrebami, ki jih je pridobila od FIHO, dotacija Univerze Maribor za partnerstvo v projektu SETCOM in dotacija Ministrstva za javno upravo za program Prostovoljstvo

❖ donacije drugih pravnih in fizičnih oseb (77.251,00 EUR)

V primerjavi s predhodnim letom je masa teh sredstev višja za 54,7%, zajema pa sredstva, ki so jih donirale fizične in pravne osebe. Ta sredstva so namenjena dvigu kvalitete programov, ki so brezplačni. S pomočjo donacije Pomežik v višini 37.352,73 EUR je bilo omogočeno letovanje otrokom iz socialno ogroženih družin. Knjiženo na kontih 76050, 76052, 76053 in 76056

❖ drugi prihodki od dejavnosti (218.440,92 EUR)

V tej postavki so izkazani prihodki od najemnin in drugi prihodki povezani s poslovnimi učinki. Ti so bili v letu 2023 višji za 7,58%. Knjiženo na kontih 7650, 7651, 7652, 7653, 7680 in 7681.

B. Finančni prihodki – 22.078,87 EUR zajemajo v obračunskem obdobju prejete obresti za posojila dana podjetju VIRC d.o.o. v znesku **20.439,72**. Ugotavljajo se v skladu s sklenjenimi pogodbami in veljavnimi predpisi. Drug finančni prihodek so bile prejete odškodnine zavarovalnice v znesku **1.402,67** EUR in drugi prihodki **236,48** EUR.

C. Drugi prihodki (125,27 EUR) vključujejo prihodke od zadržanih deležev pri odjavi letovanja in razne občasne prihodke.

Delež vseh prihodkov po virih financiranja za leto 2019,2020,2021,2022 in 2023

Zap.št.	VIR FINANCIRANJA	2019 %	2020 %	2021 %	2022 %	2023 %
1.	Dotacije mestne občine Maribor	28,2	37,7	28,20	28,39	26,77
2.	Dotacije drugih občin	6,9	7,2	7,96	7,13	6,38
3.	Dotacije Ministrstva za zdravje (prej ZZS)	6,0	1,0	9,43	9,54	9,68
4.	Dotacije zavoda za zaposlovanje	2,5	3,6	2,74	3,43	3,19
5.	Dotacije ministrstev in drugih	2,9	4,8	2,57	0,89	2,31

6.	Donacije drugih pravnih in fizičnih oseb	5,3	3,6	4,57	3,01	4,30
7.	Prihodki od prodaje storitev, najemnin in trg. Blaga	48,0	41,9	44,26	47,29	46,00
8.	Finančni prihodki	0,1	0,1	0,08	0,28	1,22
9.	Drugi prihodki	0,1	0,1	0,19	0,04	0,15
	Skupaj	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

ODHODKI

Odhodki obračunskega obdobja znašajo **1.827.101,06 EUR**. So za 10,4 % višji kot leta 2022 in za 5,0 % višji kot po planu.

Zap. št.	N A Z I V	ZNESEK 2022	PLAN 2023	ZNESEK 2023	INDEKS 2023/2022	INDEKS 2023/PLAN
II.	ODHODKI	1.654.525,01	1.740.298,00	1.827.101,06	110,4	105,0
A.	STROŠKI MATERIALA	67.347,70	40.000,00	52.222,39	77,5	130,6
	Material in pomožni material	44.538,32	25.500,00	29.417,04	66,0	115,4
	Stroški energije	10.404,49	8.500,00	12.085,44	116,2	142,2
	Nadom.deli OS in odpisi DI	3.739,75	2.500,00	4.424,86	118,3	177,0
	Stroški pisar.materiala in strok.literature	8.665,14	3.500,00	6.295,05	72,6	179,9
B.	STROŠKI STORITEV	1.034.033,28	1.140.100,00	1.158.347,66	112,0	101,6
	Stroški storitev pri opravljanju storitev	751.119,85	818.000,00	833.601,48	111,0	101,9
	Stroški transportnih storitev	45.603,66	75.500,00	79.650,00	174,7	105,5
	Stroški storitev v zvezi z vzdrževanjem	22.864,65	39.000,00	19.982,51	87,4	51,2
	Povračila stroškov zaposlencem	2.631,30	7.000,00	8.269,33	314,3	118,1
	Stroški plačilnega prometa in zavarovalnih premij	26.848,87	24.000,00	25.650,01	95,5	106,9
	Stroški intelektualnih storitev	33.043,99	29.500,00	33.362,41	101,0	113,1
	Stroški reklame in reprezentance	7.696,41	8.500,00	9.444,77	122,7	111,1
	Storitve fizičnih oseb z dajatvami	131.355,90	119.500,00	127.717,40	97,2	106,9
	Stroški drugih storitev	12.868,65	19.100,00	20.669,75	160,6	108,2
C.	AMORTIZACIJA	75.016,06	71.900,00	73.351,64	97,8	102,0
D.	STROŠKI DELA	416.674,92	429.000,00	470.018,13	112,8	109,6
	Bruto plače in nadomestila zaposlencev	303.450,87	321.000,00	349.390,67	115,1	108,8
	Prispevki delodajalca	47.918,53	46.500,00	54.160,85	113,0	116,5
	Drugi stroški dela	65.305,52	61.500,00	66.466,61	101,8	108,1
E.	DRUGI STROŠKI	58.416,29	58.500,00	71.999,70	123,3	123,1
	Dajatve, neodvisne od str.dela	6.197,82	4.500,00	4.927,44	79,5	109,5
	Dotacije drugim pravnim osebam	11.107,40	7.000,00	9.752,20	87,8	139,3
	Ostali stroški	41.111,07	47.000,00	57.320,06	139,4	122,0
F.	POSLOVNI ODHODKI	1.336,01	798,00	1.158,24	86,7	145,1
G.	FINANČNI ODHODKI	1.700,75		3,30	0,2	
H.	OSTALI ODHODKI					

2. **Odhodki iz dejavnosti predstavljajo 99,9 % (1.827.097,76 EUR) doseženih odhodkov.**
V primerjavi z letom 2022 so za 10,54 % višji.

Odhodke iz dejavnosti sestavljajo:

- ❖ **stroški materiala (52.222,39 EUR) v strukturi vseh odhodkov predstavljajo 2,85%**

Porabljena živila	10.934,01
Porabljen material za lastne proizvode	527,46
Pomožni material in drug material	4.843,46
Porabljeno gorivo za prevozna sredstva	2.596,50
Razni material za programe	3.873,79
Porabljen plin za ogrevanje	5.288,33
Porabljena čistilna sredstva	3.773,46
Porabljen zdravstveni in pisarniški material	8.299,94
Električna energija	12.085,44

❖ **stroški storitev (1.158.347,66 EUR)** v strukturi vseh odhodkov predstavljajo 63,39%

Penzionske storitve drugih	746.578,00
Storitve nastanitve	1.288,20
Stroški odvoza smeti, kanalizacije	4.217,35
Stroški vodarine	427,48
Ogrevanje DUM	22.825,00
Stroški telefonskih storitev	432,44
Stroški mobitela	1.989,06
Stroški poštnih storitev	7.863,49
Internet, elektronska pošta	1.890,08
Pranje perila	1.084,01
Odvoz pomij	228,03
Najem plinske cisterne, POS terminala	115,44
Grafične in oblikovalske storitve	11.262,90
Storitve izlet z ladjo	33.400,00
Stroški prevoznih storitev	79.650,00
Stroški sprotnega vzdrževanja osnovnih sredstev	19.982,51
Dnevnice za službeno pot v Sloveniji	265,28
Prevozni stroški za službeno pot v Sloveniji	85,80
Dnevnice za potovanje v tujino	2.881,95
Nočnine v tujini	777,50
Prevozni stroški v tujini	4.188,70
Abc cestnina-vinjeta	70,10
Stroški bančne provizije	2.535,57
Zavarovalne premije za osnovna sredstva	13.052,82
Zavarovalne premije za udeležence letovanja	10.032,68
Zavarovalne premije drugo	28,94
Stroški svetovalnih storitev	5.040,48
Stroški za zdravstvene storitve	709,06
Stroški zdravstvenih potrdil za otroke	2.861,29
Stroški laboratorijskih storitev	413,57
Stroški revizije	4.797,58

Stroški izobraževanja, delavnice, predavanja, predstave	18.249,82
Sodno izvedenske, odvetniške storitve	63,78
Varnost pri delu	1.226,83
Reprezentanca	5.268,56
Reklamne storitve	4.176,21
Stroški pogodb o delu	10.965,85
Posebni davek na določene prejemke	2.741,46
Stroški avtorskih honorarjev	15.417,78
Storitve ŠS	5.826,05
Nagrade, osebno dopolnilno delo	199,98
Občasno delo upokojencev	19.845,97
Davek od občasnega dela upokojencev	4.961,49
Pavšal ZZ za delo upokojencev	135,22
Prisp.za invalidsko in pok. zavarovanje(8,85%)	4.574,39
Prisp.za zdravstveno zavarovanje 0,53%	168,74
Prisp.za zdravstveno zavarovanje 6,36 %	366,27
Dnevnice in nadomestila prostovoljci	38.622,69
Prevozni stroški prostovoljci	7.230,60
Kilometrina prostovoljci	1.393,55
Povračilo prehrane prostovoljci	14.270,05
Pavšal PIZ prostovoljsko delo	881,98
Pavšal PZZ prostovoljsko delo	115,33
Stroški naročnin, časopisi,	606,70
Ostale storitve	20.063,05

Stroški storitev predstavljajo največji delež skupnih odhodkov. Največji delež stroškov storitev so stroški penzijskih storitev firme VIRC d.o.o., ki je v 100% lasti ZPM Maribor in sodelujeta na osnovi sklenjene alotmanske pogodbe.

❖ **stroški dela (470.018,13 EUR)** v strukturi vseh odhodkov predstavljajo 25,72%

Znesek stroškov dela ugotavlja ZPM Maribor v skladu z zakonskimi predpisi ter notranjimi akti. Pripoznajo se v obračunskem obdobju, na katero se nanašajo. Zajemajo bruto plače in nadomestila plač, prispevke v breme društva ter druge stroške dela (prejemki za prehrano, prevoz) redno zaposlenih.

V tej postavki so zajeti tudi stroški dela delavcev, ki so zaposleni preko javnih del. Dotacija MOM in Zavoda za zaposlovanje znaša 84.570,11 EUR. Strošek, ki bremeni ZPM v zvezi z javnimi deli je 5.130,37 (regres za dopust in minulo delo).

Na dan 31.12.2023 je bilo zaposlenih 10 oseb za nedoločen čas, 1 oseba za določen čas in 4 osebe preko javnih del. Povprečna plača na zaposlenega v letu 2023 je znašala 1.899.94 EUR, kar je še vedno pod povprečno plačo na zaposlenega v l. 2023 v Sloveniji (2.210,78 EUR).

❖ **odpisi vrednosti (74.509,88 EUR)** v strukturi vseh odhodkov predstavljajo 4,08%

Ti stroški zajemajo zneske amortizacije t.j. popravkov vrednosti opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev v obračunskem obdobju, ter stroške amortizacije naložbenih nepremičnin. Amortizacija je obračunana posamično, po stopnjah, ki ne presegajo stopenj, določenih v Zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb. Amortizacijske stroške ne bremeni tisti del popravkov vrednosti, ki se nanaša na sredstva, za katerih sedanja vrednost je izkazana na kontih dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev (Pojasnilo 1 k SRS 33 2007). Vrednost amortizacije 73.351,64

V tej postavki je tudi nabavna vrednost prodanega trgovskega blaga v vrednosti 416,29, odpis materiala v vrednosti 154,48 in oslabitve poslovnih terjatev 587,47 EUR.

❖ **drugi poslovni odhodki (71.999,70 EUR)** v strukturi vseh odhodkov predstavljajo 3,94%

DDV dotacije, donacije	162,84
Prispevek za rezervni sklad	154,20
Okoljska dajatev	5,53
Nadomestilo za stavbno zemljišče	4.590,24
Prispevek za vzdrževanje gozdnih cest	14,63
Registracija vozil	508,09
Turistična taksa	237,00
Drugo	537,63
Dane dotacije	9.752,20
Malice sodelujočih v programih	12.937,84
Knjige	9.650,44
Majic, kape	2.447,77
Vstopnine	3.102,71
Vozovnice	615,70
Nagrade v materialu	3.645,55
Razni stroški iz donacij	11.507,52
Odhodki v zvezi s stanovanjem	1.067,62
Stroški preteklih let	331,70
Pogostitve	4.753,35
Ostali stroški	5.977,14
Porabljene brezalkoholne pijače	105,46
Porabljeno drugo trgovsko blago	310,83
Odpis materiala	154,48
Prevrednotenje poslovnih terjatev zaradi oslabitve	587,47

B. Finančni odhodki (3,30 EUR) – izkazujejo negativne euro uskladitve.

DAVEK OD DOHODKOV PRAVNIH OSEB

ZPM Maribor spada med davčne zavezanke po 9. členu ZDDPO-2, mora pa obračunati in plačati davek od dohodkov iz opravljanja pridobitne dejavnosti. V skladu s 27. členom ZDDPO-2 so pri določanju davčne osnove izvzeti prihodki in odhodki nepridobitne dejavnosti. Kaj se davčno šteje za pridobitno oziroma nepridobitno dejavnost, določa pravilnik o opredelitvi pridobitne in nepridobitne dejavnosti.

Prihodki od prodaje storitev in trgovskega blaga, prihodki od najemnin, finančni prihodki in drugi prihodki so prihodki od pridobitne dejavnosti. Skupaj znašajo 851.772,40 EUR in so 7,47 % višji kot leta 2022. Njihov delež v vseh prihodkih je 47,37 %. Razlika so prihodki nepridobitne dejavnosti, ki znašajo 946.171,20 EUR in so v primerjavi z letom 2022 za 8,62 % višji.

Odhodki od pridobitne dejavnosti so ugotovljeni na osnovi deleža, ki je izračunan kot razmerje med prihodki, doseženimi z opravljanjem pridobitne dejavnosti, in prihodki, doseženimi z opravljanjem nepridobitne dejavnosti po posameznih centrih delovanja ZPM Maribor. Odhodki iz pridobitne dejavnosti znašajo 835.993,79 EUR in so za 10,60 % višji kot leta 2022. Njihov delež v vseh odhodkih znaša 45,75 %.

Zap. št.	NAZIV	2022	2023	INDEKS 2023/2022
I.	PRIHODKI od pridobitne dejavnosti	792.532,82	851.772,40	107,47
II.	ODHODKI od pridobitne dejavnosti	755.863,00	835.993,79	110,60

Obračun davka od dohodkov pravnih oseb za leto 2023 izkazuje davčno osnovo v višini 17.395,15 EUR. Zakonsko določene olajšave znižujejo davčno osnovo na znesek 6.436,21, tako da je obveznost za plačilo davka 1.222,88 EUR.

POSLOVNI IZID

Poslovni izid izraža uspešnost poslovanja v obračunskem obdobju. Ugotovi se kot presežek prihodkov nad odhodki, kadar so prihodki višji od odhodkov ali kot presežek odhodkov nad prihodki, kadar so višji odhodki.

Zveza prijateljev mladine Maribor ustvarja prihodke in odhodke v treh centrih:

1. Vzgojno izobraževalni center Poreč je ustvaril 70,40 % vseh prihodkov in 64,32 % vseh odhodkov; ustvarjen **presežek prihodkov nad odhodki znaša 90.704,58 EUR.**

2. Dom Miloša Zidanška na Pohorju je ustvaril 3,09 % vseh prihodkov in 6,47 % vseh odhodkov; ustvarjen **presežek odhodkov nad prihodki znaša 62.861,54 EUR.**

3. Dom ustvarjalnosti mladih s programi je ustvaril 26,51 % vseh prihodkov in 29,21 % vseh odhodkov; **presežek odhodkov nad prihodki znaša 57.000,50 EUR.**

Zveza prijateljev mladine Maribor je v obračunskem letu 2023 ustvarila presežek odhodkov nad prihodki v višini 29.157,46 EUR. Presežek odhodkov zvišuje obveznost za davek od dohodkov iz deleža pridobitne dejavnosti v višini 1.222,88 EUR. Končni presežek odhodkov nad prihodki znaša 30.380,34 EUR.

Povprečno število zaposlenih, na podlagi delovnih ur, zanaša 15,63. V to so vključeni redno zaposleni in zaposleni v projektih javnih del.

Datum: 15.03.2024

Računovodkinja ZPM Maribor:
Alenka Tršavec

Sekretar ZPM Maribor:
Božidar Raušl

Ime poslovnega subjekta

ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE MARIBOR

Matična številka

5429170000

Sedež poslovnega subjekta

Razlagova ulica 16, 2000 Maribor

Davčna številka

91266831

Podatki iz bilance stanja na dan 31.12.2023

v EUR s centi

Konto	Postavka	Oznaka za AOP	Znesek	
			Tekočega leta	Prejšnjega leta
1	2	3	4	5
00, 01, 02, 03, 04, 05, 06, 07, 08, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 30, 31, 32, 60, 61, 63, 65, 66, 67	SREDSTVA (002+032+053)	001	3.022.969,00	3.037.376,42
00, 01, 02, 03, 04, 05, 06, del 07, del 08, del 13	A. DOLGOROČNA SREDSTVA (003+010+018+019+027)	002	1.892.542,43	2.233.995,69
del 00, del 08, del 13	I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitev (004+009)	003	7.208,36	4.528,15
del 00, del 08, del 13	1. Neopredmetena sredstva	004	7.208,36	4.528,15
del 00	2. Dolgoročne aktivne časovne razmejitev	009	0,00	0,00
del 00, 02, 03, 04, 05, del 08, del 13	II. Opremenjena osnovna sredstva	010	348.089,03	344.753,37
01	III. Naložbene nepremičnine	018	1.338.503,46	1.385.972,59
06, del 07	IV. Dolgoročne finančne naložbe (020+024)	019	198.741,58	498.741,58
06	1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	020	198.741,58	198.741,58
del 07	2. Dolgoročna posojila	024	0,00	300.000,00
del 08	V. Dolgoročne poslovne terjatve	027	0,00	0,00
del 07, del 08, 10, 11, 12, del 13, 14, 15, 16, 17, 18, 30, 31, 32, 60, 61, 63, 65, 66, 67	B. KRATKOROČNA SREDSTVA (033+034+040+048+052)	032	1.130.426,57	803.284,99
67	I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	033	0,00	0,00
del 13, 30, 31, 32, 60, 61, 63, 65, 66	II. Zaloge	034	2.589,35	2.878,72
del 07, 17, 18	III. Kratkoročne finančne naložbe (041+045)	040	450.000,00	0,00
17	1. Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil	041	0,00	0,00
del 07, 18	2. Kratkoročna posojila	045	450.000,00	0,00
del 08, 12, del 13, 14, 15, 16	IV. Kratkoročne poslovne terjatve	048	225.775,52	62.160,53
10, 11	V. Denarna sredstva	052	452.061,70	738.245,74
19	C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	053	0,00	95,74
del 99	Zunajbilančna sredstva	054	0,00	0,00
21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 90, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV (056+072+075+085+095)	055	3.022.969,00	3.037.376,42
90, 92, 93, 94, 95	A. SKLAD (056a+067+301)	056	2.853.637,71	2.884.018,05

90, 92, 93	I. Društveni sklad	056a	2.853.637,71	2.884.018,05
94	II. Revalorizacijske rezerve	067	0,00	0,00
95	III. Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti	301	0,00	0,00
96	B. REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (073+074)	072	67.976,75	67.040,01
del 96	1. Rezervacije	073	0,00	0,00
del 96	2. Dolgoročne pasivne časovne razmejitve	074	67.976,75	67.040,01
del 97, del 98	C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI (076+080)	075	800,00	261,36
del 97	I. Dolgoročne finančne obveznosti	076	0,00	0,00
del 98	II. Dolgoročne poslovne obveznosti	080	800,00	261,36
21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, del 97, del 98	Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI (086+087+091)	085	86.489,49	73.182,12
21	I. Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev	086	0,00	0,00
27, del 97	II. Kratkoročne finančne obveznosti	087	0,00	0,00
22, 23, 24, 25, 26, 28, del 98	III. Kratkoročne poslovne obveznosti	091	86.489,49	73.182,12
29	D. KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	095	14.065,05	12.874,88
del 99	Zunajbilančne obveznosti	096	0,00	0,00

Obrazec je predpisala Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJ PES) v sodelovanju s Slovenskim inštitutom za revizijo.

Ime poslovnega subjekta

ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE MARIBOR

Matična številka

5429170000

Sedež poslovnega subjekta

Razlagova ulica 16, 2000 Maribor

Davčna številka

91266831

Podatki iz izkaza poslovnega izida
v obdobju 01.01.2023 - 31.12.2023

v EUR s centi

Konto	Postavka	Oznaka za AOP	Znesek	
			Tekočega leta	Prejšnjega leta
1	2	3	4	5
del 76	A. ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	110	611.127,34	584.490,90
60, del 61, 63	B. POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	121	0,00	0,00
60, del 61, 63	C. ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	122	0,00	0,00
79	Č. USREDSTVENI LASTNI PROIZVODI IN LASTNE STORITVE	123	0,00	0,00
del 76	D. SUBVENCIJE, DOTACIJE, REGRESI, KOMPENZACIJE IN DRUGI PRIHODKI, KI SO POVEZANI S POSLOVNIMI UČINKI	124	946.171,20	871.007,73
del 76	E. DRUGI POSLOVNI PRIHODKI	125	218.440,92	203.048,23
60, 61, 63, 76, 79	F. KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA (110+121-122+123+124+125)	126	1.775.739,46	1.658.546,86
40, 41, 43, 44, 47, 48, del 70, 72	G. POSLOVNI ODHODKI (128+139+144+148)	127	1.827.097,76	1.652.824,26
40, 41, del 70	I. Stroški blaga, materiala in storitev (129+130+134)	128	1.210.986,34	1.101.786,18
del 70	1. Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala	129	416,29	405,20
40	2. Stroški porabljenega materiala	130	52.222,39	67.347,70
41	3. Stroški storitev	134	1.158.347,66	1.034.033,28
47	II. Stroški dela (140 do 143)	139	470.018,13	416.674,92
del 47	1. Stroški plač	140	349.390,67	303.450,87
del 47	2. Stroški pokojninskih zavarovanj	141	31.678,00	27.415,04
del 47	3. Stroški drugih socialnih zavarovanj	142	22.482,85	20.503,49
del 47	4. Drugi stroški dela	143	66.466,61	65.305,52
43, 72	III. Odpisi vrednosti (145 do 147)	144	74.093,59	75.946,87
43	1. Amortizacija	145	73.351,64	75.016,06
del 72	2. Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih	146	741,95	930,81
del 72	3. Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	147	0,00	0,00
44, 48	IV. Drugi poslovni odhodki	148	71.999,70	58.416,29
60, 61, 63, 76, 79, 40, 41, 43, 44, 47, 48, del 70, 72	H. PRESEŽEK POSLOVNIH PRIHODKOV (126-127)	151	0,00	5.722,60
60, 61, 63, 76, 79, 40, 41, 43, 44, 47, 48, del 70, 72	I. PRESEŽEK POSLOVNIH ODHODKOV (127-126)	152	51.358,30	0,00
77	J. FINANČNI PRIHODKI (155+160+163)	153	22.204,14	4.533,86
del 77	I. Finančni prihodki iz deležev	155	0,00	0,00
del 77	II. Finančni prihodki iz danih posojil	160	20.439,72	4.444,35
del 77	III. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	163	1.418,65	89,51
74	K. FINANČNI ODHODKI (168+169+174)	166	0,00	1.270,17
del 74	I. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	168	0,00	0,00
del 74	II. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	169	0,00	1.270,17
del 74	III. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	174	0,00	0,00

78	L. DRUGI PRIHODKI	178	345,77	459,83
75	M. DRUGI ODHODKI	181	3,30	430,58
80	N. PRESEŽEK PRIHODKOV (151-152+153-166+178-181)	182	0,00	9.015,54
80	O. PRESEŽEK ODHODKOV (152-151-153+166-178+181)	183	29.157,46	0,00
del 81	P. DAVEK OD DOHODKOV	184	1.222,88	2.875,88
del 81	R. ČISTI PRESEŽEK PRIHODKOV OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (182-184)	186	0,00	6.139,66
89	S. ČISTI PRESEŽEK ODHODKOV OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (183+184) oz. (184-182)	187	30.380,34	0,00
del 80	Š. Kritje odhodkov obravnavanega obračunskega obdobja iz presežka prihodkov iz prejšnjih obračunskih obdobj	187a	0,00	0,00
	*POVPREČNO ŠTEVILO ZAPOSLENIH NA PODLAGI DELOVNIH UR V OBRAČUNSKEM OBDOBJU (na dve decimalki)	188	15,63	14,93
	ŠTEVILO MESECEV POSLOVANJA	189	12	12

Opomba:

* Izračun podatka na AOP 188: Število delovnih ur v koledarskem (obračunskem) letu, za katere so zaposleni dobili plačo in nadomestilo plače / (deljeno) s številom možnih delovnih ur za koledarsko (obračunsko) leto.

Obrazec je predpisala Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES) v sodelovanju s Slovenskim inštitutom za revizijo.

Ime poslovnega subjekta

ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE MARIBOR

Matična številka

5429170000

Sedež poslovnega subjekta

Razlagova ulica 16, 2000 Maribor

Davčna številka

91266831

Dodatni podatki k izkazu poslovnega izida

v obdobju 01.01.2023 - 31.12.2023

v EUR s centi

Konto	Postavka	Oznaka za AOP	Znesek			
			SKUPAJ		OD TEGA: iz opravljanja pridobitne dejavnosti	
			Tekočega leta	Prejšnjega leta	Tekočega leta	Prejšnjega leta
1	2	3	4	5	6 (del 4)	7 (del 5)
76	1. Prihodki od dejavnosti (401 do 409)	400	1.775.742,10	1.658.546,86	829.570,90	787.539,13
del 76	a) dotacije iz Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji	401	0,00	0,00	0,00	0,00
del 76	b) dotacije iz proračunskih in drugih javnih sredstev	402	827.413,61	806.358,68	0,00	0,00
del 76	c) dotacije iz drugih fundacij, skladov in ustanov	403	41.506,59	14.699,72	0,00	0,00
del 76	č) donacije drugih pravnih in fizičnih oseb	404	77.251,00	49.949,33	0,00	0,00
del 76	d) prispevki uporabnikov posebnih socialnih programov	405	0,00	0,00	0,00	0,00
del 76	e) članarine in prispevki članov	406	0,00	0,00	0,00	0,00
del 76	f) prihodki od prodaje proizvodov in storitev	407	610.566,79	583.893,79	610.566,79	583.893,79
del 76	g) prihodki od prodaje trgovskega blaga in materiala	408	560,55	597,11	560,55	597,11
del 76	h) ostali prihodki od dejavnosti	409	218.440,92	203.046,23	218.443,56	203.046,23
del 48	2. Dotacije drugim društvom in drugim pravnim osebam	410	9.752,20	11.107,40	0,00	0,00

Obrazec je predpisala Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidenčne in storitve (AJPE) v sodelovanju s Slovenskim inštitutom za revizijo.

